

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)

ปริญญา

ส่งเสริมการเกษตร

สาขา

ส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร

ภาควิชา

เรื่อง

ความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

Needs on Occupational Development of Farmers in Mueang Rayong District,
Rayong Province

นามผู้วิจัย

นางสาวธนกาญจน์ สุวรรณรัตน์

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนามาศ ตีวีวรรณกุล, Ph.D.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพัตรา ศรีสุวรรณ, กศ.ค.)

หัวหน้าภาควิชา

(รองศาสตราจารย์พิชัย ทองดีเลิศ, ค.ค.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญญา ชีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ เดือน พ.ศ.

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

Needs on Occupational Development of Farmers in Mueang Rayong District,
Rayong Province

โดย

นางสาวธนกัญจน์ สุวรรณรัตน์

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)

พ.ศ. 2556

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ชนกาญจน์ สุวรรณรัตน์ 2556: ความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร อำเภอเมืองระยอง
จังหวัดระยอง ปรินญาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร) สาขาส่งเสริมการเกษตร
ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก:
ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนามาศ ศรีวรรณกุล, Ph.D. 159 หน้า

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม การเปิดรับ
ข่าวสารด้านการเกษตร ความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วน
บุคคล เศรษฐกิจและสังคม การเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตร กับความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร
จากกลุ่มเกษตรกรตัวอย่าง 358 ราย ในอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง เก็บรวบรวมโดยใช้แบบสัมภาษณ์
วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าไคสแควร์ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ผลการศึกษา พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 61.2 มีอายุระหว่าง 42-63 ปี ร้อยละ 62.6
อายุเฉลี่ย 56.3 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 69.0 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน เฉลี่ย 4 คน จำนวน
แรงงานเกษตรเฉลี่ย 2 คน มีประสบการณ์การทำงานเกษตรเฉลี่ย 29.4 ปี มีขนาดพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 19.5 ไร่
เกษตรกรใช้แหล่งน้ำได้ดินเพื่อทำการเกษตรเป็น ร้อยละ 70.8 เกษตรกรส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสาร 1-3 ครั้งต่อ
สัปดาห์ จากเพื่อนบ้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐ และโทรทัศน์ และหนึ่งในสามของเกษตรกรเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน
ร้อยละ 21.4

เกษตรกรผลิตมังคุด (76.3%) ผู้ผลิตเงาะ (63.7%) และผลิตทุเรียน (57.8%) เป็นพืชหลัก มีความต้องการ
พัฒนาอาชีพด้านการผลิต การปรับปรุงคุณภาพดิน การควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี การตลาด และการร่วมวิจัยกับ
หน่วยงานภาครัฐและเอกชนมาก และนอกจากนี้ เกษตรกรผู้ผลิตมังคุดต้องการใช้ภูมิปัญญาเพื่อพัฒนาอาชีพด้วย

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุด เงาะ และทุเรียน ได้แก่
อายุ สมาชิกในครัวเรือน แรงงานเกษตรในครัวเรือน ประสบการณ์ในการทำการเกษตร รายได้และรายจ่าย
ทางการเกษตร การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือสถาบันเกษตรกร แหล่งน้ำที่ใช้ในการทำการเกษตร พื้นที่ถือครองที่ดิน
การเปิดรับข่าวสารจากโทรทัศน์และเอกสารสิ่งพิมพ์ การเข้ารับฝึกอบรมจากหน่วยงานของรัฐและเอกชน และ
การเดินทางไปศึกษาดูงานของหน่วยงานเอกชน

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Thanakarn Suwannarat 2013: Needs on Occupational Development of Farmers in Mueang Rayong District, Rayong Province. Master of Science (Agricultural Extension),
Major Field: Agricultural Extension, Department of Agricultural Extension and Communication.
Thesis Advisor: Associate Professor Panamas Treewannakul, Ph.D. 159 pages.

This research was conducted to study some basic personal factors, socio-economic factors, exposure of agricultural information, needs on occupational development of farmers and the relationship between some basic personal, socio-economic, exposure of agricultural information and needs on occupational development of farmers. Data were collected from 358 farmers in Mueang Rayong District, Rayong Province by using interview schedule. Data were analyzed through percentages and means. The hypotheses were tested by using Chi-square and Correlation Coefficient at 0.05 level of significance.

Survey results revealed that a 61.2 percent of farmers was female, average age of farmers was 56.3 years, and the highest education level was elementary (69.0 percent). An average household members was 4 persons, with average household farm labors was 2 persons. An average agricultural experience was 29.4 years. An average farm land size was 19.5 rai. A 70.8 percent of farmers used underground water for plantation. Majority of farmers got the exposure of agricultural information in 1-3 times per week from neighbor, government officers, television program. One out of three (21.4 percent) was Village Funds members.

It was found that 76.3 percent of mangosteen growers, 63.7 percent of rambutan growers and 57.8 percent of durian growers needed on occupational development in high level in term of agricultural production, soil quality improving, biological pest control, agricultural marketing, and researching with the public and private sector. Moreover, mangosteen growers also needed wisdom for developing their occupation.

Factors correlated the needs on occupational development of farmers was age, household members, household farm labors, agricultural experience, farm income and expenditure, being a member of farmer groups, agricultural water sources, land possession, information exposure from television program and publication, training by government and private sector, and excursion program by private sector.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนามาศ ศรีวรรณกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพัตรา ศรีสุวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ แนวคิดในการเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ ตลอดจนตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูง

ขอขอบคุณ บริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน) ที่สนับสนุนการศึกษาในครั้งนี้ ขอขอบคุณ คณาจารย์ และผู้ประสานงาน โครงการความร่วมมือทางวิชาการเพื่อจัดตั้ง “ศูนย์การเกษตรเครือข่ายชุมชน” บริษัท ไออาร์พีซี (จำกัด)-มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่ทำให้เกิดโครงการนี้ขึ้นมา ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ตำบลเชิงเนิน ตำบลตะพง ตำบลนาตาขวัญ และตำบลบ้านแดง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง เกษตรกรเครือข่ายทั้ง 4 ตำบล ที่อนุเคราะห์ข้อมูลในการทำวิจัย ตลอดจนให้ความช่วยเหลือต่างๆ ที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบคุณ คุณพ่ออัครชัย สุวรรณรัตน์ และคุณแม่โสภา สุวรรณรัตน์ น้องชายและน้องสาว ผู้ที่ให้โอกาสมาจนถึงทุกวันนี้ คอยช่วยเหลือ ห่วงใย ให้กำลังใจที่ดีเสมอมา ขอขอบคุณ นายอานนท์ กุลนิล ที่เป็นกำลังใจให้ตลอด และขอบคุณเพื่อนๆ นิสิตปริญญาโทสาขาส่งเสริมการเกษตร ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร ที่ให้ความช่วยเหลือด้วยดีมาตลอด

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ขอมอบแด่ บิดา มารดา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้ให้ความรู้ สนับสนุน และประสบการณ์แก่ผู้ศึกษาครั้งนี้จนประสบความสำเร็จ

ธนกาญจน์ สุวรรณรัตน์
มีนาคม 2556

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(6)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	4
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	7
ทฤษฎี และลักษณะของความต้องการ	7
แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้	13
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพเกษตรกรรม	14
สภาพทั่วไปของพื้นที่ จังหวัดระยอง	17
สภาพทั่วไปของพื้นที่ตำบลเชิงเนิน	18
สภาพทั่วไปของพื้นที่ตำบลตะพง	21
สภาพทั่วไปของพื้นที่ตำบลนาตาขวัญ	27
สภาพทั่วไปของพื้นที่ตำบลบ้านแลง	33
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	37
สมมติฐานในการวิจัย	42
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	46
กรอบแนวคิดในการวิจัย	47
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	48
ประชากร และการสุ่มตัวอย่าง	48
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	51

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

การทดสอบเครื่องมือ	52
การเก็บรวบรวมข้อมูล	52
การวิเคราะห์ข้อมูล	53
บทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์	55
ผลการวิจัย	56
ข้อวิจารณ์	119
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	124
สรุปผลการวิจัย	124
ข้อเสนอแนะ	140
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	142
ภาคผนวก	147
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์	148
ภาคผนวก ข ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ	156
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	159

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	การรวมกลุ่มเกษตรกร และเงินทุนของกลุ่มตำบลเชิงเนิน	20
2	ปฏิทินกิจกรรมการดูแลปลูกพืช	24
3	ข้อมูลการเกษตร ปี 2554 ตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง	25
4	ข้อมูลพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจของตำบลนาตาขวัญ	29
5	จำนวนพื้นที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจของตำบลบ้านแลง	36
6	จำนวนกลุ่มตัวอย่างของเกษตรกรในพื้นที่ตำบลเชิงเนิน ตำบลตะพง ตำบลนาตาขวัญ และตำบลบ้านแลง	50
7	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม / สถาบันเกษตรกร	62
8	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามแหล่งน้ำ ที่ใช้ในการทำเกษตร	63
9	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามขนาดพื้นที่ทำการเกษตร	64
10	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามแหล่งสินเชื่อ ที่ใช้ในการทำเกษตร	65
11	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามแหล่งข่าวสารด้านการเกษตร	66

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
12	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามการเข้าร่วมฝึกอบรมด้านการเกษตร	67
13	ชนิดพืชที่เกษตรกรผลิต	68
14	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามการผลิตพืชหลัก	69
15	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามความต้องการพัฒนาอาชีพผู้ผลิตมังคุด	70
16	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามความต้องการพัฒนาอาชีพผู้ผลิตเงาะ	71
17	จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามความต้องการพัฒนาอาชีพผู้ผลิตทุเรียน	72
18	ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ระดับการศึกษา และแหล่งสินเชื่อ กับความต้องการพัฒนาอาชีพเกษตรกรของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุด	76
19	ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ระดับการศึกษา แหล่งสินเชื่อ กับความต้องการพัฒนาอาชีพเกษตรกรของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะ	80
20	ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ระดับการศึกษา และแหล่งสินเชื่อ กับความต้องการพัฒนาอาชีพเกษตรกรของเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียน	84

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
21	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม กับความต้องการพัฒนาอาชีพเกษตรกรผู้ผลิตมังคุด	95
22	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม กับความต้องการพัฒนาอาชีพเกษตรกรผู้ผลิตเงาะ	106
23	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม กับความต้องการพัฒนาอาชีพเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียน	116
24	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม กับความต้องการพัฒนาอาชีพเกษตรกรผู้ผลิตมังคุด เงาะ และทุเรียน	133

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แผนที่จังหวัดระยอง	18
2	จำนวนและร้อยละจำแนกตามเพศ	56
3	จำนวนและร้อยละจำแนกตามอายุ	56
4	จำนวนและร้อยละจำแนกตามระดับการศึกษา	57
5	จำนวนและร้อยละจำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน	58
6	จำนวนและร้อยละจำแนกตามแรงงานในครัวเรือน	59
7	จำนวนและร้อยละจำแนกตามประสบการณ์การทำงานเกษตร	60
8	จำนวนและร้อยละจำแนกตามรายได้และรายจ่าย	61

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

จังหวัดระยองเป็นจังหวัดขนาดเล็กจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกของประเทศไทย เป็นที่รู้จักในปัจจุบันว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยว มีผลไม้ชั้นยอด เป็นแหล่งอุตสาหกรรมหลักของประเทศ มีสภาพเศรษฐกิจดี จังหวัดระยองเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงไปเป็นจังหวัดอุตสาหกรรม นับตั้งแต่การค้นพบก๊าซธรรมชาติในอ่าวไทย และเป็นที่มาของ “โครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก” (Eastern Seaboard Development Program) ซึ่งในช่วงระยะเวลากว่า 20 ปีที่ผ่านมาได้ทำให้โครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดระยอง เปลี่ยนเป็นอุตสาหกรรมนำการท่องเที่ยวและการเกษตร ปัจจุบันรายได้เฉลี่ยต่อหัวประชากรสูงเป็นอันดับหนึ่งของประเทศ คือ 1,143,740 บาทต่อคน ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) เท่ากับ 672,104 ล้านบาท โดยมาจาก สาขาการผลิตด้านอุตสาหกรรมกว่าร้อยละ 92 สมัยก่อนจังหวัดระยองเป็นที่รู้จักในฐานะเมืองแห่งผลไม้ดีของภาคตะวันออก ไม่ว่าจะเป็นมังคุด ทุเรียน เงาะ รวมทั้ง อาหารทะเลสด อาหารแปรรูป กะปิ น้ำปลา เนื่องจากความเหมาะสมของสภาพดินฟ้าอากาศที่เอื้ออำนวย และสภาพภูมิประเทศที่เหมาะสมฐานเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดคือเกษตรกรรม (สำนักงานจังหวัดระยอง, 2554)

จังหวัดระยอง มีพื้นที่เกษตรกรรม 1,483,347 ไร่ จากพื้นที่ทั้งจังหวัด 2,220,000 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 66.80 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด มีครัวเรือนเกษตรกรจำนวน 485,910 ครัวเรือน โดยมีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ของจังหวัด ได้แก่ ยางพารา มันสำปะหลัง สับปะรด อ้อย ข้าว ผลไม้ต่างๆ เช่น ทุเรียน เงาะ และมังคุด ซึ่งพื้นที่เพาะปลูกพืชในปีการผลิต 2553/54 (สำนักงานเกษตรจังหวัดระยอง, 2553) ลดลงเกือบทุกชนิด ยกเว้นยางพารา ซึ่งปัญหาที่ทำให้พื้นที่การเกษตรลดลง เกิดจากประสิทธิภาพการผลิตต่ำ เกษตรกรยังผลิตแบบดั้งเดิม พื้นที่เพาะปลูกส่วนใหญ่เป็นขนาดเล็ก และขนาดกลาง ไม่เน้นการใช้เทคโนโลยี ขาดปัจจัยการผลิต และมีปัญหาการตลาด การผลิตทางการเกษตรส่วนใหญ่ขาดแคลนปัจจัยการผลิตที่สำคัญ ปัจจัยการผลิตมีราคาสูงขึ้น โดยเฉพาะค่าจ้างแรงงานภาคการเกษตรทำให้ต้นทุนการผลิตสินค้าการเกษตรสูงขึ้น ผลตอบแทนที่ได้รับไม่คุ้มกับต้นทุนที่เสียไปรวมทั้งขาดแคลนเงินทุน ซึ่งเป็นผลให้เกษตรกรเสียโอกาสในการผลิตสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพและผลผลิตสูง เนื่องจากเกษตรกรไม่มีการวางแผนการผลิต ส่วนการตลาดมีปัญหาใน

เรื่องราคาสินค้าเนื่องจากระบบการตลาดที่เกษตรกรไม่มีทางเลือกและไม่สามารถต่อรองราคาในการจำหน่ายผลิตผลทางการเกษตรได้

ประกอบกับการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมส่งผลให้จำนวนประชากรมนุษย์เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วทำให้มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ น้ำ ดิน และแร่ธาตุอย่างสิ้นเปลือง ส่งผลทำให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ซึ่งเป็นกระบวนการผลิตที่ก่อให้เกิดของเสียออกสู่สิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงสภาพขนบทเป็นชุมชนเมืองอาจเป็นอีกสาเหตุการเกิดปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อมรุนแรงมากขึ้น (ปิยะดา วชิระวงศ์กร, ม.ป.ป.) เพราะเหตุนี้ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างโรงงานอุตสาหกรรมกับชาวบ้านในพื้นที่ เช่น ข้าวประท้วง บริษัทไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน) อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง ซึ่งชาวบ้านเห็นว่าปัญหาจากโรงงานส่งผลกระทบต่อพื้นที่เกษตรกรรม (ASTV, 4 กันยายน 2550)

ดังนั้นผู้ศึกษามีความสนใจจะพัฒนาการเกษตรในพื้นที่เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างโรงงานอุตสาหกรรมกับชาวบ้าน เพื่อเป็นแนวทางในการช่วยเกษตรกรแก้ไขปัญหาการผลิตทางการเกษตร และพัฒนาอาชีพเกษตรกรรมให้เกิดความสมดุลระหว่างภาคการเกษตรและอุตสาหกรรมควบคู่กัน โดยการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีทั้งทางด้านการผลิตและการตลาด อันจะนำไปสู่การพัฒนาและความมั่นคงในอาชีพเกษตรกรรมอีกทั้งประชาคมทุกอาชีพสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างยั่งยืน ผู้ศึกษาจึงทำการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นถึงความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร ในเขตพื้นที่รอบบริษัทไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน) ครอบคลุมพื้นที่ 4 ตำบล คือ ตำบลเชิงเนิน ตะพง นาดาวัญ และบ้านแลง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา

1. ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม การเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตร ของเกษตรกร อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง
2. ความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง
3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม การเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตร กับความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการศึกษาจะเป็นแนวทางสำหรับหน่วยงานของรัฐ เช่น สำนักงานเกษตรจังหวัดระยอง สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 3 องค์กรเอกชน เช่น บริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน) และองค์กรประชาชน นำไปประยุกต์ใช้ในการวางแผน เพื่อส่งเสริมและพัฒนาอาชีพตามสภาพของท้องถิ่นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเกษตรอย่างยั่งยืนต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง ครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาเกษตรกรในเขตพื้นที่รอบบริษัทไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน) ในรัศมี 50 กิโลเมตร และเป็นพื้นที่ที่กระแสมพัดผ่านเอามลพิษจาก บริษัทไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน) ตกลงในพื้นที่ ซึ่งครอบคลุม 4 ตำบล คือตำบลเชิงเนิน ตำบลตะพง ตำบลนาตาขวัญ และตำบลบ้านแลง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง ปี 2554/2555 จำนวนทั้งหมด 358 คน

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

เกษตรกร หมายถึง ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรในเขตพื้นที่ ซึ่งอยู่ในรัศมี 50 กิโลเมตร รอบบริเวณบริษัทไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน) ครอบคลุม 4 ตำบล คือตำบลเชิงเนิน ตำบลตะพง ตำบลนาตาขวัญ และตำบลบ้านแลง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

อาชีพ หมายถึง อาชีพเกษตรกรตามความต้องการในการพัฒนาการเกษตรของเกษตรกรในด้านการเพาะปลูกพืช ได้แก่ มังคุด เงาะ ทุเรียน

พืชหลัก หมายถึง พืชที่มีการผลิตในพื้นที่ของเกษตรกรมากกว่า ร้อยละ 50 เป็นพืชที่เกษตรกรผลิตไม่เกิน 2 ชนิด

อายุ หมายถึง จำนวนปีเต็มของเกษตรกรตั้งแต่ปีเกิดจนถึงปัจจุบัน

ระดับการศึกษา หมายถึง วุฒิการศึกษาสูงสุดของเกษตรกร ได้แก่ ชั้นประถมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษา อนุปริญญาตรี ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี รวมทั้งไม่เรียนหนังสือ

สมาชิกในครัวเรือน หมายถึง จำนวนสมาชิกทั้งหมดในครัวเรือนเกษตรกรที่อาศัยรวมกันอยู่จริง

แรงงานในครัวเรือน หมายถึง จำนวนแรงงานทั้งหมดในครัวเรือน ที่ทำการเกษตร

ประสบการณ์ในการทำการเกษตร หมายถึง จำนวนปีในการทำการเกษตรของเกษตรกร จนถึงปี พ.ศ. 2554

การเป็นสมาชิกกลุ่ม / สถาบันเกษตรกร หมายถึง จำนวนกลุ่มที่เกษตรกรได้ร่วมเป็นสมาชิก ได้แก่ วิสาหกิจชุมชน กองทุนหมู่บ้าน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร กลุ่มเกษตรกรกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร สหกรณ์การเกษตร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มปรับปรุงคุณภาพทุเรียนและมังคุดผิวมัน

รายได้ หมายถึง จำนวนเงินที่ได้จากการประกอบอาชีพภาคการเกษตร ในปี 2554 มีหน่วยเป็นบาท

รายจ่าย หมายถึง จำนวนเงินที่จ่ายในการประกอบอาชีพ ภาคการเกษตร ในปี 2554 มีหน่วยเป็นบาท

พื้นที่ถือครองที่ดิน หมายถึง จำนวนพื้นที่ที่ครอบครองทางการเกษตรในครัวเรือน รวมถึงที่ดินที่มีเอกสารสิทธิ์ และไม่มีเอกสารสิทธิ์ หน่วยเป็นไร่

แหล่งสินเชื่อ หมายถึง จำนวนแหล่งสินเชื่อที่เกษตรกรกู้ยืมมาเพื่อใช้เป็นทุนในการทำเกษตรกรรม ได้แก่ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารพาณิชย์ สหกรณ์การเกษตร กลุ่มสถาบันเกษตรกร และญาติ / พี่น้อง หน่วยเป็นจำนวนแหล่ง

แหล่งน้ำที่ใช้ในการทำเกษตรกรรม หมายถึง แหล่งน้ำที่เกษตรกรใช้ในการทำเกษตร ได้แก่ แหล่งน้ำธรรมชาติ น้ำฝน แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น และแหล่งน้ำใต้ดิน

การเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตร จำนวนครั้งต่อสัปดาห์ ในการรับข่าวสารจากเพื่อนบ้าน ผู้นำเกษตรกรในหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐ พนักงานเอกชน โทรทัศน์ คลื่นวิทยุ เอกสารหรือสิ่งพิมพ์ วิดีโอทางการเกษตร

การเข้ารับบริการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการเกษตร จำนวนครั้งต่อสัปดาห์ ในการเข้ารับการฝึกอบรมและศึกษาดูงาน ได้แก่ การเข้าฝึกอบรมจากหน่วยงานของรัฐ การเดินทางไปศึกษาดูงานของหน่วยงานรัฐ การเข้าฝึกอบรมจากหน่วยงานเอกชน และการเดินทางไปศึกษาดูงานของหน่วยงานเอกชน

ความต้องการพัฒนาอาชีพ หมายถึง ความต้องการปรับปรุง พัฒนาในด้านการตลาด ด้านกายภาพ ด้านการผลิต และด้านการเรียนรู้ ที่ทำให้เกิดความพอใจของเกษตรกรในการประกอบอาชีพ

ด้านการตลาด หมายถึง ความต้องการปรับปรุง พัฒนาพืชด้านการตลาด ได้แก่ ด้านราคา ผลผลิตภัณฑ์ สถานที่จำหน่าย

ด้านกายภาพ หมายถึง ความต้องการปรับปรุง พัฒนาพืชด้านการปรับปรุง
คุณภาพดิน และการแก้ไขปัญหาน้ำ

การปรับปรุงคุณภาพดิน หมายถึง กิจกรรมปรับปรุง พัฒนาดินให้เหมาะแก่การ
ผลิตพืช

การแก้ไขปัญหาน้ำ หมายถึง กิจกรรมปรับปรุง พัฒนา และแก้ไขปัญหาน้ำ
กร่อย, น้ำท่วม และน้ำเสีย ให้เหมาะแก่การผลิตพืช

ด้านระบบการผลิต หมายถึง ความต้องการปรับปรุง พัฒนาพืชในการผลิต
และการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี

การผลิต หมายถึง กิจกรรมปรับปรุง พัฒนาพืชในการปลูก ดูแล และเก็บ
เกี่ยว

การควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี หมายถึง กิจกรรมปรับปรุง พัฒนาพืชในการ
ป้องกันศัตรูพืชโดยไม่ใช้สารเคมี ได้แก่ การใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา การผลิตกับดักแมลงวันทอง

ด้านการเรียนรู้ หมายถึง ความต้องการปรับปรุง พัฒนาพืชในการ
ใช้ภูมิปัญญาและการร่วมวิจัยกับหน่วยงานต่างๆ

การใช้ภูมิปัญญา หมายถึง กิจกรรมปรับปรุง พัฒนาพืชในการนำความรู้จาก
บรรพบุรุษมาใช้ เช่น การดัดแปลงไม้ไผ่เพื่อใช้ในการเก็บเกี่ยวมังคุด การผสมเกสรดอกทุเรียนโดย
ใช้แปรง การใช้พืชสมุนไพรในการกำจัดศัตรูพืช

การร่วมวิจัยกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน หมายถึง กิจกรรมปรับปรุง พัฒนา
พืชในการศึกษา ค้นคว้า ปัญหาของพืช

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การศึกษาครั้งนี้ มีการศึกษาค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อความชัดเจนของปัญหา และเพื่อการดำเนินงานวิจัยความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรตำบลเชิงเนิน ตำบลตะพง ตำบลนาตาขวัญ และตำบลบ้านแลง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง ได้อย่างถูกต้องแม่นยำ โดยตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ทฤษฎีและลักษณะของความต้องการ
2. ทฤษฎีการเรียนรู้
3. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพเกษตรกร
4. สภาพทั่วไปของพื้นที่ตำบลเชิงเนิน ตำบลตะพง ตำบลนาตาขวัญ และตำบลบ้านแลง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
5. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎี และลักษณะของความต้องการ

ความหมาย

ความหมายเกี่ยวกับความต้องการ พอจะสรุปได้ดังนี้

ลักษณะ สิริวิวัฒน์ (2530: 135) กล่าวว่า ความต้องการ หมายถึง พฤติกรรมที่ถูกกระตุ้นโดยแรงขับของแต่ละบุคคล มีแนวโน้มไปสู่จุดหมายปลายทางอย่างใดอย่างหนึ่ง และอาจจะสมประสงค์ในความปรารถนาอันเกิดจากแรงขับนั้นๆ ได้

กฤษณา ศักดิ์ศรี (2534: 165) ได้อธิบายถึงความหมายของความต้องการ (Needs) ไว้ว่าเป็น ความขาดความสมดุลของคนจึงเกิดการจูงใจให้ปรับภาวะสู่ดุลยภาพ

วิจิตร อวาทกุล (2535: 116-117) ได้กล่าวถึง ความต้องการ (Needs) ของมนุษย์ หมายถึง สถานะที่บุคคลยังขาดหรือยังไม่มีสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และมีความต้องการที่จะมีหรือให้ได้มาในสิ่ง เหล่านั้นหากแต่ยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการได้จะเกิดช่องว่าง (Gap) จะเกิดความขัดแย้ง ความไม่ลงรอย ความต้องการนี้หากยังไม่ได้บำบัดให้เป็นที่พอใจตามสมควรแล้ว จะเป็นอุปสรรค ต่อการเรียนรู้และการพัฒนา

ทรงพล ภูมิพัฒน์ (2540: 103) กล่าวว่า ภาวะที่ขาดแคลนของบุคคลในสิ่งที่จำเป็นจริงเพื่อ การดำรงชีวิตให้อยู่รอด เช่น คนเราโดยทั่วไปต้องการในปัจจัย 4 มี อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และความต้องการสืบพันธุ์เพื่อการคงไว้ซึ่งเผ่าพันธุ์

จากความหมายความต้องการข้างต้นสรุปได้ว่า ภาวะที่บุคคลขาดสมดุล ทั้งทางด้านร่างกาย และจิตใจ ทำให้เกิดแรงผลักดัน เพื่อที่จะนำไปทดแทนหรือปรับเข้าสู่สมดุล

ทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ

ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา และคณะ (2516) อ้างถึงทฤษฎีของ Maslow (1970) โดยรวม แล้วความต้องการของมนุษย์มีลำดับ ดังนี้

1. ความต้องการทางกายภาพ (Physical Needs หรือ Physiological Needs) เป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ ต้องการปัจจัย 4 ซึ่งมนุษย์ทุกคนต้องการเหมือนกันหมด เป็นความต้องการที่จะลดความหิว กระหาย เช่น ต้องการอาหาร น้ำ อากาศ ความเคลื่อนไหว มีอำนาจรุนแรง มากกว่าความต้องการอื่น

2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) ความต้องการความอบอุ่น (Security) มีการคุ้มครอง ต้องการที่จะป้องกันตนเองให้พ้นจากอันตราย หรือแย่งชิงสิ่งที่ตนเป็นเจ้าของ จึงมีการ ฝากเงินประกันชีวิต

3. ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ (Love and Belonging Needs) ต้องการยอมรับเป็นพรรคพวก มิตร เพื่อนร่วมงาน คู่รัก ครอบครัว ต้องการความรัก ความห่วงใย (Love or Affection or Belong Needs) ต้องการการยอมรับว่าเป็นสมาชิก เป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว

4. ความต้องการเป็นที่ยอมรับและยกย่อง (Esteem Needs) ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง ในสังคม ความต้องการความสำเร็จ การนับถือความสามารถของตน (Self Esteem) ต้องการการเคารพนับถือ ต้องการให้ผู้อื่นยอมรับยกย่องชมเชย ยอมรับว่าตนมีค่า มีเกียรติ มีชื่อเสียง เกื้อหนุนฐานะของตน ให้ผู้อื่นยอมรับว่าตนมีประโยชน์เป็นที่ยอมรับของเพื่อนฝูง สังคม ต้องการความร่ำรวย ความมีอำนาจและความต้องการทางสังคม (Social Needs) คือ ความต้องการอยู่สมาคม (Affiliation Needs) ต้องการจะให้สังคมนับหน้าถือตา

5. ความต้องการเข้าใจตนเองอย่างถูกต้อง (Self-Actualization Needs) เป็นความต้องการตระหนักในความสามารถของตนเอง ความต้องการที่จะใช้ความสามารถที่มีอยู่เต็มที่ เต็มกำลัง เป็นความต้องการที่จะประสบความสำเร็จสมหวัง เป็นความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์ เป็นความต้องการอุดมคติ และทำให้ได้ตามอุดมคติ ตั้งอุดมคติแล้วพยายามให้เป็นจริงตามนั้น เช่น จะเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ และจะเป็นนักกีฬาที่สามารถ เป็นต้น

กฤษณา ศักดิ์ศรี (2534: 215) ได้จัดแบ่งความต้องการของมนุษย์ตามลำดับ ดังนี้

1. ความมั่นคงในอาชีพ (Security) หมายถึง งานหรืออาชีพที่คนทำนั้น จะมีความยั่งยืนไม่ล้มเลิกง่ายๆ และมีฐานะทางการเงินดีพอที่จะเลี้ยงตนเองได้มั่นคง สามารถฝากอนาคตไว้ได้

2. การยอมรับนับถือ (Recognition) คือ ความต้องการเกียรติ ยอมรับนับถือในความรู้ความสามารถ ไม่มีการแบ่งวุฒิ สถาบัน หรือการดูถูกเหยียดหยามในความรู้ ความสามารถ ฐานะ หรือวงศ์ตระกูล

3. ความต้องการความก้าวหน้า (Opportunity) ต้องการมีโอกาสดำเนินการสูงขึ้น มีเงินเดือนเพิ่มขึ้น ตำแหน่งงานสูงขึ้น อันจะเป็นกำลังใจต่อไปในการทำงาน

4. ต้องการความรู้ และประสบการณ์ใหม่ๆ (New Experiences)

5. มีเสรีภาพ (Freedom) มีโอกาสแสดงความคิดเห็น ไม่ถูกบีบบังคับ

6. การยอมรับการเป็นส่วนหนึ่งหรือส่วนร่วมในงาน (Belonging)

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535: 48-55) กล่าวว่า ความต้องการของมนุษย์แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. ความต้องการทางกายภาพ (Physiological Needs) เป็นแรงผลักดันที่เกิดขึ้นพร้อมกับความต้องการมีชีวิต การดำรงชีวิต วุฒิภาวะ ไม่จำเป็นต้องอาศัยประสบการณ์การเรียนรู้แต่อย่างใด เกิดขึ้น เนื่องจากความต้องการทางร่างกายเป็นสำคัญ เป็นแรงขับเบื้องต้นที่ร่างกายถูกกระตุ้นทำให้เกิดความรู้สึกหิว กระฉับกระเฉง มีชีวิตชีวาที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้า เกิดขึ้นจากสภาวะทางอารมณ์ สิ่งที่ถูกกระตุ้นทั้งภายนอกและภายใน ได้แก่

1.1 ความต้องการอาหาร ความหิว ทำให้เราต้องกินอาหาร เพื่อหล่อเลี้ยงชีวิต อาหารเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิต

1.2 ความต้องการน้ำ เมื่อร่างกายคนเราขาดน้ำ ทำให้รู้สึกกระหาย เกิดความต้องการที่จะดื่มน้ำ เพื่อรักษาสมดุลของร่างกาย

1.3 ความต้องการทางเพศ ความต้องการทางด้านนี้เริ่มขึ้นเมื่อคนเราเข้าสู่วัยรุ่น และเป็นผู้ใหญ่ การแสดงออกถึงความต้องการทางเพศขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นๆ เช่น ความพึงพอใจ ทัศนคติ ขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคม

1.4 ความต้องการอุณหภูมิที่เหมาะสม คนเราดำรงชีวิตอยู่ได้ต้องอาศัยความสมดุลของร่างกาย อุณหภูมิที่ไม่สูง และต่ำเกินไป

1.5 ความต้องการหลีกเลี่ยงความเจ็บปวด เพื่อให้ร่างกายปลอดภัย เมื่อมีคนมาทำร้ายเราก็คะหลีกเลี่ยงหนี หรือต่อสู้ป้องกันตัว

1.6 ความต้องการพักผ่อนนอนหลับ เมื่อร่างกายเกิดความเหน็ดเหนื่อย เนื่องจากการใช้

พลังงาน ออกแรงในการทำงาน เกิดความเหนื่อยล้า จากความอ่อนเพลียของร่างกาย เราจึงต้องการนอนหลับ และพักผ่อน เพื่อผ่อนคลายให้ร่างกาย และได้มีการสะสมพลังงานใหม่

1.7 ความต้องการอากาศบริสุทธิ์ที่มีออกซิเจน สำหรับการหายใจ

1.8 ความต้องการการขับถ่าย เป็นการขับของเสียออกจากร่างกายซึ่งเป็นสิ่งจำเป็น เช่นเดียวกับอาหารและน้ำ เพราะของเหลือเหล่านี้ถ้าจะเป็นพิษต่อร่างกายได้

2. ความต้องการทางจิตใจและสังคม (Psychological and Social Needs) ความต้องการประเภทนี้ค่อนข้างสลับซับซ้อน และเกิดขึ้นจากสภาพสังคม วัฒนธรรม การเรียนรู้ และประสบการณ์ที่บุคคลนั้นได้รับ และเป็นสมาชิกอยู่ ความต้องการทางจิตใจ และสังคมนี้ยังแตกต่างกันไปตามแต่ละบุคคลแต่ละสังคม และฐานะทางสังคมของบุคคล รวมทั้งเวลา และโอกาสที่แตกต่างกัน ซึ่งมีลักษณะสำคัญดังนี้

2.1 ความต้องการที่เกิดจากสังคม ที่เป็นมรดกตกทอดทางวัฒนธรรม และกลายเป็นลักษณะนิสัยประจำตัวของแต่ละคน สิ่งเหล่านี้จะแตกต่างกันออกไปในแต่ละสังคม

2.2 ความต้องการทางสังคมที่เกิดจากการเรียนรู้ และประสบการณ์ โดยเราจะต้องมีประสบการณ์ และการเรียนรู้มาก่อน จึงจะเข้าใจและเลือกกระทำได้

2.3 ความต้องการนี้เปลี่ยนแปลงได้ แม้ในตัวคนเดียวกัน

2.4 ความต้องการนี้จะมามากขึ้น เมื่ออยู่รวมกันเป็นกลุ่มมากกว่าอยู่คนเดียว

2.5 ความต้องการนี้เป็นพฤติกรรมปกปิดมากกว่าพฤติกรรมเปิดเผย จะแสดงออกมาเมื่อมีสิ่งเร้า

2.6 ความต้องการที่มองไม่เห็นเป็นนามธรรมมากกว่าเป็นรูปธรรม

2.7 ความต้องการทางจิตใจ และสังคมมีอิทธิพลที่จะผลักดันให้คนเราทำอะไรก็ได้ บางครั้งก็ปราศจากเหตุผล และคุณธรรม

วิฑูรย์ สิมะโชติ (2542) ได้กล่าวถึงความต้องการของมนุษย์มีดังนี้

1. ความต้องการแสดงตัวตน (Need of Self Actualization) เป็นความต้องการที่จะรับรู้ และตระหนักให้ได้ถึงศักยภาพเต็มที่ของตนเอง “เป็นความปรารถนาที่จะเป็นอะไรที่มากขึ้น เพื่อให้บรรลุสิ่งที่ตนเองสามารถทำได้” ความต้องการขั้นนี้จะแตกต่างจากความต้องการขั้นอื่นๆ ที่ว่าความต้องการขั้นนี้จะปรากฏแตกต่างกันในแต่ละคน

2. ความต้องการเป็นที่นับหน้าถือตา (Esteem Need) เป็นความรู้สึกภาคภูมิใจ มั่นคงประสบความสำเร็จ เชื้อมั่น อิสระ ความสมปรารถนา ชื่อเสียง เกียรติยศ เป็นที่ชื่นชมของบุคคลอื่น

3. ความต้องการเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น (Love Social Need) เป็นความผูกพันกับบุคคลอื่น และได้รับการยอมรับเป็นส่วนหนึ่งในสังคม ซึ่งมีทั้งการให้ และการรับ

4. ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety Need) เป็นความรู้สึกปราศจากอันตราย และยังหมายถึง การหลีกเลี่ยงจากการกระวนกระวายใจ

5. ความต้องการทางกายภาพ (Physical Need) เป็นความพอใจในความต้องการขั้นพื้นฐานของร่างกาย ได้แก่ น้ำ อาหาร การนอน ความสุขทางเพศ และความพอใจทางอารมณ์นอกจากนี้ยังมีความต้องการอีกประเภทหนึ่ง ประกอบด้วยความต้องการ 2 แบบ คือ

5.1 ความต้องการการเข้าใจ และอธิบายได้ (Need for Understanding and Explanation) เพื่อจัดระบบหรือแบบแผน ค้นหาความสับสน และความหมาย หรือจะเรียกว่าได้รับการศึกษาก็ได้

5.2 ความต้องการความรู้ (Need for Knowledge) เพื่อตระหนักถึงความจริง ข้อเท็จจริง และตอบสนองความอยากรู้อยากเห็น หมายถึงความต้องการข้อมูล ข่าวสาร เทคโนโลยี นั่นเอง

ดังนั้นสรุปได้ว่า พฤติกรรมที่ถูกกระตุ้นโดยแรงขับแต่ละบุคคล มีแนวโน้มไปสู่จุดหมายปลายทางอย่างใดอย่างหนึ่ง ทำให้เกิดแรงจูงใจ ให้ปรับภาวะสู่ดุลยภาพ โดยมนุษย์มีความต้องการในด้านต่างๆ ที่แตกต่างกัน

แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2540: 76-135) การเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการของการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมอันเนื่องมาจากประสบการณ์ หรือมาจากการฝึกหัด ซึ่งพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงนี้จะเป็นพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวร และเป็นผลจากการฝึกหัดเท่านั้น

ประดินันท์ อุปรมย์ (2543: 121-138) ประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หมายถึง “ทั้งประสบการณ์ทางตรง และประสบการณ์ทางอ้อม”

การเรียนรู้เป็นกระบวนการ

ประดินันท์ อุปรมย์ (2543: 121-138) การเรียนรู้ของบุคคลจะมีกระบวนการเรียนรู้ จากการไม่รู้ไปสู่การเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ดังนี้ คือ

1. มีสิ่งเร้ามากระตุ้นบุคคล
2. บุคคลสัมผัสสิ่งเร้าด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5
3. บุคคลแปลความหมายหรือรับรู้สิ่งเร้า
4. บุคคลมีปฏิกิริยาตอบสนองอย่างใดอย่างหนึ่งต่อสิ่งเร้าตามที่รับรู้
5. บุคคลประเมินผลที่เกิดจากการตอบสนองต่อสิ่งเร้า

ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้

สันติชัย เสมือนใจ (2547: 22-23 อ้างถึง เพ็ญศรี ทวีสุวรรณ และ นฤมล ดันธสุรเศรษฐ์, 2543: 161) การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการเรียนรู้และจิตวิทยาการเรียนรู้ได้เจริญก้าวหน้าขึ้นเรื่อยๆ มีการนำมาประยุกต์ปฏิบัติในการเรียนการสอน มีการค้นคว้าหาปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลต่อผู้เรียนให้มากที่สุด ปัจจัยที่นักจิตวิทยามีความเห็นคล้ายๆ กัน ว่ามีผลต่อการเรียนรู้หลายอย่าง คือ

1. อายุของผู้เรียน
2. สุขภาพ
3. อารมณ์
4. ประสบการณ์
5. ความพร้อม

6. ความต้องการ
7. แรงจูงใจ
8. การเสริมแรง
9. ความแตกต่างของการรับรู้

ซึ่งแท้จริงแล้วปัจจัยเหล่านี้เป็นเพียงสิ่งที่นักจิตวิทยา เชื่อว่าจะมีผลต่อการเรียนรู้ อย่างไรก็ตามปัจจัยบางอย่างที่เป็นเรื่องของจิตใจ ความรู้สึกนึกคิด และการรับรู้ เรียนรู้ของมนุษย์นั้นเป็นเรื่องที่ซับซ้อน และละเอียดอ่อนจนกล่าวได้ว่า หากที่จะมีทฤษฎีหรือหลักการเรียนรู้ใดที่สามารถอธิบายการเรียนรู้ของมนุษย์ได้อย่างสมบูรณ์

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพเกษตรกรรม

แนวคิดในการพัฒนาอาชีพเกษตรกรรมประกอบด้วย หลักการพัฒนาอาชีพเกษตรกรรม ปัจจัยที่สนับสนุน และปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาอาชีพเกษตรกรรมซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

หลักการพัฒนาอาชีพเกษตรกรรม

กิจจา ทิพย์เที่ยงแท้ (2541) ได้กล่าวว่า การพัฒนาอาชีพเกษตรกรรมโดยทั่วไปมีหลักอยู่ 2 ประการประกอบด้วย

1. การสร้างงานอาชีพให้เกิดขึ้นจากบุคคลที่เดิมไม่มีอาชีพ ได้รับการฝึกอบรมหรือฝึกทักษะในด้านต่างๆ แล้วกลับมาประกอบอาชีพ
2. การพัฒนาอาชีพที่ประกอบอยู่แล้ว ทำให้มีการพัฒนาขึ้นโดยการจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น ฝึกทักษะเพิ่มเติม ให้กู้ยืมเงินเพื่อใช้ลงทุนในการประกอบอาชีพ

พนิจดา วีระชาติ (2543: 16-28) ได้กล่าวเสริมเอาไว้อีกว่า ในการที่จะพัฒนาอาชีพ ทรัพยากรที่สำคัญที่สุดคือ คน คนเป็นสื่อที่สำคัญที่มีผลต่อการพัฒนาอาชีพ ทรัพยากรคนของประเทศไทยส่วนใหญ่อยู่ในชนบท ซึ่งเป็นทรัพยากรที่ด้อยคุณภาพ เนื่องจากการขาดการเรียนรู้ ขาดโอกาสในการฝึกฝนอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าจะแก้ปัญหาระบบงานขาดคุณภาพ ก็

สามารถทำได้โดยการฝึกอบรมให้คนมีความรู้ รู้จักตนเอง รู้จักปัญหา ซึ่งจะส่งผลให้ทรัพยากรคนสามารถพัฒนาอาชีพของตนเองได้

ดังนั้นสรุปได้ว่า การที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ในการพัฒนาอาชีพเกษตรกรนั้นคนเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญ เพราะคนเป็นสื่อที่สำคัญที่มีผลต่อการพัฒนาอาชีพโดยตรง การพัฒนาอาชีพใดๆ ที่จะประสบความสำเร็จได้นั้นต้องเป็นอาชีพที่มาจากความต้องการอย่างแท้จริงของตัวเกษตรกรเองในการที่จะใฝ่รู้ ใฝ่ศึกษา โดยทั้งนี้ก็ยังขึ้นอยู่กับสภาพพื้นฐานเดิมของแต่ละบุคคลว่ามีสภาพงาน ความเป็นอยู่ ความรู้ ความอดทน และความสามารถของแต่ละบุคคลที่จะสามารถเข้าใจและนำไปปฏิบัติได้จริง

ปัจจัยที่สนับสนุนการพัฒนาอาชีพเกษตรกร

พงษ์ศักดิ์ อังสิทธิ์ (2537) ได้อธิบายว่า การพัฒนาการเกษตรไม่สามารถพัฒนาปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งได้เพียงอย่างเดียว แต่ต้องมีการพัฒนาหลายๆ สิ่งไปพร้อมๆ กัน จึงจะมีประสิทธิภาพเพียงพอซึ่งประกอบด้วย

1. งานวิจัยทางการเกษตร (Agricultural Research)
2. การสนับสนุนทางด้านวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต (Supply of Input)
3. การพัฒนาด้านกายภาพ (Development of Infrastructure) ประกอบด้วย การตลาด หรือแหล่งวัสดุการเกษตร การส่งเสริมสนับสนุนงานด้านวิชาการ สินเชื่อและเครดิตและสาธารณูปโภคต่างๆ เช่น ถนน ไฟฟ้า
4. แรงจูงใจและราคาผลผลิตการเกษตรต่อเกษตรกร (Farmer Incentive and Production Price)
5. การพัฒนาพื้นที่การผลิต ที่ดิน (Land Development)
6. การศึกษาและการฝึกอบรมด้านการเกษตร (Agricultural Education and Training)

สรุปได้ว่า การพัฒนาอาชีพเกษตรกรรมจะเป็นไปในทิศทางใดขึ้นอยู่กับเทคโนโลยีที่มีความเหมาะสมที่จะนำ เข้ามาใช้ในระบบการผลิต รวมทั้งคนหรือตัวของเกษตรกรต้องมีความต้องการอย่างแท้จริง ประกอบกับการขยันและอดทน ซึ่งก็ต้องมีปัจจัยภายนอกเข้ามาเกี่ยวข้อง คือ ทางการเมืองและเอกชนเข้ามาคอยดูแล ช่วยเหลือร่วมมือกันเพื่อที่จะพัฒนาระบบการเกษตรให้คงอยู่ และเกื้อกูลกันต่อไป

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาอาชีพเกษตรกรรม

ทำนอง สิงคาลวณิช (2527) ได้สรุปถึงปัญหาพื้นฐานในการพัฒนาอาชีพเกษตรกรรมไว้ ดังนี้

1. ที่ดินเพื่อการผลิตทางการเกษตรลดลง และไม่เพียงพอ
2. แรงงานในสภาพการว่างงานในช่วงนอกฤดูการผลิต ทำให้เกิดปัญหาการอพยพแรงงานย้ายถิ่นที่อยู่เข้าสู่เมืองหลวง
3. ขาดทุนหรือสินเชื่อทางการเกษตร
4. ขาดวิชาการหรือเทคโนโลยีทางการเกษตร
5. ปัญหาเกษตรกรยังขาดความรู้ในการปรับปรุงประสิทธิภาพในการผลิตทางการเกษตร ส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพอย่างดั้งเดิมไม่มีการพัฒนา เนื่องจากการได้รับการศึกษามาน้อย

สรุปได้ว่า ปัญหาหรืออุปสรรคในการพัฒนาอาชีพเกษตรกรรม ในด้านการผลิต ประกอบด้วย ที่ดิน แรงงาน ขาดทุน และปัจจัยในการผลิต ซึ่งมีความสำคัญในการผลิต ถ้าปัญหาเหล่านี้ได้รับการแก้ไขจะทำให้การพัฒนาอาชีพเกษตรกรรมดำเนินการได้อย่างราบรื่น

สภาพทั่วไปของพื้นที่ จังหวัดระยอง

ลักษณะภูมิประเทศ

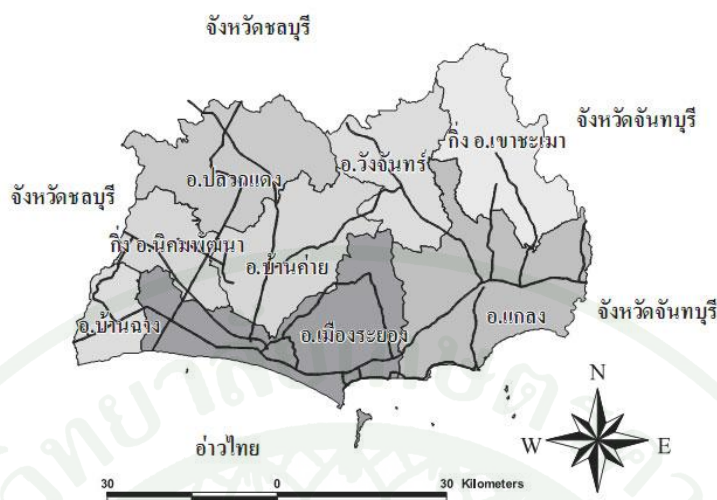
ภูมิประเทศ เป็นที่ราบชายฝั่งที่เกิดจากการทับถมของตะกอนบริเวณแอ่งลุ่มน้ำระยอง และที่ลาดสลับเนินเขาและภูเขา มีลักษณะเป็นลอนลูกคลื่นสูงต่ำสลับกันไป โดยมีพื้นที่ ทิวเขา 2 แนว คือ ทิวเขาชะเมาทางทิศตะวันออก ซึ่งสูงจากระดับน้ำทะเล 1,035 เมตร และทิวเขาที่อยู่ประมาณกึ่งกลางของตัวจังหวัดเป็นแนวยาวจากอำเภอเมืองระยองขึ้นไปทางเหนือจนสุดเขตจังหวัด มีแม่น้ำสายสั้นๆ ซึ่งเกิดจากเทือกเขาจันทบุรี และเทือกเขาบรรทัด ไหลลงสู่อ่าวไทย แม่น้ำที่สำคัญ ได้แก่ แม่น้ำบางปะกง แม่น้ำจันทบุรี แม่น้ำระยอง เป็นต้น ลักษณะชายฝั่งทะเลมีหาดทรายสวยงาม และมีเกาะใหญ่น้อยเรียงรายเลียบตามแนวชายฝั่ง นับเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศ

ที่ตั้ง

จังหวัดระยองตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของประเทศไทย ระหว่างเส้นรุ้งที่ 12-13 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 101-102 องศาตะวันออก มีพื้นที่ประมาณ 3,552 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 2,220,000 ไร่ อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ไปทางทิศตะวันออกประมาณ 179 กิโลเมตร

อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อเขตอำเภอหนองใหญ่ อำเภอบ่อทอง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี
ทิศใต้	ติดชายฝั่งอ่าวไทย ยาวประมาณ 100 กิโลเมตร
ทิศตะวันออก	ติดต่อเขตอำเภอนายายอาม อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี
ทิศตะวันตก	ติดต่อเขตอำเภอสัตหีบ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

ภาพที่ 1 แผนที่จังหวัดระยอง
ที่มา: สำนักงานจังหวัดระยอง (2554)

สภาพทั่วไปของพื้นที่ตำบลเชิงเนิน

1. ข้อมูลทางกายภาพ

ตำบลเชิงเนิน ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของจังหวัดระยอง ประชากรส่วนใหญ่เป็นชนพื้นเมือง ภาษ่าจะใช้ภาษาระยอง มีเนื้อที่ทั้งหมด 32,000 ไร่

1.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลบ้านแลง, ตำบลนาตาขวัญ อำเภอเมืองระยอง
ทิศใต้	ติดต่อกับ	เทศบาลนครระยอง และอำเภอไทย
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลตะพง อำเภอเมืองระยอง
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลน้ำคอก, ตำบลทับมา อำเภอเมืองระยอง

การแบ่งเขตการปกครอง ตำบลเชิงเนิน แบ่งการปกครองเป็น 7 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ 1 บ้านหนองจอก	หมู่ 2 บ้านเกาะหวาย
หมู่ 3 บ้านหนองบัวแฝง	หมู่ 4 บ้านดอน
หมู่ 5 บ้านเนินพุทรา	หมู่ 6 บ้านซากใหญ่
หมู่ 7 บ้านหนองบัว	

1.2 สภาพภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปของตำบลเชิงเนิน เป็นที่ราบ และเป็นที่ราบลุ่มบ้าง บางส่วนพื้นที่เหมาะกับการปลูกพืชไร่ พืชสวน นาข้าว ประมง และปศุสัตว์ ลักษณะดินเป็นดิน ระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ของดินอยู่ระดับต่ำ และมีพื้นที่ติดชายทะเลเป็นพื้นที่ดินทราย ซึ่ง เกษตรกรปลูกพุทรา

1.3 แหล่งน้ำและปริมาณน้ำในรอบปี ปริมาณน้ำฝน

ตำบลเชิงเนิน ได้อาศัยแหล่งน้ำในการประกอบอาชีพเกษตร ซึ่งแยกออกได้ดังนี้

1.3.1 แหล่งน้ำฝน ใช้ในการปลูกพืชต่างๆ พืชไร่อื่นๆ

1.3.2 แหล่งน้ำที่ขุดขึ้นใช้เอง เกษตรกรลงทุนขุดบ่อ, สระน้ำ เพื่อใช้ในไร่นาของตนเอง ในการทำสวนผลไม้ เช่น สวนมะม่วง พุทรา ฯลฯ

1.3.3 แหล่งน้ำธรรมชาติ มีคลอง 4 สาย

1.3.4 แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น มีบ่อน้ำตื้น 1,549 แห่ง และมีสระน้ำสาธารณะที่มีน้ำตลอดปี

2. ข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจ

2.1 ขนาดการถือครองที่ดิน

พื้นที่การเกษตรถือครองเฉลี่ย	2.0	ไร่/ครัวเรือน
เป็นของตัวเอง	1.0	ไร่/ครัวเรือน
เป็นของผู้อื่น	1.0	ไร่/ครัวเรือน

2.2 รายได้และรายจ่ายของครัวเรือน

รายได้จากการทำการเกษตร	100	ครัวเรือน
รายได้เฉลี่ยสุทธิ	70,000	บาท / ครัวเรือน / ปี
รายได้นอกภาคเกษตร	750	ครัวเรือน
รายได้เฉลี่ยสุทธิ	200,000	บาท / ครัวเรือน / ปี

2.3 เทคนิค / วิธีการผลิต

การผลิตพืช / สัตว์ / ประมง เกษตรกรยอมรับเทคโนโลยีการเกษตรแผนใหม่ โดยเฉพาะการผลิตพืชออกนอกฤดูกาล การตัดแต่งกิ่ง การใช้พันธุ์ดี การป้องกันกำจัดศัตรูพืชแบบผสมผสาน ตลอดจนการปฏิบัติดูแลรักษา การใช้สารชีวภาพ การวางแผนการปลูก / เลี้ยงที่ดี

ตารางที่ 1 การรวมกลุ่มเกษตรกร และเงินทุนของกลุ่มตำบลเชิงเนิน

ลำดับ ที่	ชื่อสถาบัน	ปี ที่ตั้ง	สมาชิก (คน)	กิจกรรมที่สำคัญ	กองทุน (บาท)	ประเภท กลุ่ม
1.	กลุ่มทำนาเชิงเนิน	2524	28	ปลูกข้าว, ทำสวน	16,250	นิติบุคคล
2.	กลุ่มยุวเกษตรกร โรงเรียนบ้านคอน	2540	17	ปลูกผัก	1,000	ธรรมชาติ
3.	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	2543	80	แปรรูปผลผลิต ทางการเกษตร	2,000	ธรรมชาติ
4.	กลุ่มส่งเสริมอาชีพผู้ ปลูกสมุนไพร	2548	15	สมุนไพร	1,000	ธรรมชาติ

ที่มา: สำนักงานเกษตรจังหวัดระยอง (2554)

2.4 แหล่งสินเชื่อเพื่อการเกษตร

ในการประกอบอาชีพการเกษตรต้องมีเงินทุน มีทั้งของตนเอง และแหล่งเงินกู้ ดังนี้
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 40

สหกรณ์การเกษตร	ร้อยละ 20
ธนาคารพาณิชย์	ร้อยละ 5
ญาติพี่น้อง	ร้อยละ 35
กลุ่มสถาบันเกษตรกร/กลุ่มธรรมชาติอื่นๆ	ร้อยละ 15

2.5 ภาวะหนี้สิน

ปัจจุบันเกษตรกรมีหนี้สินหลายทาง กู้เงินจากหลายสถาบัน รายได้ที่ได้จากภาคเกษตรไม่พอใช้หนี้ จึงทำให้หนี้สินมากขึ้นเรื่อยๆ

3. ข้อมูลด้านสังคม

3.1 จำนวนประชากร และครัวเรือน

ครัวเรือนทั้งหมด	11,969	ครัวเรือน
ประชากรทั้งหมด	21,594	คน
ชาย	11,003	คน
เฉลี่ยสมาชิกครัวเรือน	2-4	คน / ครัวเรือน
เฉลี่ยจำนวนวัยแรงงาน	1	คน / ครัวเรือน
ครัวเรือนเกษตรกร	452	ครัวเรือน

3.2 พื้นที่ / สภาพถือครองของตำบลเชิงเนิน

ตำบลเชิงเนินมีพื้นที่ทั้งหมด	7,680	ไร่
พื้นที่การเกษตร (รวมนาไร่)	2,000	ไร่
พื้นที่นา (นาไร่)	1,000	ไร่
พื้นที่สวน	800	ไร่
พื้นที่ทำไร่	200	ไร่
พื้นที่อื่นๆ	1,000	ไร่
พื้นที่สาธารณประโยชน์	100	ไร่

สภาพทั่วไปของพื้นที่ตำบลตะพง

1. ข้อมูลทางกายภาพ

1.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลตะพง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของจังหวัดระยอง อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอเมืองระยอง ประมาณ 12 กิโลเมตร มีอาณาเขตดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลบ้านแลง อำเภอเมืองระยอง
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ชายฝั่งทะเลอ่าวไทย
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลเพ และตำบลกะเจ็ด อำเภอเมืองระยอง
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลเชิงเนิน อำเภอเมืองระยอง

1.2 เนื้อที่

ตำบลตะพง มีเนื้อที่ประมาณ 55.93 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 34,955 ไร่

1.3 ภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่และลักษณะภูมิประเทศของตำบลตะพง โดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่มสลับกับดอนลูกฟูก มีภูเขาอยู่ทางด้านตะวันออกเชิงเหนือของตำบล มีชื่อเรียกว่าเขายายดา และเขาพระบาท ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของคลองหลายสาย อาทิ คลองตะพง คลองยายดา คลองตะเคียน เป็นต้น คลองเหล่านี้ไหลมาจากภูเขา ผ่านตำบลตะพงลงสู่ทิศใต้ซึ่งติดกับทะเลอ่าวไทย ซึ่งเป็นชายหาดที่สวยงาม (หาดแม่รำพึง) นับเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดระยอง และของภาคตะวันออก

1.4 ประชากร

ประชากรทั้งสิ้น 17,928 คน แยกเป็นชาย 8,938 คน หญิง 8,990 คน จำนวน 8,226 ครัวเรือน

2. สภาพทางเศรษฐกิจ

2.1 อาชีพ

ประชากรส่วนใหญ่ในตำบลตะพงประกอบอาชีพเกษตรกรรม อาชีพรองลงมาคือ ค้าขาย รับราชการ พนักงานโรงงาน โดยประมาณดังนี้

ทำสวน	ร้อยละ 47
การประมง	ร้อยละ 13
ทำไร่	ร้อยละ 1
ทำนา	ร้อยละ 1
ค้าขาย	ร้อยละ 30
ราชการ	ร้อยละ 3
อื่นๆ	ร้อยละ 5

3. สภาพทางชีวภาพ

3.1 พืชเศรษฐกิจ

3.1.1 ผลไม้ เช่น เงาะ, ทุเรียน, มังคุด, มะม่วง, มะพร้าว เป็นต้น ส่วนมากปลูกในหมู่ 1, 2, 3, 6, 7, 8, 11, 12, 14 และ 15 นับเป็นพืชเศรษฐกิจที่ทำรายได้ให้กับเกษตรกรอย่างสูง การเพาะปลูกนั้นเป็นการปลูกเพื่อจำหน่ายทั้งในท้องถิ่น และส่งออกทั่วประเทศ รวมทั้งการส่งออกขายต่างประเทศอีกด้วย นอกจากนี้ยังมีการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ที่เกิดจากผลผลิตดินตลาด เช่น ทุเรียน ซึ่งนำมาแปรรูปเป็นทุเรียนทอดจนกลายเป็นสินค้า และของฝากที่เลื่องชื่อ

3.1.2 พืชไร่ เช่น มันสำปะหลัง ยังมีการปลูกบ้างในหมู่ 7, 11 และ 15 การปลูกนั้นเพื่อจำหน่ายภายในท้องถิ่นและท้องถิ่นใกล้เคียง

3.1.3 ยางพารา ปลูกมากในหมู่ 2, 3, 6, 7, 11 และ 14 ปลูกเพื่อจำหน่ายในรูปของยางแผ่น น้ำยางสด

3.1.4 ข้าว มีการปลูก ในหมู่ 3, 5, 11, 12, 14 และ 15 ส่วนใหญ่ปลูกเพื่อการบริโภคภายในครัวเรือน ปัจจุบันได้มีการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้เพื่อเพิ่มคุณภาพในการผลิต

ตารางที่ 2 ปฏิทินกิจกรรมการดูแลปลูกพืชตำบลตะพง

กิจกรรม	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
การเกษตร												
เงาะ	←											→
ทุเรียน	←											→
มังคุด	←											→
มะม่วง		←										→
ยางพารา		←										→
ข้าว							←					→
พืชผักต่างๆ		←										→

ที่มา: สำนักงานเกษตรจังหวัดระยอง (2554)

ตารางที่ 3 ข้อมูลการเกษตร ปี 2554 ตำบลพะวง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

หมู่ที่	ครัวเรือน เกษตรกร	ชนิดที่ปลูก (ไร่)										รวม (ไร่)
		ข้าว	มันสำปะหลัง	มะพร้าว	ทุเรียน	เงาะ	มังคุด	มะม่วง	ขนุน	มะพร้าว	ยาพารา	
1	100	6	-	45	130	80	206	26	24	15	111	643
2	122	8	-	72	203	96	271	5	30	11	80	776
3	128	22	-	44	93	152	237	66	7	20	385	1,026
4	43	-	-	-	-	-	10	29	2	1	-	42
5	119	567	30	8	22	10	42	88	6	20	35	828
6	120	13	55	63	190	203	354	30	7	25	140	1,080
7	130	36	5	19	53	188	182	39	7	18	145	692
8	160	95	-	62	100	218	229	22	8	20	126	880
9	55	-	-	6	4	-	2	39	2	2	-	55
10	92	6	-	4	-	-	1	130	4	100	6	251
11	184	48	70	56	450	307	531	19	4	5	796	2,286
12	90	53	-	65	59	119	122	21	4	5	-	448

ตารางที่ 3 (ต่อ)

		ชนิดที่ปลูก (ไร่)										
หมู่ที่	ครัวเรือนเกษตรกร	ข้าว	มันสำปะหลัง	มะปราง	ทุเรียน	เงาะ	มังคุด	มะม่วง	ขนุน	มะพร้าว	ยาพารา	รวม (ไร่)
13	31	-	-	1	-	-	2	10	1	2	4	20
14	1,420	267	-	27	94	128	381	45	8	30	324	1,304
15	117	201	130	24	39	31	83	76	20	12	552	1,168
16	60	-	-	-	-	-	-	-	-	0	2	2
รวม	2,971	1,322	290	496	1,437	1,532	2,653	645	134	286	2,706	11,501

หมายเหตุ: พื้นที่ปลูกยางพารา บนเขาเขาตา ประมาณ 755 ไร่

ที่มา: สำนักงานเกษตรจังหวัดระยอง (2554)

3.2 การประมง

เป็นการทำประมงขนาดเล็ก ส่วนมากในหมู่ 5, 9 และ 10 เป็นลักษณะการทำประมงเพื่อการค้า โดยส่งขายที่ตลาดกลางผลไม้ตะพง และร้านอาหารตามชายหาด

3.3 การเลี้ยงสัตว์

การเลี้ยงโค มีการเลี้ยงกระจายอยู่ทั่วทั้งตำบล เป็นการเลี้ยงแบบรายย่อยเฉลี่ยรายละประมาณ 2-4 ตัว เป็นการเลี้ยงใช้ระยะเวลาสั้น หมุนเวียนขายไปแล้วซื้อมาขุนขายใหม่

ส่วนการเลี้ยงสุกร และไก่เนื้อ ปัจจุบันเป็นอาชีพที่สร้างรายได้ดีพอสมควร แต่จะต้องลงทุนสูงในช่วงแรกที่สร้างโรงเรือน

สภาพทั่วไปของพื้นที่ตำบลนาตาขวัญ

1. ข้อมูลทางด้านกายภาพ

ตำบลนาตาขวัญ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของตัวเมืองระยอง ห่างจากตัวเมืองระยองประมาณ 7 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด 33.8 ตารางกิโลเมตร ประชากรส่วนใหญ่เป็นคนระยอง โดยกำเนิด ภาษาพูดเป็นสำเนียงภาษาระยอง

1.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลชากบก	อำเภอบ้านค่าย
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลบ้านแลง	อำเภอเมืองระยอง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลกะเจ็ด	อำเภอเมืองระยอง
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลเชิงเนิน	อำเภอเมืองระยอง

1.2 สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของตำบลนาตาขวัญ เป็นพื้นที่ราบลุ่มอยู่ทางทิศตะวันตกของตำบล และมีเทือกเขาอยู่ทางทิศตะวันออกของตำบล ส่วนบริเวณตอนกลางของตำบล พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ดอนลูกฟูก มีที่ราบสลับอยู่บ้าง ตำบลนาตาขวัญมีลำคลองหลายสาย ซึ่งต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาทางด้านทิศตะวันออก ไหลผ่านพื้นที่ตอนกลางของตำบลในแนวทิศตะวันออกไปทิศตะวันตก คลองที่สำคัญได้แก่ คลองนาตาขวัญ คลองชะวีก คลองท่าซุด คลองซากขนุน

1.3 แหล่งน้ำ และปริมาณน้ำฝน

1.3.1 แหล่งน้ำธรรมชาติ ได้แก่ คลองนาตาขวัญ คลองชะวีก คลองซากขนุน คลองท่าซุด ใช้ประโยชน์จากน้ำเพื่อการเพาะปลูกได้ไม่ตลอดปี เนื่องจากฤดูแล้งน้ำจะแห้ง

1.3.2 แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น ได้แก่

1.3.2.1 คลองชลประทาน ซึ่งเป็นโครงการชลประทานขนาดเล็ก ครอบคลุมพื้นที่ 1,500 ไร่ ซึ่งอยู่ในหมู่ 1, 2, 3 และ 4 ตำบลนาตาขวัญ ปัจจุบันมีโครงการส่งน้ำให้ถึงสวนของเกษตรกรแต่ยังไม่สมบูรณ์ โดยการสูบน้ำแหล่งน้ำคลองชลประทานไปเติมในสระน้ำของเกษตรกร

1.3.2.2 ฝายทดน้ำ จำนวน 12 แห่ง

1.3.2.3 สระน้ำสาธารณะ จำนวน 6 แห่ง

1.3.2.4 บ่อน้ำตื้น จำนวน 750 บ่อ บ่อน้ำบาดาล จำนวน 5 บ่อ

ตารางที่ 4 ข้อมูลพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจของตำบลนาตาขวัญ

ข้อพิพ พันธุ์ที่	พื้นที่ ปลูก (ไร่)	พื้นที่ การเกษตร (ไร่)	ครัวเรือน ทั้งหมด (ครัวเรือน)	ครัวเรือน เกษตรกร (ครัวเรือน)	เงาะ (ไร่)	ทุเรียน (ไร่)	มังคุด (ไร่)	มะปราง (ไร่)	ลองกอง (ไร่)	ยางพารา (ไร่)	สับปะรด (ไร่)	จำนวนปี (ไร่)	มัน สำปะหลัง
1	2,000	1,110	277	129	38	14	130	10	16	50	-	200	-
2	2,300	1,500	270	166	125	38	155	20	45	55	10	260	-
3	3,575	2,325	260	168	270	130	320	50	150	900	20	-	-
4	3,500	2,450	142	128	105	115	310	40	185	1,200	10	-	10
5	7,700	3,274	250	191	205	110	445	30	194	1,220	10	-	-
6	2,100	1,245	119	93	130	65	180	20	65	480	20	-	-
รวม	21,175	11,904	1,318	875	873	472	1,540	170	655	3,905	70	460	10
ผลผลิต					1,200	950	480	400	480	240	7,000	600	3,500

ที่มา: ข้อมูลพืชเศรษฐกิจปี 2553/2554

2. ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

2.1 ขนาดการถือครองที่ดิน

พื้นที่การเกษตรถือครองเฉลี่ย	14.27	ไร่ / ครัวเรือน
------------------------------	-------	-----------------

2.2 สิทธิในที่ดินทำกิน

ที่ดินเป็นของตนเองโดยไม่ต้องเช่า	809	ครัวเรือน
ที่ดินทำกินต้องเช่าเพิ่มบางส่วน	25	ครัวเรือน

2.3 จำนวนแรงงาน

ในการทำสวนผลไม้ของเกษตรกรตำบลบ้านนาตาขวัญ ส่วนใหญ่ใช้แรงงานในครัวเรือนสำหรับสวนขนาดใหญ่จ้างแรงงานเพิ่มในช่วงฤดูกาลเก็บเกี่ยวผลผลิต วันละ 150 – 200 บาท

ในการทำสวนยางพาราของเกษตรกรตำบลบ้านนาตาขวัญ ส่วนใหญ่ใช้แรงงานในพื้นที่ มีการแบ่งผลประโยชน์จากการกรีดยางแบ่งเป็น 40 : 60 คือเจ้าของสวนได้ ร้อยละ 60 และคนรับจ้างกรีดยางพาราได้ ร้อยละ 40

2.4 รายได้ รายจ่ายครัวเรือน

รายได้จากการทำการเกษตร	857	ครัวเรือน
รายได้เฉลี่ย	75,000	บาท / ครัวเรือน / ปี
รายได้นอกภาคเกษตร	80	ครัวเรือน (ร้านค้า รับจ้าง)
รายได้เฉลี่ย	150,000	บาท / ครัวเรือน / ปี

รายได้จากภาคเกษตรรวมกับรายได้ของลูกหลานที่ออกไปทำงานบริษัท

135 ครัวเรือน รายได้เฉลี่ย 170,000 บาท / ครัวเรือน / ปี

รายจ่ายของครัวเรือนในภาคการเกษตร

ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน (อาหาร, น้ำ, ไฟฟ้า ฯลฯ)	เฉลี่ย	ร้อยละ 50
ค่าใช้จ่ายในสวนผลไม้ (ปุ๋ย, สารเคมี, ค่าแรงงาน)	เฉลี่ย	ร้อยละ 30
ค่าเล่าเรียนบุตรหลาน	เฉลี่ย	ร้อยละ 10
ค่าใช้จ่ายยามเจ็บป่วย	เฉลี่ย	ร้อยละ 10

2.5 เทคนิค และวิธีการผลิต

การผลิตพืช / สัตว์ / ประมง เกษตรกรยอมรับ และนำเทคโนโลยีการเกษตรแผนใหม่ การผลิตพืชนอกฤดู การตัดแต่งกิ่ง การใช้พันธุ์ดี การป้องกันกำจัดศัตรูแบบผสมผสาน ตลอดจน การปฏิบัติดูแลรักษา การใช้สารชีวภาพร่วมด้วย การวางแผนการปลูกพืช / เลี้ยงสัตว์ที่ดี นอกจากนี้ยังได้วางแผนการจัดการด้านการตลาดสินค้าเกษตร เพื่อรองรับผลผลิตการเกษตรใน ตำบล

2.6 แหล่งสินเชื่อเพื่อการเกษตร

ในการประกอบอาชีพการเกษตรต้องมีเงินทุน มีทั้งของตนเอง และแหล่งเงินกู้ดังนี้

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	ร้อยละ 35
สหกรณ์การเกษตร	ร้อยละ 30
ธนาคารพาณิชย์	ร้อยละ 10
ญาติพี่น้อง	ร้อยละ 10
กลุ่มสถาบันเกษตรกร / กลุ่มธรรมชาติ / อื่นๆ	ร้อยละ 15

2.7 ภาวะหนี้สิน

ปัจจุบันเกษตรกรมีหนี้สินหลายทาง กู้เงินจากหลายสถาบัน รายได้ที่ได้จากภาคเกษตร ไม่พอใช้หนี้ จึงทำให้หนี้สินเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ประกอบกับรายได้จากภาคเกษตรประสบปัญหา ราคาไม่แน่นอน และยังขึ้นอยู่กับปัจจัยภายนอกได้แก่ สภาพดินฟ้าอากาศ

2.8 กองทุนหมู่บ้าน และผลการดำเนินการ

ตำบลนาตาขวัญ มีทั้งหมด 6 หมู่บ้าน ได้รับเงินกองทุนหมู่บ้านๆ ละ 1 ล้านบาท จำนวน 6 หมู่บ้าน เนื่องจากเป็นหมู่บ้านแบ่งเขตการปกครองจัดตั้งใหม่ การบริหารเงินทุนแต่ละหมู่บ้านมี คณะกรรมการบริหารเงินกองทุน และวางกฎข้อบังคับในการกู้ยืมไว้อย่างเคร่งครัด ปัจจุบันไม่มีปัญหาในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน

3. ข้อมูลด้านสังคม

3.1 พื้นที่ / สภาพการถือครองที่ดิน

พื้นที่ทั้งหมดของตำบลนาตาขวัญ	21,178	ไร่
พื้นที่การตั้งบ้านเรือนที่อยู่อาศัย	2,117	ไร่
พื้นที่ทำการเกษตร	14,725	ไร่
พื้นที่ทำนา	650	ไร่
พื้นที่ทำสวน	7,483	ไร่
พื้นที่ทำไร่	300	ไร่
พื้นที่อื่น ๆ	6,300	ไร่
พื้นที่ป่าไม้	153	ไร่

3.2 การศึกษา

ประชากรของตำบลนาตาขวัญเป็นผู้รู้หนังสือร้อยละ 100 โดยจบการศึกษาภาคบังคับทั้งหมด (จบปฐ.) แบ่งเป็น 4 กลุ่มคือ

- กลุ่มที่ 1 ผู้ที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป จบการศึกษาภาคบังคับประถมศึกษาปีที่ 4
- กลุ่มที่ 2 ผู้ที่มีอายุ 40 - 50 ปี จบการศึกษาภาคบังคับประถมศึกษาปีที่ 6
- กลุ่มที่ 3 ผู้ที่มีอายุ 25 - 40 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือสูงกว่า
- กลุ่มที่ 4 ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี กำลังศึกษาอยู่ในสถานการศึกษาต่าง ๆ

3.3 ภูมิปัญญาท้องถิ่น

การใช้พืชสมุนไพรในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช
การตัดแปลงไม้ไผ่ เพื่อใช้ในการเก็บเกี่ยวผลมังคุด

สภาพทั่วไปของพื้นที่ตำบลบ้านแลง

1. ข้อมูลทางกายภาพ

ตำบลบ้านแลง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของตัวเมืองระยอง ห่างจากตัวเมืองระยองประมาณ 6 กิโลเมตร ประชากรส่วนใหญ่เป็นคนระยองโดยกำเนิด ภาษาพูดเป็นสำเนียงภาษาระยอง

1.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลนาตาขวัญ อำเภอเมืองระยอง
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลตะพง ตำบลเชิงเนิน อำเภอเมืองระยอง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลสำนักทอง อำเภอเมืองระยอง
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลเชิงเนิน อำเภอเมืองระยอง

2. ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

2.1 ขนาดการถือครองที่ดิน

พื้นที่การเกษตรถือครองเฉลี่ย 15.53 ไร่ /ครัวเรือน

2.2 สิทธิในที่ดินทำกิน

ที่ดินเป็นของตนเองโดยไม่ต้องเช่า	890	ครัวเรือน
ที่ดินทำกินต้องเช่าเพิ่มบางส่วน	20	ครัวเรือน

2.3 จำนวนแรงงาน

ในการทำสวนผลไม้ของเกษตรกรตำบลบ้านแลง ส่วนใหญ่ใช้แรงงานในครัวเรือนจ้างแรงงานเพิ่มบางฤดูกาลในช่วงใส่ปุ๋ย และฉีดพ่นยาฆ่าแมลง วันละ 250 - 300 บาท

ในการทำสวนยางพาราของเกษตรกรตำบลบ้านแลง ส่วนใหญ่ใช้แรงงานในพื้นที่มีปัญหาด้านแรงงาน การแบ่งผลประโยชน์จากการกรีดยางแบ่งเป็น 40 : 60 คือเจ้าของสวนได้ร้อยละ 60 และคนรับจ้างกรีดยางได้ ร้อยละ 40

2.4 รายได้ รายจ่ายครัวเรือน

รายได้จากการทำการเกษตร	890	ครัวเรือน
รายได้เฉลี่ย	75,000	บาท / ครัวเรือน / ปี
รายได้นอกภาคเกษตร (ร้านค้า รับจ้าง)	120	ครัวเรือน
รายได้เฉลี่ย	150,000	บาท / ครัวเรือน / ปี
รายได้จากภาคเกษตรรวมกับรายได้ของลูกหลานที่ออกไปทำงานบริษัท		
150 ครัวเรือน	รายได้เฉลี่ย	170,000 บาท / ครัวเรือน / ปี
รายจ่ายของครัวเรือนในภาคการเกษตร		
ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน (อาหาร, น้ำ, ไฟฟ้า ฯลฯ)	เฉลี่ย	ร้อยละ 50
ค่าใช้จ่ายในสวนผลไม้ (ปุ๋ย, สารเคมี, ค่าแรงงาน)	เฉลี่ย	ร้อยละ 30
ค่าเล่าเรียนบุตรหลาน	เฉลี่ย	ร้อยละ 10
ค่าใช้จ่ายยามเจ็บป่วย	เฉลี่ย	ร้อยละ 10

2.5 เทคนิคและวิธีการผลิต

การผลิตพืช / สัตว์ / ประมง เกษตรกรยอมรับ และนำเทคโนโลยีการเกษตรแผนใหม่ การผลิตพืชนอกฤดู การตัดแต่งกิ่ง การใช้พันธุ์ดี การป้องกันกำจัดศัตรูแบบผสมผสาน ตลอดจน การปฏิบัติดูแลรักษา การใช้สารชีวภาพร่วมด้วย การวางแผนการปลูกพืช / เลี้ยงสัตว์ที่ดี

นอกจากนี้ยังได้วางแผนการจัดการด้านการตลาดสินค้าเกษตร เพื่อรองรับผลผลิตการเกษตรในตำบล

2.6 ภาวะหนี้สิน

ปัจจุบันเกษตรกรมีหนี้สินหลายทาง กู้เงินจากหลายสถาบัน รายได้ที่ได้จากภาคเกษตรไม่พอใช้หนี้ จึงทำให้หนี้สินเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ประกอบกับรายได้จากภาคเกษตรประสบปัญหาาราคาไม่แน่นอน และยังขึ้นอยู่กับปัจจัยภายนอกได้แก่ สภาพดินฟ้าอากาศ

2.7 กองทุนหมู่บ้าน และผลการดำเนินการ

ตำบลบ้านแลง มีทั้งหมด 7 หมู่บ้าน ได้รับเงินกองทุนหมู่บ้าน หมู่บ้านละ 1 ล้านบาท จำนวน 7 หมู่บ้าน เนื่องจากเป็นหมู่บ้านแบ่งเขตการปกครองจัดตั้งใหม่ การบริหารเงินทุนแต่ละหมู่บ้านมีคณะกรรมการบริหารเงินกองทุน และวางกฎข้อบังคับในการกู้ยืมไว้อย่างเคร่งครัด ปัจจุบันไม่มีปัญหาในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน

2.8 ภูมิปัญญาท้องถิ่น

การใช้พืชสมุนไพรในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช
การดัดแปลงไม้ไผ่ เพื่อใช้ในการเก็บเกี่ยวผลมังคุด
การผสมเกสรดอกทุเรียนโดยใช้แปรง
การผสมเกสรดอกเงาะ โดยใช้ไม้ไผ่
การใช้แก๊สชีวภาพ

ตารางที่ 5 จำนวนพื้นที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจของตำบลบ้านแดง

ข้อพิพาท/ หมู่ที่	พื้นที่ ปลูก(ไร่)	พื้นที่ทำ การเกษตร (ไร่)	ครัวเรือน ทั้งหมด/ ครัวเรือน	ครัวเรือน เกษตรกร/ ครัวเรือน	เงาะ (ไร่)	ทุเรียน (ไร่)	มังคุด (ไร่)	มะปราง (ไร่)	ลองกอง (ไร่)	ยางพารา (ไร่)	สับปะรด (ไร่)	จำนวนปี (ไร่)	มัน สำปะหลัง
1	1,880	1,422	395	113	5	25	80	5	5	42	-	79	-
2	2,440	1,690	204	114	61	81	110	40	20	113	-	14	-
3	2,520	1,780	135	99	40	100	180	30	20	450	40	-	-
4	3,210	2,120	379	140	80	110	229	40	35	842	-	14	10
5	2,610	1,570	274	145	94	118	350	25	70	255	-	13	-
6	3,440	2,400	382	183	70	244	515	80	65	1,755	40	4	138
7	3,070	2,040	258	96	20	70	90	20	15	620	-	-	5
รวม	19,170	13,022	2,027	890	370	748	1,554	240	230	4,077	80	124	153
ผลผลิตเฉลี่ย กก./ไร่			1,200	1,200	600	500	400	220	5,000	480	4,000		

ที่มา: สำนักงานเกษตรจังหวัดระยอง (2554)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บัญญัติ ลายพักษ์ (2537) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรจังหวัดระยอง ศึกษาสมาชิกกลุ่มเกษตรกร จำนวน 217 คน พบว่า สมาชิกกลุ่มเกษตรกรส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการรับบริการความรู้ และไม่มีปัญหาในด้านการร่วมกิจกรรมกลุ่ม ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเข้าร่วมประชุมหน่วย คือ รายได้ และการติดต่อกับผู้นำท้องถิ่น ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญ คือ รายได้ ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ และการติดต่อกับผู้นำท้องถิ่น ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกู้เงินระยะสั้น คือ ตำแหน่งทางสังคม ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการซื้อสินค้าจากกลุ่ม คือ ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร ระดับการศึกษา การติดต่อกับผู้นำท้องถิ่น และตำแหน่งทางสังคม ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรวบรวมผลผลิตเพื่อขาย คือ รายได้ ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ การติดต่อกับผู้นำท้องถิ่น และตำแหน่งทางสังคม ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับบริการความรู้ คือ การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ และการติดต่อกับผู้นำท้องถิ่น ปัจจัยเกี่ยวข้องการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ คือ รายได้ ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ และการติดต่อกับผู้นำท้องถิ่น ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ตามลำดับ

เสกศักดิ์ เชยชม (2544) ความต้องการพัฒนาอาชีพเกษตรกรของเกษตรกรในพื้นที่ ตำบลเชียงเครือ อำเภอมือ จังหวัดสกลนคร จากเกษตรกร 154 ครัวเรือน พบว่าเกษตรกรมีความต้องการพัฒนาอาชีพเกษตรกรในอาชีพการปลูกพืช คือ อาชีพการปลูกข้าวเหนียวมากที่สุด รองลงมา คือ อาชีพการเลี้ยงสัตว์ สำหรับวิธีการพัฒนาอาชีพเกษตรกรที่เกษตรกรต้องการมากที่สุด คือ การเข้ารับการศึกษา ส่วนปัญหาในการพัฒนาอาชีพเกษตรกรของเกษตรกรที่เป็นปัญหามากที่สุด คือ ขาดการร่วมกลุ่มแปรรูปผลผลิตเกษตร ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เกษตรกรที่มี อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก รายได้รวม พื้นที่ถือครองทั้งหมด แรงงานในครัวเรือนทั้งหมดหนี้สินทั้งหมด และการเป็นสมาชิกกลุ่ม ที่แตกต่างกันมีความต้องการพัฒนาอาชีพการปลูกพืช อาชีพการเลี้ยงสัตว์ อาชีพการเลี้ยงปลา อาชีพการปลูกไม้โตเร็ว อาชีพการทำเกษตรยั่งยืน อาชีพการทำอุตสาหกรรมในครัวเรือน และอาชีพเสริมอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน มีเพียงเกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรแตกต่างกัน มีความต้องการปลูกไม้โตเร็ว และการทำเกษตรยั่งยืนแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ

พรรณี พิบูลย์ (2545) ความต้องการพัฒนาอาชีพการเกษตรของเกษตรกรเพื่อขอรับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อ อำเภอมือ จังหวัดเชียงใหม่ ศึกษาจากเกษตรกร

จำนวน 105 คน พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีความต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลสนับสนุนทั้งทางด้านปัจจัยการผลิต เพื่อเพิ่มผลผลิตให้แก่เกษตรกร ปัจจัยทางการตลาด เพื่อให้มีการจัดการกับผลผลิตของเกษตรกรที่ผลิตได้ ไปสู่ระบบการตลาดที่ดี ไม่เอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง และผลผลิตไม่เสียหาย ในด้านเทคโนโลยีการเกษตร และด้านการฝึกอบรม การศึกษาดูงาน เพื่อเพิ่มพูนความรู้ เทคนิค วิธีการ ประสบการณ์ต่างๆ ให้แก่เกษตรกร เพื่อพัฒนาปริมาณ และคุณภาพสินค้าเกษตร ตลอดจนการเพิ่มมูลค่าสินค้าของเกษตรกรอีกด้วย การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะด้านบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมกับความต้องการพัฒนาการเกษตร พบว่า เพศสภาพการถือครองที่ดินและรายได้มีความสัมพันธ์กับความต้องการด้านปัจจัยการผลิตของเกษตรกร ส่วนระดับการศึกษาความสัมพันธ์กับความต้องการด้านการตลาด นอกจากนี้ส่วนของสภาพการถือครองที่ดินยังมีความสัมพันธ์กับความต้องการฝึกอบรมทางการเกษตร ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ตามลำดับ

หนึ่งฤทัย ไชยสมบูรณ์ (2547) ได้ทำการศึกษาความต้องการพัฒนาอาชีพเกษตรกรของเกษตรกรตามแนวทฤษฎีใหม่ในพื้นที่โครงการพัฒนาลุ่มน้ำลำพะยังตอนบน อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ ศึกษาประชากร 2 กลุ่มตัวอย่าง คือ พื้นที่ชลประทานอุโมงค์ผันน้ำจากอ่างเก็บน้ำ ห้วยไผ่ และพื้นที่ชลประทานอ่างเก็บน้ำลำพะยังตอนบน เกษตรกรทั้งหมด 142 ครัวเรือน ผลการศึกษาความต้องการพัฒนาอาชีพเกษตรกรตามแนวทฤษฎีใหม่ พบว่า การใช้ปุ๋ยคอก การใช้ปุ๋ยหมัก และการใช้ปุ๋ยพืชสดเป็นความต้องการพัฒนาอาชีพเกษตรกรตามแนวทฤษฎีใหม่ในการปรับปรุงและอนุรักษ์ดินที่ทั้งสองพื้นที่ระบุความต้องการเกินร้อยละ 50 ของกลุ่มตัวอย่าง จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เฉพาะเกษตรกรที่อยู่ในพื้นที่ชลประทานอุโมงค์ผันน้ำจากอ่างเก็บน้ำห้วยไผ่นั้น แหล่งน้ำใช้ทางการเกษตรมีความสัมพันธ์กับความต้องการด้านการปรับปรุงและการอนุรักษ์ดินด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ จำนวนพื้นที่ถือครอง และรายได้มีความสัมพันธ์กับความต้องการด้านการประกอบอาชีพเกษตรกรตามสภาพพื้นที่ ส่วนเกษตรกรที่อยู่ในพื้นที่ชลประทานอ่างเก็บน้ำลำพะยังตอนบนนั้น พบว่า จำนวนพื้นที่ถือครองมีความสัมพันธ์กับความต้องการด้านการปรับปรุงและอนุรักษ์ดิน ด้านการประกอบอาชีพเกษตรกรตามสภาพพื้นที่ และจำนวนปีในการประกอบอาชีพเกษตรกรมีความสัมพันธ์กับความต้องการด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ตามลำดับ

เบญจมาศ ณ ทองแก้ว (2548) ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการของเกษตรกรในการเปิดสวนไม้ผลเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร บริเวณเกาะช้าง จังหวัดตราด ศึกษาเกษตรกรจำนวน 188 ราย

พบว่า เมื่อพิจารณาความต้องการของเกษตรกรในการเปิดสวนไม้ผลเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร แล้ว พบว่าส่วนใหญ่มีความต้องการเปิดสวนไม้ผลเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ร้อยละ 70 ถือเป็นสัดส่วนที่สูง เมื่อจำแนกระดับความต้องการของกลุ่มตัวอย่างได้ เป็น 5 ระดับ ได้แก่ ไม่ต้องการ ต้องการน้อย ต้องการปานกลาง ต้องการมาก และต้องการมากที่สุด พบว่ากลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีความต้องการเปิดสวนไม้ผลเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในระดับมากที่สุด รองลงมา มีความต้องการเปิดสวนไม้ผลเพื่อการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง จากความต้องการดังกล่าว ถือว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการยอมรับการดำเนินชีวิตแบบใหม่ ที่มีการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเกิดขึ้น ในชุมชนเกาะช้างได้ค่อนข้างดี แม้ว่าลักษณะดังกล่าวเป็นแนวคิดและวิธีการที่ใหม่สำหรับกลุ่มตัวอย่างบนเกาะช้างก็ตาม ดังนั้น การสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ชุมชน จึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่ต้องเร่งดำเนินการ เพื่อเป็นเกราะป้องกันให้ชุมชนรับมือกับรูปแบบการดำเนินชีวิตที่อาจจะเปลี่ยนไป และแก้ปัญหาด้านการท่องเที่ยวได้อย่างถูกต้องวิธี โดยยึดมั่นบนรากฐานของวัฒนธรรมชุมชนเกษตรที่รักษารากเหง้าของวิถีไทยที่เป็นรายได้เสริม อันจะนำมาซึ่งการอนุรักษ์วิถีชีวิตเกษตรที่มั่นคงและยั่งยืน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ตามลำดับ

วีรวุฒิ พรหมมา และคณะ (2548) ศึกษาและแนวทางพัฒนาไม้ผล อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ในลักษณะของการวิจัยเพื่อพัฒนา มีกระบวนการดำเนินงานออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนแรกเป็นการศึกษาบริบทชุมชนซึ่งเป็นการศึกษาถึงสิ่งที่มีอยู่ในชุมชนในทุกด้าน ขั้นตอนที่สองจะปฏิบัติงานร่วมกับชุมชนในการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหา ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ชุมชนตำบลนากกกและตำบลแม่พูล อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ เป็นชุมชนที่ตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อม สภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศที่เหมาะสมต่อการปลูกไม้ผล ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดอุตรดิตถ์ และการแปรรูปผลิตภัณฑ์ผลผลิตไม้ผล เป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็ง สืบสารขนบธรรมเนียมประเพณีร่วมกันอย่างกลมกลืนเหนียวแน่น มีกลุ่มอาชีพต่างๆ ที่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีสายสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงทั้งภายในกลุ่ม ระหว่างกลุ่มอย่างแน่นแฟ้น และยังได้รับการสนับสนุน จากองค์กรภาครัฐและเอกชนเป็นรูปธรรม นับเป็นชุมชนที่มีศักยภาพ มีความพร้อมต่อการพัฒนาสู่การพึ่งตนเองอย่างยั่งยืน ด้านการพัฒนาคูณภาพไม้ผลของชุมชนท้องถิ่น ได้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมขึ้นของกลุ่มคนในชุมชนในการรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล จนได้ชุดโจทย์วิจัยหลักเพื่อการพัฒนาไม้ผล ที่ครอบคลุมทั้งด้านการผลิต การพัฒนาทรัพยากรแหล่งน้ำที่เอื้อต่อการเพาะปลูกในฤดูแล้ง การพัฒนาคูณภาพมาตรฐานไม้ผล การพัฒนาคูณภาพมาตรฐานผลิตภัณฑ์แปรรูปจากไม้ผล การพัฒนาส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เอื้อต่อการพัฒนาคูณภาพไม้ผล และการสร้างเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ที่เอื้อต่อการพึ่งตนเองอย่างยั่งยืน

สุวิมล มawangศ์ (2549) พัฒนาการทางพื้นที่ของการเพาะปลูกไม้ผลเชิงพาณิชย์ ในตำบลแม่สุ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ศึกษาจากเกษตรกรผู้ปลูกส้มเขียวหวานสายน้ำผึ้งจำนวน 158 ราย ผู้ปลูกลิ้นจี่ 131 ราย และผู้ปลูกลำไย จำนวน 31 ราย ผลการศึกษาพบว่า พัฒนาการทางพื้นที่ของการเพาะปลูกไม้ผลเชิงพาณิชย์ ในช่วงก่อนปี 2539-ปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงการเพาะปลูกจากพืชเศรษฐกิจชนิดเดิมไปสู่พืชเศรษฐกิจชนิดใหม่ที่มีผลตอบแทนทางเศรษฐกิจที่ดีกว่า กล่าวคือพื้นที่เพาะปลูกลิ้นจี่ และลำไย ถูกทดแทนด้วยพื้นที่เพาะปลูกส้มเขียวหวาน รวมถึงพื้นที่ป่า พื้นที่นา และพื้นที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจชนิดอื่นๆ ก็ถูกทดแทนด้วยพื้นที่เพาะปลูกส้มเขียวหวานด้วยเช่นกัน ปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจเพาะปลูกส้มเขียวหวาน คือ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากด้วยเหตุผลที่ส้มเขียวหวานให้ผลตอบแทนสูงกว่าข้าว ไม้ผล และพืชเศรษฐกิจอื่นๆ ผู้ปลูกต้องการรายได้ที่แน่นอน และความคาดหวังว่าผลผลิตส้มเขียวหวานจะมีราคาสูงขึ้นในอนาคต โดยมีปัจจัยความเหมาะสมของลักษณะทางกายภาพ ทั้งด้านแหล่งน้ำ ลักษณะภูมิอากาศและความอุดมสมบูรณ์ของดิน เป็นปัจจัยสนับสนุน ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจเพาะปลูกลิ้นจี่ กลับเป็นเหตุผลทางด้านกายภาพ ที่มีลักษณะภูมิอากาศที่เหมาะสม ดินอุดมสมบูรณ์ และมีแหล่งน้ำเพียงพอ และปัจจัยที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจเพาะปลูกลำไย เหตุผลหลัก คือ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่มีอุตสาหกรรมรองรับ มีศักยภาพในการส่งออก กับความคาดหวังว่าผลผลิตลำไยจะมีราคาสูงขึ้นในอนาคต ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ตามลำดับ

ณัฐธิดา หัวหาญ (2550) ความพร้อมของเกษตรกรเพื่อการจัดการท่องเที่ยวเกษตร ในตำบลตะพง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ศึกษาเกษตรกร จำนวน 153 ราย พบว่า เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 53.31 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 และต่ำกว่า เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวที่ดีควรเป็นสถานที่ที่รถเข้าถึงได้สะดวกและวิทยาการควรเป็นผู้มีความสามารถในการอธิบายที่จะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน เกษตรกรมีความพร้อมมากเกี่ยวกับการมีความรู้พร้อมที่จะนำนักท่องเที่ยวชมสถานที่และการจำหน่ายผลผลิตในราคายุติธรรม ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ตามลำดับ

กนิษฐา สุขช่วย (2551) การประเมินทางเศรษฐกิจและสังคมของโครงการการพัฒนาและสาธิตการทดลองผลิตไบโอดีเซลจากสบู่ดำ กรณีศึกษา วิสาหกิจชุมชนพลังงานทดแทน จังหวัดระยอง ศึกษาเกษตรกรที่เป็นสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนฯ จำนวน 43 ราย พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้ต้นทุนในการปลูก และเก็บเมล็ดสบู่ดำไว้เพื่อขยายพันธุ์มากกว่านำเมล็ดสบู่ดำมาสกัดน้ำมัน ผลการประเมินทางเศรษฐกิจในระดับครัวเรือนของเกษตรกรส่วนใหญ่จะมีการปลูกสบู่ดำ

ในลักษณะของการเป็นพืชที่ปลูกเสริม ปลูกผสมกับพืชชนิดเดิมไม่ว่าจะเป็นไม้ผล หรือยางพารา
ผลทางสังคม เกษตรกรส่วนใหญ่มีกิจกรรมในลักษณะซื้อดินพันธุ์

ช่อผกา อินทะเสน (2551) ความต้องการพัฒนาอาชีพเกษตรกรของเกษตรกรในพื้นที่
ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ศึกษาเกษตรกร จำนวน 145 ราย พบว่าเกษตรกรมี
อายุเฉลี่ย 51 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 รายได้รวมทั้งในภาคการเกษตร
และนอกภาคการเกษตร 297,120.7 บาท / ปี แรงงานทางการเกษตรเฉลี่ย 2 คน พื้นที่ถือครองทาง
การเกษตรเฉลี่ย 29.48 ไร่ หนี้สินเฉลี่ย 120,962.1 บาท เกษตรกรได้รับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ
พระดาบสเกษตรกรจากเพื่อนบ้าน ร้อยละ 37.9 เกษตรกรเข้าร่วมกิจกรรมของโครงการพระดาบส
เกษตรกร ร้อยละ 29.7 ความต้องการพัฒนาอาชีพเกษตรกรของเกษตรกร คือ อาชีพเลี้ยงปลาสด
จำนวน 66 ราย สำหรับวิธีการพัฒนาอาชีพเกษตรกรที่เกษตรกรต้องการมากที่สุด คือ การ
ฝึกอบรม การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการพระดาบสเกษตรกรและการเข้าร่วมกิจกรรมของ
โครงการพระดาบสเกษตรกร โดยมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพเกษตรกรในด้าน
การแปรรูปและด้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ

สมมติฐานในการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 เกษตรกรที่มีปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ และระดับการศึกษา อายุ และสมาชิกในครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง สามารถแยกเป็นสมมติฐานย่อยดังนี้ คือ

สมมติฐานที่ 1.1 เพศมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

สมมติฐานที่ 1.2 ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

สมมติฐานที่ 1.3 อายุมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

สมมติฐานที่ 1.4 สมาชิกในครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

สมมติฐานที่ 2 เกษตรกรที่มีปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ แรงงานในครัวเรือน ประสบการณ์ในการทำการเกษตร รายได้ทางการเกษตร รายจ่ายทางการเกษตร การเป็นสมาชิกกลุ่ม/ สถาบันเกษตรกร แหล่งน้ำที่ใช้ในการทำการเกษตร พื้นที่ถือครองที่ดิน และแหล่งสินเชื่อมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง สามารถแยกเป็นสมมติฐานย่อยดังนี้ คือ

สมมติฐานที่ 2.1 แรงงานในครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

สมมติฐานที่ 2.2 ประสบการณ์ในการทำการเกษตรมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

สมมติฐานที่ 2.3 รายได้ทางการเกษตรมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

สมมติฐานที่ 2.4 รายจ่ายทางการเกษตรมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

สมมติฐานที่ 2.5 การเป็นสมาชิกกลุ่ม / สถาบันเกษตรกรมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

สมมติฐานที่ 2.6 แหล่งน้ำที่ใช้ในการทำการเกษตรมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

สมมติฐานที่ 2.7 พื้นที่ถือครองที่ดินมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

สมมติฐานที่ 2.8 แหล่งสินเชื่อมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

สมมติฐานที่ 3 เกษตรกรที่มีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง สามารถแยกเป็นสมมติฐานย่อยดังนี้ คือ

สมมติฐานที่ 3.1 เกษตรกรที่มีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรจากเพื่อนบ้านมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

สมมติฐานที่ 3.2 เกษตรกรที่มีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรจากเกษตรกรผู้นำในหมู่บ้านมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

สมมติฐานที่ 3.3 เกษตรกรที่มีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรจากเจ้าหน้าที่ของรัฐมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

สมมติฐานที่ 3.4 เกษตรกรที่มีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรจากพนักงานบริษัทเอกชนมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

สมมติฐานที่ 3.5 เกษตรกรที่มีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรจากโทรทัศน์มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

สมมติฐานที่ 3.6 เกษตรกรที่มีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรจากคลื่นวิทยุมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

สมมติฐานที่ 3.7 เกษตรกรที่มีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรจากเอกสารหรือสิ่งพิมพ์มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

สมมติฐานที่ 3.8 เกษตรกรที่มีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรจากการชมวิดีโอทางการเกษตรมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

สมมติฐานที่ 3.9 เกษตรกรที่มีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรจากการเข้าร่วมการฝึกอบรมจากหน่วยงานของรัฐมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

สมมติฐานที่ 3.10 เกษตรกรที่มีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรจากการเดินทางไปศึกษาดูงานหน่วยงานของรัฐมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

สมมติฐานที่ 3.11 เกษตรกรที่มีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรจากการเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานเอกชนมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

สมมติฐานที่ 3.12 เกษตรกรที่มีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรจากการเดินทางไปศึกษาจากหน่วยงานเอกชนมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ (Independent variables) ประกอบด้วย

1.1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล

1.1.1 เพศ

1.1.2 ระดับการศึกษา

1.1.3 อายุ

1.1.4 สมาชิกในครัวเรือน

1.2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม

1.2.1 แรงงานในครัวเรือน

1.2.2 ประสบการณ์ในการทำการเกษตร

1.2.3 รายได้ทางการเกษตร

1.2.4 รายจ่ายทางการเกษตร

1.2.5 การเป็นสมาชิกกลุ่ม / สถาบันเกษตรกร

1.2.6 แหล่งน้ำที่ใช้ในการทำการเกษตร

1.2.7 พื้นที่ถือครองที่ดิน

1.2.8 แหล่งสินเชื่อ

1.3 การเปิดรับข่าวสารทางด้านการเกษตร

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

ความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง มีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

เกษตรกรที่ทำการศึกษายู่ในพื้นที่ตำบลเชิงเนิน ตำบลตะพง ตำบลนาตาขวัญ และตำบลบ้านแลง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง จำนวนทั้งหมด 3,338 คน (สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองระยอง, 2554) จากข้อมูลจำนวนประชากรเกษตรกร สามารถสุ่มตัวอย่าง (Sample Size) โดยคำนวณจากสูตร Yamane (สุรินทร์ นิยมางกูร, 2548) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ดังนี้

สูตรที่ใช้คือ
$$n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

เมื่อ n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างของเกษตรกร อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง
N แทน จำนวนประชากรทั้งหมด

e แทน ความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่าง ($e = 0.05$)

แทนค่าในสูตร
$$n = \frac{3,338}{1+3,338(0.05)^2}$$
$$= 357.19 \text{ คน}$$

จำนวนเกษตรกรตัวอย่างที่ทำการศึกษเท่ากับ 358 คน

ขั้นที่ 2 สุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่ทำการศึกษาจากจำนวนประชากรทั้งหมดในแต่ละตำบล คำนวณตามสูตรการหาจำนวนตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิชนิดสุ่มแบบสัดส่วน (Proportional Stratified Sampling) จากสูตร (สุรินทร์ นิยมางกูร, 2548)

สูตรที่ใช้คือ
$$n_i = \frac{nN_i}{N}$$

เมื่อ n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด
 n_i แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างของแต่ละกลุ่ม
 N แทน ประชากรทั้งหมด
 N_i แทน ประชากรทั้งหมดของแต่ละกลุ่ม

ขั้นที่ 3 ใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญหรือตามความสะดวก (Accidental / Convenience Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนดังนี้

ตารางที่ 6 จำนวนกลุ่มตัวอย่างของเกษตรกรในพื้นที่ตำบลเชิงเนิน ตำบลตะพง ตำบลตาช้วน และตำบลบ้านแดง

ตำบลเชิงเนิน			ตำบลตะพง			ตำบลตาช้วน			ตำบลบ้านแดง		
หมู่	เกษตรกร ทั้งหมด (คน)	เกษตรกร ตัวอย่าง (คน)	หมู่	เกษตรกร ทั้งหมด (คน)	เกษตรกร ตัวอย่าง (คน)	หมู่	เกษตรกร ทั้งหมด (คน)	เกษตรกร ตัวอย่าง (คน)	หมู่	เกษตรกร ทั้งหมด (คน)	เกษตรกร ตัวอย่าง (คน)
1	70	8	1	102	11	1	137	15	1	90	9
2	24	3	2	115	12	2	179	19	2	114	12
3	50	5	3	128	14	3	178	19	3	96	10
4	58	6	6	110	12	4	137	15	4	137	15
5	39	4	7	88	10	5	191	20	5	136	15
6	74	8	8	125	13	6	99	11	6	148	16
7	130	14	11	161	17	7			7	94	10
			12	93	10						
			14	139	15						
			15	96	10						
รวม	445	48		1,157	124		921	99		815	87

ที่มา: สำนักงานเกษตรจังหวัดระยอง ปี 2554

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ แบบสัมภาษณ์ โดยผู้ศึกษาสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ จากการตรวจสอบเอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 ข้อมูลปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม

ตอนที่ 3 ข้อมูลการเปิดรับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร

ตอนที่ 4 ข้อมูลความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร

ความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร มี 2 ระดับ คือ

มีความต้องการ มีคะแนนเท่ากับ 1 คะแนน

ไม่มีความต้องการ มีคะแนนเท่ากับ 0 คะแนน

โดยแบ่งระดับความต้องการเป็น 3 ระดับ โดยให้ความหมายของคะแนน ดังนี้

ต้องการมาก มีคะแนนเท่ากับ 3 คะแนน

ต้องการปานกลาง มีคะแนนเท่ากับ 2 คะแนน

ต้องการน้อย มีคะแนนเท่ากับ 1 คะแนน

สำหรับการพิจารณาใช้หลักเกณฑ์กำหนดคะแนนเฉลี่ยตามการแบ่งอันดับภาคชั้น ดังนี้

$$\text{อันดับภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

ดังนั้นจึงกำหนดช่วงคะแนนเฉลี่ยในการพิจารณา ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.34 - 3.00	คะแนน	หมายถึง	ต้องการระดับมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.67 - 2.33	คะแนน	หมายถึง	ต้องการระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00 - 1.66	คะแนน	หมายถึง	ต้องการระดับน้อย

การทดสอบเครื่องมือ

การทดสอบแบบสัมภาษณ์ โดยนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปนำเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญคณาจารย์โครงการความร่วมมือทางวิชาการเพื่อจัดตั้งศูนย์วิจัยเกษตรเครือข่ายชุมชน บริษัท ไออาร์พีซี (จำกัด) – มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยมี

ผู้เชี่ยวชาญทางด้านโรคพืช	รองศาสตราจารย์ ดร.นิพนธ์ ทวีชัย
ผู้เชี่ยวชาญทางด้านพืชสวน	รองศาสตราจารย์ ดร.ยิ่งยง ไพสุขสานติวัฒนา
ผู้เชี่ยวชาญทางด้านดิน	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ ทองแพ

พิจารณาความตรงของเนื้อหา และแก้ไขปรับปรุงตามที่คณะกรรมการและผู้เชี่ยวชาญแนะนำ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540: 115-116) จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์ไปทดสอบกับเกษตรกรอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ราย เพื่อนำไปหาความเที่ยงตรง (Validity) และหาความเชื่อถือได้ (Reliability) ของเครื่องมือ โดยวัดความสอดคล้องภายในด้วยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach's alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อถือได้เท่ากับ 0.910 จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความถูกต้องเหมาะสมก่อนนำแบบสัมภาษณ์ไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างที่เลือกไว้ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บข้อมูล ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบทุติยภูมิ โดยการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารต่างๆ ซึ่งประกอบด้วยเอกสารทางวิชาการ รายงานการวิจัย บทความ วารสาร และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบปฐมภูมิ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกษตรกรในอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่าง จำนวน 358 ราย โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1 ผู้ศึกษานำหนังสือราชการขออนุญาตเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกในการรวบรวมข้อมูล ที่ออกโดย ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตบางเขน เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ในการวิจัยแก่นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง และเกษตรกรตำบลเชิงเนิน ตำบลตะพง ตำบลนาตาขวัญ และตำบลบ้านแลง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

2.2 ผู้ศึกษาพร้อมด้วยผู้ช่วยสัมภาษณ์จำนวน 3 คน ที่ได้รับการอธิบายถึงวัตถุประสงค์ และความรู้พื้นฐานในการศึกษาเรื่องนี้ อีกทั้งได้ชี้แจงทำความเข้าใจในแบบสัมภาษณ์ และการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี นำแบบสัมภาษณ์เกษตรกรตัวอย่างที่ได้คัดเลือกไว้จำนวน 358 ราย

2.3 นำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้อง เรียบร้อย แล้วนำไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ แปลผล สรุป และรายงานผลการวิจัยทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าต่ำสุด (Minimum) และค่าสูงสุด (Maximum) ใช้วิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม การเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตร และความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร

2. การทดสอบสมมติฐาน

2.1 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม และการเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรกับความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร โดยการหาค่าไคสแควร์ (Chi-Square) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

2.2 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม และการเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรกับความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงอันดับของสเปียร์แมน (Spearman's Rank Correlation Coefficient) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร อำเภอเมือง
ระยอง จังหวัดระยอง โดยผลการศึกษา แบ่งเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล

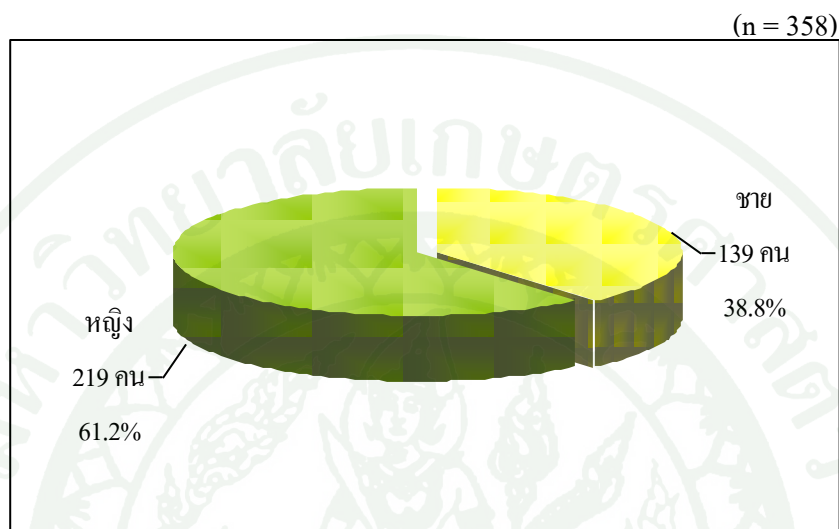
ตอนที่ 2 ข้อมูลปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม และเปิดรับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร

ตอนที่ 3 ข้อมูลความต้องการพัฒนาอาชีพ

ตอนที่ 4 ทดสอบสมมติฐาน

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล

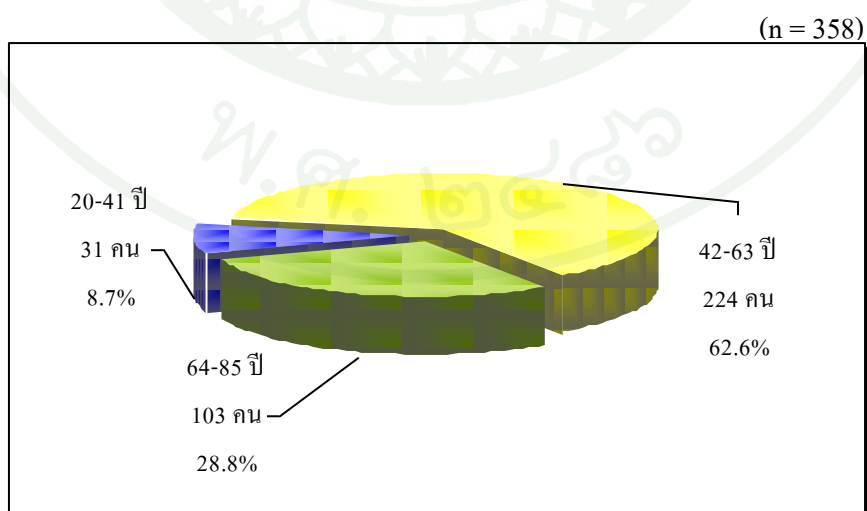
เพศ

ภาพที่ 2 จำนวนและร้อยละจำแนกตามเพศ

เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 61.2 และเป็นเพศชาย ร้อยละ 38.8 (ภาพที่ 2)

อายุ

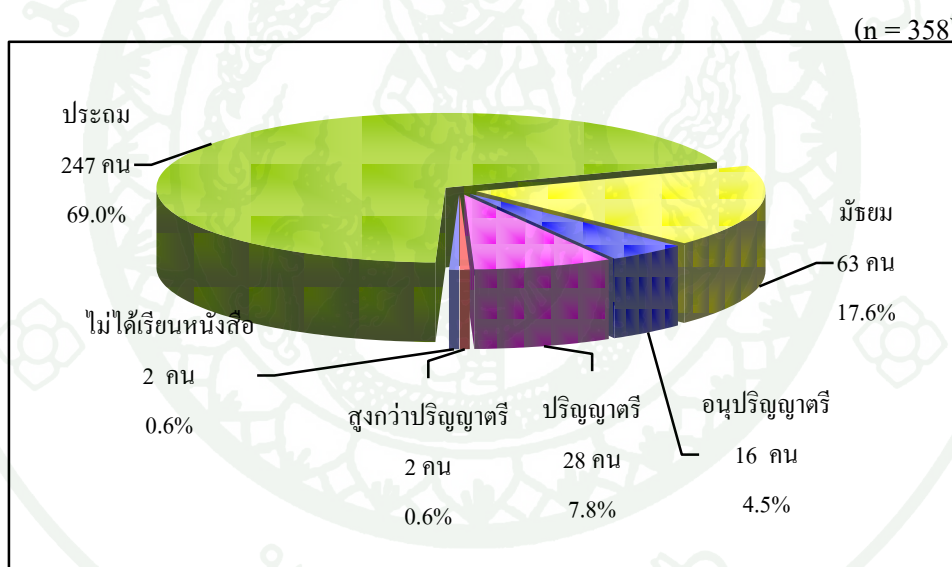

ภาพที่ 3 จำนวนและร้อยละจำแนกตามอายุ

เกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 42-63 ปี ร้อยละ 62.6 รองลงมาคือ มีอายุระหว่าง 64-85 ปี ร้อยละ 28.8 และน้อยสุดมีอายุระหว่าง 20-41 ปี ร้อยละ 8.7 โดยมีเกษตรกรอายุสูงสุด 85 ปี อายุต่ำสุด 25 ปี และเกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 56.3 ปี (ภาพที่ 3)

จะเห็นได้ว่าเกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 56.3 ปี แสดงให้เห็นถึงครัวเรือนใหม่ที่เกิดขึ้นนั้นไม่ได้เข้ามาอยู่ในภาคเกษตร หรือยังไม่มีครัวเรือนเกษตรกรรุ่นใหม่เข้ามาทดแทนการลดลงของครัวเรือนเกษตรที่มีอยู่เดิม จึงส่งผลให้ปัจจุบันครัวเรือนเกษตรกรลดลงเรื่อยๆ (รายงานผลการศึกษากการเปลี่ยนแปลงการกระจายรายได้และทรัพย์สินของครัวเรือนเกษตรกร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2548) เกษตรกรที่ยังคงเหลือในปัจจุบันเป็นบุคคลที่ใช้แรงงานในการผลิตไม่เต็มที่ ทั้งนี้เป็นเพราะสภาพเศรษฐกิจบังคับกับ ลูกหลานออกไปทำงานอุตสาหกรรม ทำให้ผู้สูงอายุต้องทำการเกษตรเอง

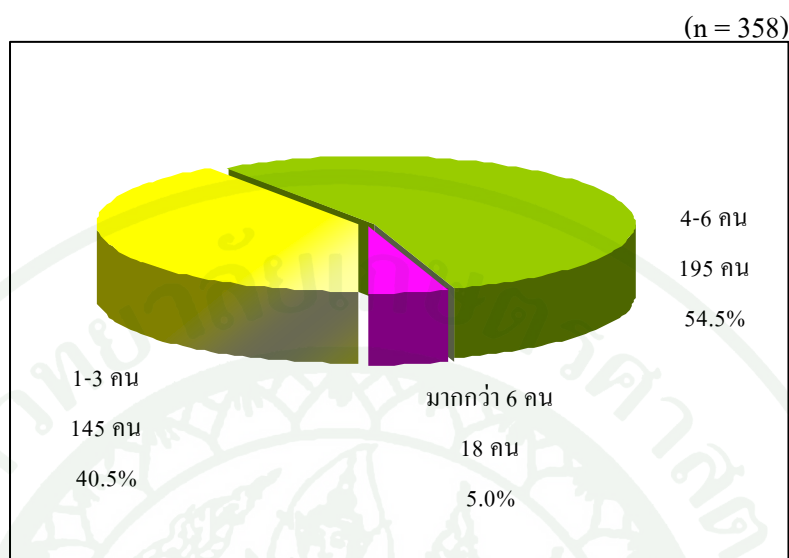
ระดับการศึกษา

ภาพที่ 4 จำนวนและร้อยละจำแนกตามระดับการศึกษา

เกษตรกรส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษามากที่สุด ร้อยละ 69.0 รองลงมา ระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 17.6 ระดับปริญญาตรี ร้อยละ 7.8 ระดับอนุปริญญาตรี ร้อยละ 4.5 มีเพียงส่วนน้อยที่จบการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี และไม่ได้เรียนหนังสือ ร้อยละ 0.6 (ภาพที่ 4)

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

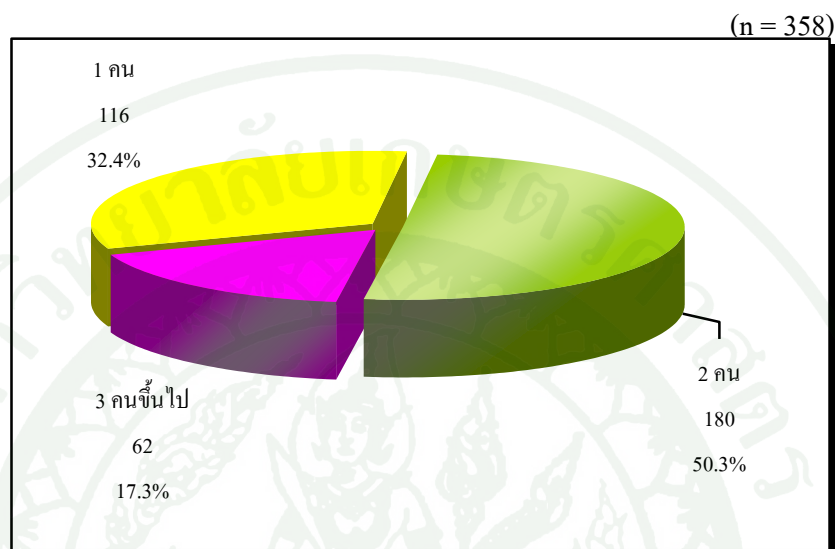

ภาพที่ 5 จำนวนและร้อยละจำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน

เกษตรกรส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4-6 คน ร้อยละ 54.5 รองลงมา มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1-3 คน ร้อยละ 40.5 และมีครัวเรือนเพียงส่วนน้อยที่มีสมาชิกมากกว่า 6 คน ร้อยละ 5.0 โดยเกษตรกรที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากที่สุด 10 คน มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนน้อยที่สุด 1 คน และเกษตรกรมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4 คน (ภาพที่ 5)

ตอนที่ 2 ข้อมูลปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม และเปิดรับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร

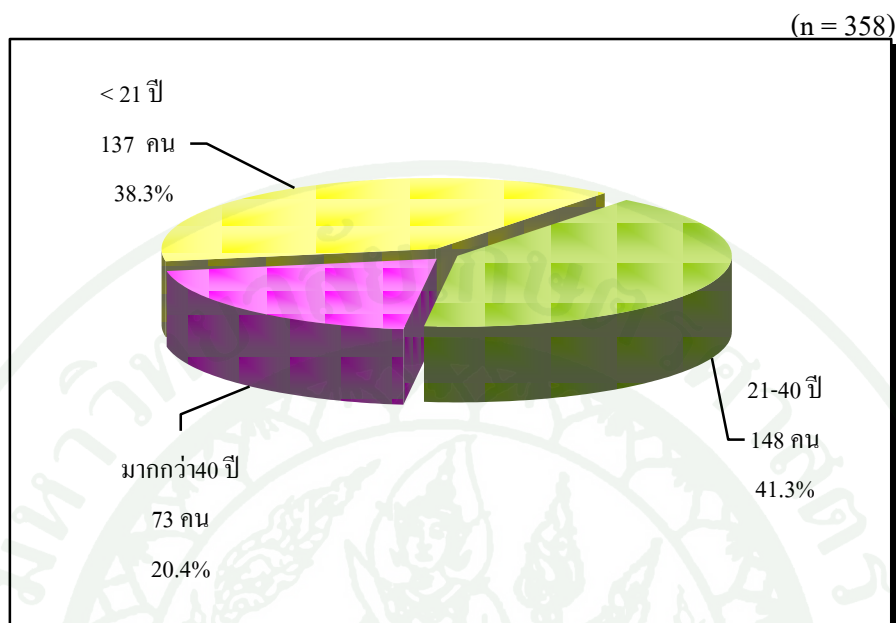
แรงงานในครัวเรือนที่ใช้ทำการเกษตร

ภาพที่ 6 จำนวนและร้อยละจำแนกตามแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ทำการเกษตร

เกษตรกรส่วนใหญ่มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ทำการเกษตร 2 คน ร้อยละ 50.3 รองลงมา มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ทำการเกษตร 1 คน ร้อยละ 32.4 และมีจำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ทำการเกษตรมากกว่า 2 คน ร้อยละ 17.3 โดยเกษตรกรมีจำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ทำการเกษตรมากที่สุด 8 คน มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ทำการเกษตรน้อยที่สุด 1 คน และเกษตรกรมีจำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ทำการเกษตรเฉลี่ย 2 คน (ภาพที่ 6)

ประสบการณ์การทำการเกษตร

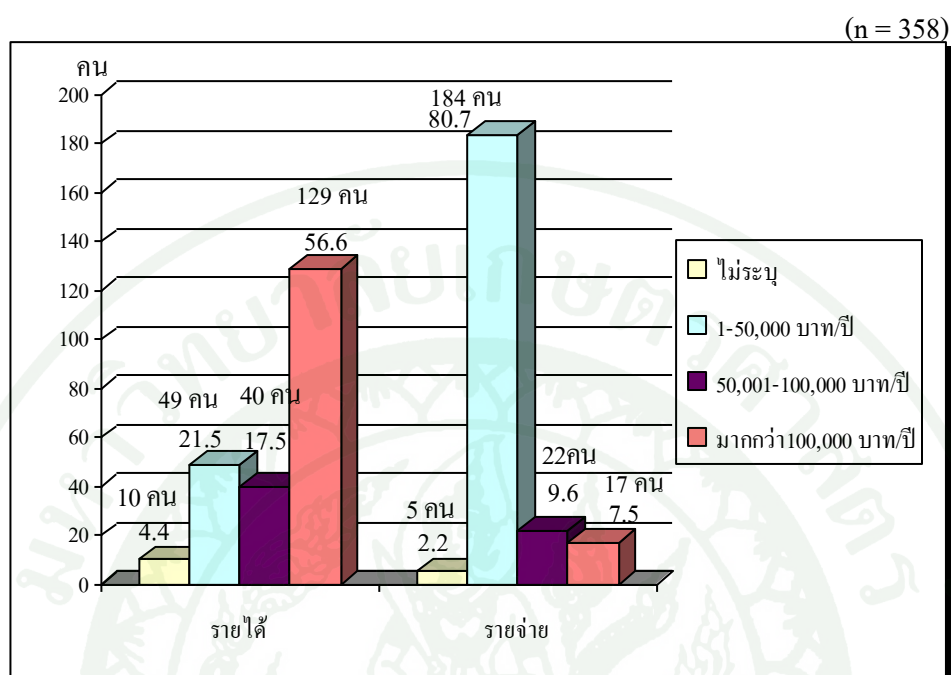

ภาพที่ 7 จำนวนและร้อยละจำแนกตามประสบการณ์การทำการเกษตร

เกษตรกรส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำการเกษตร 21-40 ปี ร้อยละ 41.3 รองลงมา มีประสบการณ์การทำการเกษตรกร น้อยกว่า 21 ปี ร้อยละ 38.3 และมีประสบการณ์การทำการเกษตรมากกว่า 40 ปี ร้อยละ 20.4 โดยเกษตรกรมีประสบการณ์การทำการเกษตรมากที่สุด 70 ปี มีประสบการณ์การทำการเกษตรน้อยที่สุดน้อยกว่า 1 ปี และเกษตรกรมีประสบการณ์การทำการเกษตรเฉลี่ย 29.4 ปี (ภาพที่ 7)

จะเห็นได้ว่าเกษตรกรมีประสบการณ์ในการทำการเกษตรมากที่สุด 70 ปี เนื่องจากเกษตรกรมีอายุมาก และเริ่มทำการเกษตรตั้งแต่จำความได้ ซึ่งเป็นการสืบทอดอาชีพจากบิดามารดา

รายได้และรายจ่าย

ภาพที่ 8 จำนวนและร้อยละจำแนกตามรายได้และรายจ่าย

เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้มากกว่า 100,000 บาท / ปี ร้อยละ 56.6 รองลงมา มีรายได้ 1-50,000 บาท / ปี ร้อยละ 21.5 มีรายได้ 50,001-100,000 บาท / ปี ร้อยละ 17.5 และไม่สามารถระบุมีรายได้ เนื่องจากไม่สามารถให้ข้อมูลได้ หรือ ไม่มีการจดบันทึก ร้อยละ 4.4

เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายจ่าย 1-50,000 บาท / ปี ร้อยละ 80.7 รองลงมา มีรายจ่าย 50,001-100,000 บาท / ปี ร้อยละ 9.6 มีรายจ่าย มากกว่า 100,000 บาท / ปี ร้อยละ 7.5 และไม่สามารถระบุมีรายจ่าย เนื่องจากไม่สามารถให้ข้อมูลได้ หรือ ไม่มีการจดบันทึก ร้อยละ 2.2 (ภาพที่ 8)

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามการเป็นสมาชิกกลุ่ม

(n = 358)

ปัจจัยพื้นฐานด้านเศรษฐกิจและสังคม	จำนวน(คน)	ร้อยละ
การเป็นสมาชิกกลุ่ม		
ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม	58	16.2
เป็นสมาชิก 1 กลุ่ม	174	48.6
เป็นสมาชิกมากกว่า 1 กลุ่ม	126	35.2
เป็นสมาชิกเฉลี่ย 2 กลุ่ม เป็นสมาชิกน้อยที่สุด 0 กลุ่ม เป็นสมาชิกมากที่สุด 6 กลุ่ม		
สถาบันกลุ่มเกษตรกรที่เป็นสมาชิก*		
วิสาหกิจชุมชน	41	7.8
กองทุนหมู่บ้าน	112	21.4
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.)	49	9.4
กลุ่มเกษตรกร	95	18.1
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	31	5.9
สหกรณ์การเกษตร	85	16.2
กลุ่มยุวเกษตรกร	2	0.4
กลุ่มผลิตผลทางการเกษตร เช่น กลุ่มปรับปรุงคุณภาพ ทุเรียนและกลุ่มมังคุดพิ้วมัน	109	20.8

*ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

เกษตรกรส่วนใหญ่มีการเป็นสมาชิก 1 กลุ่ม ร้อยละ 48.6 รองลงมาคือ มีการเป็นสมาชิกมากกว่า 1 กลุ่ม ร้อยละ 35.2 และไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม ร้อยละ 16.2 โดยเกษตรกรมีการเป็นสมาชิกมากที่สุด 6 กลุ่ม และ เกษตรกรมีการเป็นสมาชิกเฉลี่ย 2 กลุ่ม

เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ร้อยละ 21.4 รองลงมาคือ เป็นสมาชิกกลุ่มปรับปรุงคุณภาพทุเรียนและกลุ่มมังคุดพิ้วมัน ร้อยละ 20.8 กลุ่มเกษตรกร ร้อยละ 18.1 สหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 16.2 ธนาคารเกษตรและสหกรณ์ ร้อยละ 9.4 วิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 7.8 กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ร้อยละ 5.9 มีเพียงส่วนน้อยที่เข้ากลุ่มยุวเกษตรกร ร้อยละ 0.4

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามแหล่งน้ำที่ใช้ในการทำการเกษตร

(n = 358)

ปัจจัยพื้นฐานด้านเศรษฐกิจและสังคม	จำนวน(คน)	ร้อยละ
แหล่งน้ำที่ใช้ในการทำการเกษตร*		
แหล่งน้ำตามธรรมชาติ	70	15.2
น้ำฝน	19	4.1
แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นเอง	14	3.0
น้ำใต้ดิน	327	70.8
ระบบชลประทาน	32	6.9

*ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้น้ำเพื่อทำการเกษตรจากแหล่งน้ำใต้ดิน เช่น น้ำบาดาล บ่อน้ำตื้น บ่อน้ำถาวร ร้อยละ 70.8 รองลงมา ใช้น้ำเพื่อทำการเกษตรจากแหล่งน้ำตามธรรมชาติ เช่น ห้วย หนอง คลอง บึง ร้อยละ 15.2 ใช้น้ำเพื่อทำการเกษตรจาก ระบบชลประทาน ร้อยละ 6.9 ใช้น้ำเพื่อทำการเกษตรจากน้ำฝน ร้อยละ 4.1 และใช้น้ำเพื่อทำการเกษตรจากแหล่งน้ำที่สร้างขึ้นเอง เช่น อ่าง ฝาย เขื่อน ร้อยละ 3.0

จะเห็นว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ใช้น้ำเพื่อทำการเกษตรจากแหล่งน้ำใต้ดิน เช่น น้ำบาดาล บ่อน้ำตื้น บ่อน้ำถาวร ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลสำนักงานเกษตรจังหวัดระยอง คือ บ่อน้ำตื้น (สำนักงานเกษตรจังหวัดระยอง, 2554)

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามขนาดพื้นที่ทำการเกษตร

(n = 358)

ปัจจัยพื้นฐานด้านเศรษฐกิจและสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ขนาดพื้นที่ทำการเกษตร (ไร่)		
น้อยกว่า 5.0	99	27.7
5.0-15.0	177	49.4
มากกว่า 15.0	82	22.9
พื้นที่ทำการเกษตรน้อยที่สุด = 0.15 ไร่ พื้นที่ทำการเกษตรมากที่สุด = 160 ไร่ พื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย = 19.5 ไร่		
เอกสารแสดงสิทธิ์ถือครองที่ทำกิน		
น.ส.3	2	0.6
โฉนด	355	99.1
น.ส.3 และ โฉนด	1	0.3

เกษตรกรส่วนใหญ่มีขนาดพื้นที่ทำการเกษตร 5.0-15.0 ไร่ ร้อยละ 49.4 รองลงมา มีขนาดพื้นที่ทำการเกษตรน้อยกว่า 5.0 ไร่ ร้อยละ 27.7 และมีขนาดพื้นที่ทำการเกษตรมากกว่า 15.0 ไร่ ร้อยละ 22.9 โดยเกษตรกรมีขนาดพื้นที่ทำการเกษตรมากที่สุด 160 ไร่ มีขนาดพื้นที่ทำการเกษตรน้อยที่สุด 0.15 ไร่ เกษตรกรมีขนาดพื้นที่ทำการเกษตรที่เฉลี่ย 19.5 ไร่

เกษตรกรส่วนใหญ่มีเอกสารแสดงสิทธิ์ถือครองที่ทำกินเป็นโฉนด ร้อยละ 99.1 มีเพียงเล็กน้อยที่มีเอกสารแสดงสิทธิ์ถือครองที่ทำกินเป็น น.ส.3 ร้อยละ 0.6 และมีเอกสารแสดงสิทธิ์ถือครองที่ทำกินเป็น น.ส.3 และ โฉนด ร้อยละ 0.3

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามแหล่งสินเชื่อที่ใช้ในการทำการเกษตร

(n = 358)

ปัจจัยพื้นฐานด้านเศรษฐกิจและสังคม	จำนวน(คน)	ร้อยละ
แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการทำการเกษตร		
กู้ยืม	107	29.9
ไม่กู้ยืม	251	70.1
แหล่งสินเชื่อเงินทุน*		
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	28	23.9
ธนาคารพาณิชย์	1	0.8
สหกรณ์การเกษตร	59	50.4
กลุ่มเกษตรกร	4	3.5
ญาติ-พี่น้อง	2	1.7
อื่นๆ	23	19.7

*ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้เงินทุนของตนเองในการทำการเกษตร ร้อยละ 70.1 และกู้ยืมเพื่อทำการเกษตร ร้อยละ 29.9

เกษตรกรกู้ยืมเงินเพื่อทำการเกษตรจากสหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 50.4 กู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 23.9 กู้จากแหล่งอื่นๆ เช่น กองทุนหมู่บ้าน, อาสาสมัครหมู่บ้าน, กลุ่มทางการเกษตร ร้อยละ 19.7 กู้จากกลุ่มเกษตรกร ร้อยละ 3.5 และมีเพียงส่วนน้อยที่กู้จากญาติ-พี่น้องและธนาคารพาณิชย์ ร้อยละ 1.7 และ 0.8 ตามลำดับ

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามแหล่งข่าวสารด้านการเกษตร

(n = 358)

แหล่งข่าวสารด้านการเกษตร	ครั้ง/สัปดาห์		
	0	1-3	4-7
1. เพื่อนบ้าน	69 (19.3)	222 (62.0)	67 (18.7)
2. เกษตรกรผู้นำในหมู่บ้าน	158 (44.1)	156 (43.6)	44 (12.3)
3. เจ้าหน้าที่ของรัฐ	104 (29.1)	204 (57.0)	50 (14.0)
4. จากพนักงานบริษัทเอกชน	305 (85.2)	41 (11.5)	12 (3.4)
5. โทรทัศน์	58 (16.2)	168 (46.9)	132 (36.9)
6. คลื่นวิทยุ	279 (77.9)	51 (14.2)	28 (7.8)
7. เอกสารหรือสิ่งพิมพ์	172 (48.0)	136 (38.0)	50 (14.0)
8. วิทยุทัศน์ทางการเกษตร	327 (91.3)	28 (7.8)	3 (0.8)

เกษตรกรส่วนใหญ่เปิดรับข้อมูลข่าวสารจากเพื่อนบ้าน 1-3 ครั้ง/สัปดาห์ ร้อยละ 62.0 รองลงมา ไม่รับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตร ร้อยละ 19.3 และเปิดรับข้อมูลข่าวสาร 4-7 ครั้ง/สัปดาห์ ร้อยละ 18.7

เกษตรกรส่วนใหญ่ ไม่เปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากเกษตรกรผู้นำในหมู่บ้าน ร้อยละ 43.6 รองลงมา เปิดรับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร 1-3 ครั้ง/สัปดาห์ ร้อยละ 43.6 และ 4-7 ครั้ง/สัปดาห์ ร้อยละ 12.3

เกษตรกรส่วนใหญ่เปิดรับข้อมูลข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ 1-3 ครั้ง/สัปดาห์ ร้อยละ 57.0 รองลงมา ไม่รับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตร ร้อยละ 29.1 และ 4-7 ครั้ง/สัปดาห์ ร้อยละ 14.0

เกษตรกรส่วนใหญ่ ไม่เปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากพนักงานบริษัทเอกชน ร้อยละ 85.2 รองลงมา เปิดรับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร 1-3 ครั้ง/สัปดาห์ ร้อยละ 11.5 และ 4-7 ครั้ง/สัปดาห์ ร้อยละ 3.4

เกษตรกรส่วนใหญ่เปิดรับข้อมูลข่าวสารจากโทรทัศน์ 1-3 ครั้ง/สัปดาห์ ร้อยละ 46.9 รองลงมา 4-7 ครั้ง/สัปดาห์ ร้อยละ 36.9 และไม่รับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตร ร้อยละ 16.2

เกษตรกรส่วนใหญ่ ไม่เปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากคลื่นวิทยุ ร้อยละ 77.9 รองลงมา เปิดรับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร 1-3 ครั้ง/สัปดาห์ ร้อยละ 14.2 และ 4-7 ครั้ง/สัปดาห์ ร้อยละ 7.8

เกษตรกรส่วนใหญ่ ไม่เปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากเอกสารหรือสิ่งพิมพ์ ร้อยละ 48.0 รองลงมา เปิดรับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร 1-3 ครั้ง/สัปดาห์ ร้อยละ 38.0 และ 4-7 ครั้ง/สัปดาห์ ร้อยละ 14.0

เกษตรกรส่วนใหญ่ ไม่เปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากวิถีทัศน์ทางการเกษตร ร้อยละ 91.3 รองลงมา เปิดรับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร 1-3 ครั้ง/สัปดาห์ ร้อยละ 7.8 และ 4-7 ครั้ง/สัปดาห์ ร้อยละ 0.8

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามการเข้าร่วมรับการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการเกษตร

(n = 358)

เทคโนโลยี	การเข้าร่วมการถ่ายทอด ครั้ง/สัปดาห์			
	0	1-3	4-7	1 ครั้ง/เดือน
1. การฝึกอบรมจากหน่วยงานรัฐ	93 (26.0)	141 (39.4)	10 (2.8)	114 (31.8)
2. การศึกษาดูงานหน่วยงานรัฐ	285 (79.6)	55 (15.4)	6 (1.7)	12 (3.4)
3. การฝึกอบรมจากหน่วยงานเอกชน	284 (79.3)	62 (17.3)	5 (1.4)	7 (2.0)
4. การศึกษาดูงานหน่วยงานเอกชน	316 (86.6)	28 (7.8)	4 (1.1)	10 (2.8)

เกษตรกรส่วนใหญ่เข้าร่วมการเข้าร่วมการถ่ายทอดเทคโนโลยีการฝึกอบรมจากหน่วยงานรัฐ 1-3 ครั้ง/สัปดาห์ ร้อยละ 39.4 รองลงมา เดือนละ 1 ครั้ง ร้อยละ 31.8 ไม่รับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตร ร้อยละ 26.0 และ 4-7 ครั้ง/สัปดาห์ ร้อยละ 2.8

เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่เข้าร่วมการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเดินทางไปทำงานหน่วยงานรัฐ ร้อยละ 79.6 รองลงมา เปิดรับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร 1-3 ครั้ง/สัปดาห์ ร้อยละ 15.4 เดือนละ 1 ครั้ง ร้อยละ 3.4 และ 4-7 ครั้ง/สัปดาห์ ร้อยละ 1.7

เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่เข้าร่วมการถ่ายทอดเทคโนโลยีการฝึกอบรมจากหน่วยงานเอกชน ร้อยละ 79.3 รองลงมา เปิดรับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร 1-3 ครั้ง/สัปดาห์ ร้อยละ 17.3 เดือนละ 1 ครั้ง ร้อยละ 2.0 และ 4-7 ครั้ง/สัปดาห์ ร้อยละ 1.4

เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่เข้าร่วมการถ่ายทอดเทคโนโลยีการศึกษาดูงานเอกชน ร้อยละ 86.6 รองลงมา เปิดรับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร 1-3 ครั้ง/สัปดาห์ ร้อยละ 7.8 เดือนละ 1 ครั้ง ร้อยละ 2.8 และ 4-7 ครั้ง/สัปดาห์ ร้อยละ 1.1

ตารางที่ 13 ชนิดพืชที่เกษตรกรผลิต

(n = 358)

ประเภทผู้ผลิต	จำนวน	ร้อยละ
มังคุด	273	76.3
เงาะ	228	63.7
ทุเรียน	207	57.8
มะปราง / มะขงชิด	169	47.2
ลองกอง	146	40.8
ยางพารา	114	31.8
ข้าว	47	13.1

เกษตรกรส่วนใหญ่ผลิตมังคุด ร้อยละ 76.3 เงาะ ร้อยละ 63.7 ทุเรียน ร้อยละ 57.8 มะปราง / มะขงชิด ร้อยละ 47.2 ลองกอง ร้อยละ 40.8 ยางพารา ร้อยละ 31.8 และข้าว ร้อยละ 13.1

ตอนที่ 3 ความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร

เกษตรกรมีการผลิตพืชไม้ผลหลากหลายชนิดในพื้นที่เดียวกัน แต่ผู้ศึกษาทำการศึกษาเฉพาะ พืชหลักที่เกษตรกรผลิต ได้แก่ มังคุด เงาะ และทุเรียน

ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามการผลิตพืชหลัก

(n = 358)

เกษตรกรผู้ผลิตพืชหลัก*	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เกษตรกรผู้ผลิตมังคุด	273	76.3
เกษตรกรผู้ผลิตเงาะ	228	63.7
เกษตรกรผู้ผลิตทุเรียน	207	57.8

*เลือกพืชหลักได้ 1-2 ชนิด

ผู้ศึกษาทำการศึกษาความต้องการพัฒนาอาชีพโดยพิจารณาจากพืชหลักที่เกษตรกรผลิต โดยมีเกษตรกรผู้ผลิตมังคุด จำนวน 273 คน ร้อยละ 76.3 เกษตรกรผู้ผลิตเงาะ จำนวน 228 คน ร้อยละ 63.7 และเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียน จำนวน 207 คน ร้อยละ 57.8

ตารางที่ 15 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามความต้องการพัฒนาอาชีพผู้ผลิตมังคุด

(n = 273)

ความต้องการ พัฒนาอาชีพ		ไม่ ต้องการ	ต้องการ				ระดับ ความ ต้องการ
			น้อย	ปาน กลาง	มาก	ค่าเฉลี่ย	
จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)				
ด้าน	ด้านการตลาด	49	17	48	159	2.6	มาก
การตลาด		(17.9)	(6.3)	(17.6)	(58.2)		
ด้านกายภาพ	ด้านการปรับปรุง	62	15	50	146	2.6	มาก
	คุณภาพดิน	(22.7)	(5.5)	(18.3)	(53.5)		
	การแก้ไขปัญหาหน้า	223	10	17	23	2.3	ปาน
		(81.7)	(3.7)	(6.2)	(8.4)		กลาง
ด้านระบบ	การผลิต	47	9	37	180	2.8	มาก
	ผลิต	(17.2)	(3.3)	(13.6)	(65.9)		
	การควบคุมศัตรูพืช	28	5	29	211	2.8	มาก
	โดยชีววิธี	(10.3)	(1.8)	(10.6)	(77.3)		
ด้านการ	การใช้ภูมิปัญญา	208	10	14	41	2.5	มาก
	เรียนรู้	(76.2)	(3.7)	(5.1)	(15.0)		
	ร่วมวิจัยกับ	185	9	23	56	2.5	มาก
	หน่วยงานภาครัฐ	(67.8)	(3.3)	(8.4)	20.5)		
	และเอกชน						

เกษตรกรผู้ผลิตมังคุด จำนวน 273 คน มีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการตลาด การปรับปรุงคุณภาพดิน การผลิต การควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี การใช้ภูมิปัญญา การร่วมวิจัยกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ในระดับปานกลาง และมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาหน้าในระดับปานกลาง

ตารางที่ 16 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามความต้องการพัฒนาอาชีพผู้ผลิตเงาะ

(n = 228)

ความต้องการ พัฒนาอาชีพ	ไม่ ต้องการ	ต้องการ				ระดับ ความ ต้องการ
		น้อย	ปานกลาง	มาก	ค่าเฉลี่ย	
		จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	
ด้านการตลาด	ด้านการตลาด	48 (21.1)	16 (7.0)	42 (18.4)	122 (53.5)	2.6 มาก
ด้านกายภาพ	ด้านการปรับปรุง คุณภาพดิน	55 (24.1)	10 (4.4)	38 (16.7)	125 (54.8)	2.7 มาก
	การแก้ไขปัญหาน้ำ	190 (83.3)	9 (4.0)	10 (4.4)	19 (8.3)	2.3 ปานกลาง
	การผลิต	53 (23.2)	7 (3.1)	25 (11.0)	143 (62.7)	2.8 มาก
ด้านการเรียนรู้	การควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี	30 (13.2)	8 (3.5)	24 (10.5)	166 (72.8)	2.8 มาก
	การใช้ภูมิปัญญา	164 (71.9)	13 (5.7)	16 (7.0)	35 (15.4)	2.3 ปานกลาง
	ร่วมวิจัยกับหน่วยงานภาครัฐ	147 (64.5)	12 (5.3)	22 (9.6)	47 (20.6)	2.4 มาก
	และเอกชน					

เกษตรกรผู้ผลิตเงาะ จำนวน 228 คน มีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการตลาด การปรับปรุงคุณภาพดิน การผลิต การควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี การร่วมวิจัยกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ในระดับปานกลาง และมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาน้ำ และการใช้ภูมิปัญญาในระดับปานกลาง

ตารางที่ 17 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรจำแนกตามความต้องการพัฒนาอาชีพผู้ผลิตทุเรียน

(n = 207)

ความต้องการ พัฒนาอาชีพ		ไม่	ต้องการ			ระดับ ความ ต้องการ			
		ต้องการ จำนวน (ร้อยละ)	น้อย	ปานกลาง	มาก				
			จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)				
ด้านการตลาด	การตลาด	57	17	36	97	2.5	มาก		
		(27.5)	(8.2)	(17.4)	(46.9)				
ด้านกายภาพ	การปรับปรุง	49	11	41	106	2.6	มาก		
	คุณภาพดิน	(23.7)	(5.3)	(19.8)	(51.2)				
	การแก้ไข	173	7	13	14			2.2	ปาน กลาง
	ปัญหาน้ำ	(83.6)	(3.4)	(6.3)	(6.8)				
ด้านระบบผลิต	การผลิต	47	7	26	127	2.7	มาก		
		(22.7)	(3.4)	(12.6)	(61.4)				
	การควบคุม	22	5	23	157			2.8	มาก
	ศัตรูพืชโดยชีววิธี	(10.6)	(2.4)	(11.1)	(75.8)				
ด้านการเรียนรู้	การใช้ภูมิ	152	12	14	29	2.3	ปาน กลาง		
	ปัญญา	(73.4)	(5.8)	(6.8)	(14.0)				
	ร่วมวิจัยกับ	135	12	19	41			2.4	มาก
	หน่วยงาน	(65.2)	(5.8)	(9.2)	(19.8)				
	ภาครัฐและเอกชน								

เกษตรกรผู้ผลิตทุเรียน จำนวน 207 คน มีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการตลาด การปรับปรุงคุณภาพดิน การผลิต การควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี การร่วมวิจัยกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ในระดับปานกลาง และมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาน้ำ และการใช้ภูมิปัญญาในระดับปานกลาง

ตอนที่ 4 การทดสอบสมมติฐาน

1. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Chi-Square Test) คำนวณค่า Chi-Square ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 สำหรับทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ แหล่งสินเชื่อ กับความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

1.1 สมมติฐานที่ 1.1-1.2 เกษตรกรที่มีปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ และระดับการศึกษา ความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

1.2 สมมติฐานที่ 2.8 เกษตรกรที่มีปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ แหล่งสินเชื่อ มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

1.1 ความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุด

1.1.1 ด้านการตลาด

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ค่าไคสแควร์ที่ได้จากการคำนวณมีค่าน้อยกว่าค่าไคสแควร์ที่ได้จากตารางที่ 0.05 แสดงว่าไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ระดับการศึกษา และแหล่งสินเชื่อ กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการตลาดของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุด จึงปฏิเสธสมมติฐานในการวิจัยส่วนนี้ (ตารางที่ 18)

1.1.2 ด้านการปรับปรุงคุณภาพดิน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ค่าไคสแควร์ที่ได้จากการคำนวณมีค่าน้อยกว่าค่าไคสแควร์ที่ได้จากตารางที่ 0.05 แสดงว่าไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ระดับการศึกษา และแหล่งสินเชื่อ กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการปรับปรุงคุณภาพดินของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุด จึงปฏิเสธสมมติฐานในการวิจัยส่วนนี้ (ตารางที่ 18)

1.1.3 ด้านการแก้ไขปัญหาน้ำ

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ค่าไคสแควร์ที่ได้จากการคำนวณมีค่าน้อยกว่าค่าไคสแควร์ที่ได้จากตารางที่ 0.05 แสดงว่าไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ระดับการศึกษา และแหล่งสินเชื่อ กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาน้ำของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุด จึงปฏิเสธสมมติฐานในการวิจัยส่วนนี้ (ตารางที่ 18)

1.1.4 ด้านการผลิต

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ค่าไคสแควร์ที่ได้จากการคำนวณมีค่าน้อยกว่าค่าไคสแควร์ที่ได้จากตารางที่ 0.05 แสดงว่าไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ระดับการศึกษา และแหล่งสินเชื่อ กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการผลิตของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุด จึงปฏิเสธสมมติฐานในการวิจัยส่วนนี้ (ตารางที่ 18)

1.1.5 ด้านการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ค่าไคสแควร์ที่ได้จากการคำนวณมีค่าน้อยกว่าค่าไคสแควร์ที่ได้จากตารางที่ 0.05 แสดงว่าไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ระดับการศึกษา และแหล่งสินเชื่อ กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธีของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุด จึงปฏิเสธสมมติฐานในการวิจัยส่วนนี้ (ตารางที่ 18)

1.1.6 ด้านการใช้ภูมิปัญญา

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ค่าไคสแควร์ที่ได้จากการคำนวณมีค่าน้อยกว่าค่าไคสแควร์ที่ได้จากตารางที่ 0.05 แสดงว่าไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ระดับการศึกษา และแหล่งสินเชื่อ กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญาของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุด จึงปฏิเสธสมมติฐานในการวิจัยส่วนนี้ (ตารางที่ 18)

1.1.7 ด้านการวิจัยร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ค่าไคสแควร์ที่ได้จากการคำนวณมีค่าน้อยกว่าค่าไคสแควร์ที่ได้จากตารางที่ 0.05 แสดงว่าไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ระดับการศึกษา และแหล่งสินเชื่อ กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการวิจัยร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุด จึงปฏิเสธสมมติฐานในการวิจัยส่วนนี้ (ตารางที่ 18)

ตารางที่ 18 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ระดับการศึกษา และแหล่งดินเชื้อ กับความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุด

ตัวแปร	ด้านการผลิต												ด้านการเรียนรู้			
	ด้านการตลาด				ด้านกายภาพ				ด้านระบบผลิต				ด้านการใช้ภูมิปัญญา			
	การตลาด				การปรับปรุงคุณภาพดิน				การแก้ไขปัญหาน้ำ				การผลิต			
	ต้อง	ไม่	รวม	ต้อง	ไม่	รวม	ต้อง	ไม่	รวม	ต้อง	ไม่	รวม	ต้อง	ไม่	รวม	ต้อง
เพศ	ต้อง	ไม่	รวม	ต้อง	ไม่	รวม	ต้อง	ไม่	รวม	ต้อง	ไม่	รวม	ต้อง	ไม่	รวม	ต้อง
ชาย	89	16	105	82	23	105	24	81	105	93	12	105	94	11	105	33
หญิง	135	33	168	129	39	168	26	142	168	133	35	168	151	17	168	32
รวม	224	49	273	211	62	273	50	223	273	226	47	273	245	28	273	65
χ^2	0.356			0.802			0.125			0.045			0.925			0.019
ระดับการศึกษา																
ไม่ได้รับ	1	0	1	1	0	1	1	1	1	0	1	1	0	1	1	0
หนังสือ																
ประถม	159	41	200	54	146	200	22	178	200	159	41	200	178	22	200	32
มัธยม	41	6	47	7	40	47	18	29	47	42	5	47	42	5	47	23
อนุปริญญา	9	1	10	1	9	10	2	8	10	10	0	10	9	1	10	2
ตรี																

ตารางที่ 18 (ต่อ)

(n = 273)

ตัวแปร	ด้านการตลาด			ด้านกายภาพ			ด้านระบบผลิต			ด้านการวิจัย		
	การตลาด			การปรับปรุง			การแก้ไขปัญหาน้ำ			การควบคุมศัตรูพืช		
	การตลาด			การปรับปรุง			การแก้ไขปัญหาน้ำ			การควบคุมศัตรูพืช		
	คุณภาพดิน			คุณภาพดิน			คุณภาพดิน			โดยวิธีวิธี		
	ต้อง	ไม่	รวม	ต้อง	ไม่	รวม	ต้อง	ไม่	รวม	ต้อง	ไม่	รวม
	การ	การ	การ	การ	การ	การ	การ	การ	การ	การ	การ	การ
ปริญญาตรี	13	1	14	14	0	14	8	14	1	14	0	14
สูงกว่า	1	0	1	1	0	1	1	1	0	1	0	1
ปริญญาตรี	224	49	273	63	210	273	50	223	273	245	28	273
รวม	224	49	273	63	210	273	50	223	273	245	28	273
χ^2	0.591			0.096			0.000			0.266	0.855	0.00
แหล่งถิ่นเชื้อ												
กุ่ม	77	14	91	63	28	91	16	75	91	78	13	91
ไม่กุ่ม	147	35	182	148	34	182	34	148	182	167	15	182
รวม	224	49	273	211	62	273	50	223	273	245	28	273
χ^2	0.435			0.025			0.825			0.821	0.121	0.088

1.2 ความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะ

1.2.1 ด้านการตลาด

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ค่าไคสแควร์ที่ได้จากการคำนวณมีค่าน้อยกว่าค่าไคสแควร์ที่ได้จากตารางที่ 0.05 แสดงว่าไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ระดับการศึกษา และแหล่งสินค้า กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการตลาดของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะ จึงปฏิเสธสมมติฐานในการวิจัยส่วนนี้ (ตารางที่ 19)

1.2.2 ด้านการปรับปรุงคุณภาพดิน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ค่าไคสแควร์ที่ได้จากการคำนวณมีค่าน้อยกว่าค่าไคสแควร์ที่ได้จากตารางที่ 0.05 แสดงว่าไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ระดับการศึกษา และแหล่งสินค้า กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการปรับปรุงคุณภาพดินของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะ จึงปฏิเสธสมมติฐานในการวิจัยส่วนนี้ (ตารางที่ 19)

1.2.3 ด้านการแก้ไขปัญหา

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ค่าไคสแควร์ที่ได้จากการคำนวณมีค่าน้อยกว่าค่าไคสแควร์ที่ได้จากตารางที่ 0.05 แสดงว่าไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ระดับการศึกษา และแหล่งสินค้า กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะ จึงปฏิเสธสมมติฐานในการวิจัยส่วนนี้ (ตารางที่ 19)

1.2.4 ด้านการผลิต

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ค่าไคสแควร์ที่ได้จากการคำนวณมีค่าน้อยกว่าค่าไคสแควร์ที่ได้จากตารางที่ 0.05 แสดงว่าไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ระดับการศึกษา และแหล่งสินค้า กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการผลิตของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะ จึงปฏิเสธสมมติฐานในการวิจัยส่วนนี้ (ตารางที่ 19)

1.2.5 ด้านการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ค่าไคสแควร์ที่ได้จากการคำนวณมีค่าน้อยกว่าค่าไคสแควร์ที่ได้จากตารางที่ 0.05 แสดงว่าไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ระดับการศึกษา และแหล่งสินค้า กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธีของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะ จึงปฏิเสธสมมติฐานในการวิจัยส่วนนี้ (ตารางที่ 19)

1.2.6 ด้านการใช้ภูมิปัญญา

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ค่าไคสแควร์ที่ได้จากการคำนวณมีค่าน้อยกว่าค่าไคสแควร์ที่ได้จากตารางที่ 0.05 แสดงว่าไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ระดับการศึกษา และแหล่งสินค้า กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญาของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะ จึงปฏิเสธสมมติฐานในการวิจัยส่วนนี้ (ตารางที่ 19)

1.2.7 ด้านการวิจัยร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ค่าไคสแควร์ที่ได้จากการคำนวณมีค่าน้อยกว่าค่าไคสแควร์ที่ได้จากตารางที่ 0.05 แสดงว่าไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ระดับการศึกษา และแหล่งสินค้า กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการวิจัยร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะ จึงปฏิเสธสมมติฐานในการวิจัยส่วนนี้ (ตารางที่ 19)

ตารางที่ 19 (ต่อ)

1.3 ความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียน

1.3.1 ด้านการตลาด

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ค่าไคสแควร์ที่ได้จากการคำนวณมีค่าน้อยกว่าค่าไคสแควร์ที่ได้จากตารางที่ 0.05 แสดงว่าไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ระดับการศึกษา และแหล่งสินค้า กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการตลาดของเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียน จึงปฏิเสธสมมติฐานในการวิจัยส่วนนี้ (ตารางที่ 20)

1.3.2 ด้านการปรับปรุงคุณภาพดิน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ค่าไคสแควร์ที่ได้จากการคำนวณมีค่าน้อยกว่าค่าไคสแควร์ที่ได้จากตารางที่ 0.05 แสดงว่าไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ระดับการศึกษา และแหล่งสินค้า กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการปรับปรุงคุณภาพดินของเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียน จึงปฏิเสธสมมติฐานในการวิจัยส่วนนี้ (ตารางที่ 20)

1.3.3 ด้านการแก้ไขปัญหา

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ค่าไคสแควร์ที่ได้จากการคำนวณมีค่าน้อยกว่าค่าไคสแควร์ที่ได้จากตารางที่ 0.05 แสดงว่าไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ระดับการศึกษา และแหล่งสินค้า กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ปัญหาน้ำของเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียน จึงปฏิเสธสมมติฐานในการวิจัยส่วนนี้ (ตารางที่ 20)

1.3.4 ด้านการผลิต

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ค่าไคสแควร์ที่ได้จากการคำนวณมีค่าน้อยกว่าค่าไคสแควร์ที่ได้จากตารางที่ 0.05 แสดงว่าไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ระดับการศึกษา และแหล่งสินค้า กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการผลิตของเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียน จึงปฏิเสธสมมติฐานในการวิจัยส่วนนี้ (ตารางที่ 20)

1.3.5 ด้านการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ค่าไคสแควร์ที่ได้จากการคำนวณมีค่าน้อยกว่าค่าไคสแควร์ที่ได้จากตารางที่ 0.05 แสดงว่าไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ระดับการศึกษา และแหล่งสินค้า กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธีของเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียน จึงปฏิเสธสมมติฐานในการวิจัยส่วนนี้ (ตารางที่ 20)

1.3.6 ด้านการใช้ภูมิปัญญา

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ค่าไคสแควร์ที่ได้จากการคำนวณมีค่าน้อยกว่าค่าไคสแควร์ที่ได้จากตารางที่ 0.05 แสดงว่าไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ระดับการศึกษา และแหล่งสินค้า กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญาของเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียน จึงปฏิเสธสมมติฐานในการวิจัยส่วนนี้ (ตารางที่ 20)

1.3.7 ด้านการวิจัยร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ค่าไคสแควร์ที่ได้จากการคำนวณมีค่าน้อยกว่าค่าไคสแควร์ที่ได้จากตารางที่ 0.05 แสดงว่าไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ระดับการศึกษา และแหล่งสินค้า กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการวิจัยร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนของเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียน จึงปฏิเสธสมมติฐานในการวิจัยส่วนนี้ (ตารางที่ 20)

ตารางที่ 20 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ระดับการศึกษา และแหล่งเงินเชื่อ กับความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียน

ตัวแปร	ด้านการตลาด			ด้านกายภาพ			ด้านระบบผลิต			ด้านการเรียนรู้			(n = 207)						
	การตลาด			ด้านการปรับปรุงคุณภาพดิน			การผลิต			การควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี				การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน					
	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม	ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม		ต้องการ	ไม่ต้องการ	รวม			
เพศ																			
ชาย	64	15	79	60	19	79	17	62	79	70	9	79	25	54	79	36	43	79	
หญิง	86	42	128	97	31	128	16	112	128	114	14	128	29	99	128	35	93	128	
รวม	150	57	207	157	50	207	33	174	207	184	23	207	54	157	207	71	136	207	
χ^2	0.031			0.978			0.085			0.655			0.919			0.152			0.007
ระดับการศึกษา																			
ไม่ได้รับ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
หนังสือ																			
ประถม	105	44	149	108	41	149	13	136	149	133	16	149	31	118	149	37	112	149	
มัธยม	28	9	37	31	6	37	12	25	37	32	5	37	15	22	37	19	18	37	
อนุปริญญา	6	1	7	6	1	7	2	5	7	7	0	7	2	5	7	5	2	7	
ตรี																			

ตารางที่ 20 (ต่อ)

2. การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงอันดับของสเปียร์แมน (Spearman's Rank Correlation Coefficient) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

2.1 สมมติฐานที่ 1.3-1.4 เกษตรกรที่มีปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ และสมาชิกในครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

2.2 สมมติฐานที่ 2.1-2.7 เกษตรกรที่มีปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และสังคม ได้แก่ แรงงานในครัวเรือน ประสบการณ์ในการทำการเกษตร รายได้ทางการเกษตร รายจ่ายทางการเกษตร การเป็นสมาชิกกลุ่ม / สถาบันเกษตรกร แหล่งน้ำที่ใช้ในการทำการเกษตร และพื้นที่ถือครองที่ดินมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

2.3 สมมติฐานที่ 3 เกษตรกรที่มีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

2.1 ความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุด

2.1.1 ด้านการตลาด

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สมาชิกในครัวเรือน ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ แรงงานในครัวเรือน ประสบการณ์ในการทำการเกษตร รายได้ทางการเกษตร รายจ่ายทางการเกษตร พื้นที่ถือครองที่ดิน และการเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากแหล่งต่างๆ ได้แก่ เพื่อนบ้าน เกษตรกรผู้นำในหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐ พนักงานบริษัทเอกชน โทรทัศน์ คลื่นวิทยุ วิทยุทัศน์ทางการเกษตร และจากการเข้ารับการฝึกอบรม ได้แก่ การเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานของรัฐ การเดินทางไปศึกษาดูงานหน่วยงานของรัฐ การเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานของเอกชน การเดินทางไปศึกษาดูงานหน่วยงานของเอกชนกับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการตลาดของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุด จึงปฏิเสธสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 21)

การเป็นสมาชิกกลุ่ม / สถาบันเกษตรกร มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการตลาดของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่า

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.127 หมายความว่า เกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่ม / สถาบัน เกษตรกรมาก จะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการตลาดของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 21)

แหล่งน้ำที่ใช้ในการทำการเกษตร มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนา อาชีพด้านการตลาดของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.139 หมายความว่า เกษตรกรที่มีแหล่งน้ำที่ใช้ในการทำ การเกษตรมาก จะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการตลาดของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 21)

ส่วน การเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากเอกสารหรือสิ่งพิมพ์ มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการตลาดของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุด อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.129 หมายความว่า เกษตรกรที่ มีการเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากเอกสารหรือสิ่งพิมพ์มาก จะมีความต้องการพัฒนาอาชีพ ด้านการตลาดของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 21)

2.1.2 ด้านการปรับปรุงคุณภาพดิน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐาน ส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สมาชิกในครัวเรือน ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ แรงงานใน ครัวเรือน ประสบการณ์ในการทำการเกษตร รายได้ทางการเกษตร รายจ่ายทางการเกษตร การเป็น สมาชิกกลุ่ม / สถาบันเกษตรกร แหล่งน้ำที่ใช้ในการทำการเกษตร พื้นที่ถือครองที่ดิน และการ เปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากแหล่งต่างๆ ได้แก่ เพื่อนบ้าน เกษตรกรผู้นำในหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่ ของรัฐ พนักงานบริษัทเอกชน โทรทัศน์ คลื่นวิทยุ วิทยุทัศน์ทางการเกษตร และจากการเข้ารับการ ฝึกอบรม ได้แก่ การเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานของรัฐ การเดินทางไปศึกษาดูงานหน่วยงาน ของรัฐ การเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานของเอกชน การเดินทางไปศึกษาดูงานหน่วยงานของ เอกชนกับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการปรับปรุงคุณภาพดินของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุด จึง ปฏิเสธสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 21)

การเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากเอกสารหรือสิ่งพิมพ์ มีความสัมพันธ์ กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการปรับปรุงคุณภาพดินของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุด อย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.161 หมายความว่า เกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากเอกสารหรือสิ่งพิมพ์มาก จะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการปรับปรุงคุณภาพดินของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 21)

2.1.3 ด้านการแก้ไขปัญหาน้ำ

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ สมาชิกในครัวเรือน ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ รายได้ทางการเกษตร รายจ่ายทางการเกษตร การเป็นสมาชิกกลุ่ม / สถาบันเกษตรกร แหล่งน้ำที่ใช้ในการทำการเกษตร พื้นที่ถือครองที่ดิน และการเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากแหล่งต่างๆ ได้แก่ เพื่อนบ้าน เกษตรกรผู้นำในหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐ โทรทัศน์ คลื่นวิทยุ เอกสารหรือสิ่งพิมพ์ และจากการเข้ารับการฝึกอบรม ได้แก่ การเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานของรัฐ การเดินทางไปศึกษาดูงานหน่วยงานของรัฐ การเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานของเอกชน การเดินทางไปศึกษาดูงานหน่วยงานของเอกชน กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาน้ำของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุด จึงปฏิเสธสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 21)

อายุ มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาน้ำของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ -0.152 หมายความว่า เกษตรกรที่มีอายุน้อย จะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาน้ำของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 21)

แรงงานในครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาน้ำของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.125 หมายความว่า เกษตรกรที่มีแรงงานในครัวเรือนมาก จะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาน้ำของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 21)

ประสบการณ์ในการทำการเกษตร มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาน้ำของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ -0.230 หมายความว่า เกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการทำ

การเกษตรน้อย จะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาน้ำของเกษตรกรผู้ผลิตมั่งคุดมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 21)

การเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากพนักงานบริษัทเอกชน มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาน้ำของเกษตรกรผู้ผลิตมั่งคุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.274 หมายความว่า เกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากพนักงานบริษัทเอกชนมาก จะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาน้ำของเกษตรกรผู้ผลิตมั่งคุดมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 21)

การเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากการชมวิดิทัศน์ทางการเกษตร มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาน้ำของเกษตรกรผู้ผลิตมั่งคุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.242 หมายความว่า เกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรด้านการชมวิดิทัศน์ทางการเกษตรมาก จะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาน้ำของเกษตรกรผู้ผลิตมั่งคุดมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 21)

2.1.4 ด้านการผลิต

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สมาชิกในครัวเรือน ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ แรงงานในครัวเรือน รายได้ทางการเกษตร รายจ่ายทางการเกษตร การเป็นสมาชิกกลุ่ม / สถาบัน แหล่งน้ำที่ใช้ในการทำการเกษตร พื้นที่ถือครองที่ดิน และการเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากแหล่งต่างๆ ได้แก่ เพื่อนบ้าน เกษตรกรผู้นำในหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐ พนักงานบริษัทเอกชน โทรทัศน์ คลื่นวิทยุ เอกสารหรือสิ่งพิมพ์ วิดิทัศน์ทางการเกษตร และจากการเข้ารับการฝึกอบรม ได้แก่ การเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานของรัฐ การเดินทางไปศึกษาดูงานหน่วยงานของรัฐ การเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานของเอกชน และการเข้ารับการฝึกอบรมการเดินทางไปศึกษาดูงานหน่วยงานของเอกชนกับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการผลิตของเกษตรกรผู้ผลิตมั่งคุด จึงปฏิเสธสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 21)

ประสบการณ์ในการทำการเกษตร มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการผลิตของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ -0.135 หมายความว่า เกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการทำการเกษตรน้อย จะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการผลิตของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 21)

การเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากเอกสารหรือสิ่งพิมพ์ มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการผลิตของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.176 หมายความว่า เกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากเอกสารหรือสิ่งพิมพ์มาก จะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการผลิตของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 21)

2.1.5 ด้านการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สมาชิกในครัวเรือน ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ แรงงานในครัวเรือน ประสบการณ์ในการทำการเกษตร รายได้ทางการเกษตร รายจ่ายทางการเกษตร การเป็นสมาชิกกลุ่ม / สถาบันเกษตรกร แหล่งน้ำที่ใช้ในการทำการเกษตร พื้นที่ถือครองที่ดิน และการเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากแหล่งต่างๆ ได้แก่ เพื่อนบ้าน เกษตรกรผู้นำในหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐ พนักงานบริษัทเอกชน โทรทัศน์ คลื่นวิทยุ วิทยุทัศน์ทางการเกษตร และจากการเข้ารับการฝึกอบรม ได้แก่ การเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานของรัฐ การเดินทางไปศึกษาดูงานหน่วยงานของรัฐ การเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานของเอกชน การเดินทางไปศึกษาดูงานหน่วยงานของเอกชนกับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธีของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุด จึงปฏิเสธสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 21)

การเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากเอกสารหรือสิ่งพิมพ์ มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธีของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.142 หมายความว่า เกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากเอกสารหรือสิ่งพิมพ์มากจะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธีของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุด มาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 21)

2.1.6 ด้านการใช้ภูมิปัญญา

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สมาชิกในครัวเรือน ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ รายได้ทางการเกษตร รายจ่ายทางการเกษตร การเป็นสมาชิกกลุ่ม / สถาบัน พื้นที่ถือครองที่ดิน และการเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากแหล่งต่างๆ ได้แก่ เพื่อนบ้าน เกษตรกรผู้นำในหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐ โทรทัศน์ คลื่นวิทยุ เอกสารหรือสิ่งพิมพ์ และจากการเข้ารับการฝึกอบรม ได้แก่ การเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานของรัฐ การเดินทางไปศึกษาดูงานหน่วยงานของรัฐ การเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานของเอกชน การเดินทางไปศึกษาดูงานหน่วยงานของเอกชนกับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญาของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุด จึงปฏิเสธสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 21)

แรงงานในครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญาของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.181 หมายความว่า เกษตรกรที่มีแรงงานในครัวเรือนมากจะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญาของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 21)

ประสบการณ์ในการทำการเกษตร มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญาของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ -0.160 หมายความว่า เกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการทำการเกษตรน้อยจะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญาของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 21)

ส่วนแหล่งน้ำที่ใช้ในการทำการเกษตร มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญาของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.195 หมายความว่า เกษตรกรที่มีแหล่งน้ำที่ใช้ในการทำการเกษตรมากจะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญาของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 21)

การเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากพนักงานบริษัทเอกชน มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญาของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.214 หมายความว่า เกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากพนักงานบริษัทเอกชนมากจะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญาของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 21)

การเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากการชมวิดีโอทัศน์ทางการเกษตร มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญาของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.214 หมายความว่า เกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากการชมวิดีโอทัศน์ทางการเกษตรมากจะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญาของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 21)

2.1.7 ด้านการวิจัยร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ สมาชิกในครัวเรือน ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ รายได้ทางการเกษตร รายจ่ายทางการเกษตร การเป็นสมาชิกกลุ่ม / สถาบันเกษตรกร แหล่งน้ำที่ใช้ในการทำการเกษตร พื้นที่ถือครองที่ดิน และการเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากแหล่งต่างๆ ได้แก่ เพื่อนบ้าน เกษตรกรผู้นำในหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐ คลื่นวิทยุ และจากการเข้ารับการฝึกอบรม ได้แก่ การเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานของรัฐ การเดินทางไปศึกษาดูงานหน่วยงานของรัฐ การเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานของเอกชน และการเดินทางไปศึกษาดูงานหน่วยงานของเอกชนกับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการวิจัยร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุด จึงปฏิเสธสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 21)

อายุ มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการวิจัยร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ -0.137 หมายความว่า เกษตรกรที่มีอายุน้อยจะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการวิจัยร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 21)

แรงงานในครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการวิจัยร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.204 หมายความว่า เกษตรกรที่มีแรงงานในครัวเรือนมากจะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการวิจัยร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 21)

ประสบการณ์ในการทำการเกษตรมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการวิจัยร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ -0.121 หมายความว่า เกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการทำการเกษตรน้อยจะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการวิจัยร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 21)

การเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากพนักงานบริษัทเอกชน มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการวิจัยร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.187 หมายความว่า เกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากพนักงานบริษัทเอกชนมาก จะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการวิจัยร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 21)

การเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากพนักงานบริษัทโทรศัพท์มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการวิจัยร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.122 หมายความว่า เกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากพนักงานบริษัทโทรศัพท์มากจะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการวิจัยร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 21)

การเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากเอกสารหรือสิ่งพิมพ์ มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการวิจัยร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.197 หมายความว่า เกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากเอกสารหรือสิ่งพิมพ์มากจะมีความต้องการ

พัฒนาอาชีพด้านการวิจัยร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 21)

การเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากการชมวิดีโอทัศน์ทางการเกษตรมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการวิจัยร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.124 หมายความว่า เกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากการชมวิดีโอทัศน์ทางการเกษตรมากจะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการวิจัยร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 21)

ตารางที่ 21 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม กับความต้องการพัฒนาอาชีพผู้ผลิตมังคุด

(n = 273)

ความต้องการ	ด้านการตลาด		ด้านกายภาพ		ด้านระบบการผลิต			ด้านการเรียนรู้	
	การตลาด	การปรับปรุงคุณภาพดิน	การแก้ไขปัญหาน้ำ	การผลิต	การควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี	การใช้ภูมิปัญญา	การร่วมวิจัยกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน		
อายุ	-0.068	-0.033	-0.152*	-0.066	0.050	-0.108	-0.137*		
สมาชิกในครัวเรือน	-0.039	-0.084	0.099	0.033	-0.015	0.072	0.048		
แรงงานในครัวเรือน	0.015	-0.007	0.125*	-0.104	0.030	0.181**	0.204**		
ประสบการณ์ในการทำ	0.016	-0.105	-0.230*	-0.135*	-0.007	-0.160**	-0.121*		
การเกษตร									
รายได้ทางการเกษตร	-0.021	-0.087	0.048	0.012	-0.018	0.032	-0.062		
รายจ่ายทางการเกษตร	0.095	-0.044	0.039	0.071	0.008	0.047	0.011		
การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม/สถาบันเกษตรกร	0.127*	-0.035	0.030	0.044	0.035	0.030	0.053		
แหล่งน้ำที่ใช้ในการทำ	0.139*	0.112	0.110	0.084	0.089	0.195*	0.059		
การเกษตรพื้นที่ถือครองที่ดิน	-0.017	-0.012	0.079	-0.052	0.013	0.109	0.139*		

ตารางที่ 21 (ต่อ)

ความต้องการ	ด้านกายภาพ				ด้านระบบการผลิต			ด้านการเรียนรู้	
	การตลาด	การปรับปรุงคุณภาพดิน	การแก้ไขปัญหาน้ำ	การผลิต	การควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี	การใช้ภูมิปัญญา	การร่วมวิจัยกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน		
แหล่งข่าวสาร									
- เพื่อนบ้าน	-0.041	-0.018	-0.060	-0.008	0.096	0.010	0.094		
- เกษตรกรผู้นำในหมู่บ้าน	-0.072	-0.005	-0.075	0.023	0.070	-0.054	0.070		
- เจ้าหน้าที่ของรัฐ	0.072	-0.044	0.026	-0.013	0.006	0.025	0.069		
- จากพนักงานบริษัทเอกชน	0.068	0.077	0.274**	-0.013	0.000	0.214**	0.187**		
- โทรทัศน์	0.103	0.025	0.007	0.037	0.068	0.065	0.122*		
- คลื่นวิทยุ	0.010	0.032	0.081	0.014	-0.023	0.106	0.67		
- เอกสารหรือสิ่งพิมพ์	0.129*	0.161**	-0.049	0.176**	0.142*	0.010	0.197*		
- วิดีทัศน์ทางการเกษตร	0.077	0.001	0.242*	-0.018	-0.024	0.181**	0.124*		

ตารางที่ 21 (ต่อ)

(n = 273)

ความต้องการ	ด้านการตลาด		ด้านกายภาพ		ด้านระบบการผลิต			ด้านการเรียนรู้	
	การตลาด	การปรับปรุงคุณภาพดิน	การแก้ไขปัญหาน้ำ	การผลิต	การควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี	การใช้ภูมิปัญญา	การร่วมวิจัยกับหน่วยงานต่างๆ		
การเข้าร่วมการฝึกอบรม									
- การเข้าร่วมการฝึกอบรมจากหน่วยงานของรัฐ	0.037	-0.023	0.059	-0.056	-0.067	0.070	-0.008		
- การเดินทางไปศึกษาดูงานหน่วยงานของรัฐ	0.118	0.076	0.051	0.017	0.033	0.033	-0.015		
- การเข้าร่วมการฝึกอบรมจากหน่วยงานของเอกชน	-0.043	-0.067	0.089	-0.070	-0.045	0.077	0.013		
- การเดินทางไปศึกษาดูงานหน่วยงานของเอกชน	-0.009	-0.048	0.192**	-0.032	0.169**	0.048	0.086		

** ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

* ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

2.2 ความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะ

2.2.1 ด้านการตลาด

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สมาชิกในครัวเรือน ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ แรงงานในครัวเรือน ประสบการณ์ในการทำการเกษตร รายได้ทางการเกษตร รายจ่ายทางการเกษตร แหล่งน้ำที่ใช้ในการทำการเกษตร พื้นที่ถือครองที่ดิน และการเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากแหล่งต่างๆ ได้แก่ เพื่อนบ้าน เกษตรกรผู้นำในหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐ พนักงานบริษัทเอกชน โทรทัศน์ คลื่นวิทยุ เอกสารหรือสิ่งพิมพ์ วิทยุทัศน์ทางการเกษตร และจากการเข้ารับการฝึกอบรม ได้แก่ การเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานของรัฐ การเดินทางไปศึกษาดูงานหน่วยงานของรัฐ การเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานของเอกชน การเดินทางไปศึกษาดูงานหน่วยงานของเอกชนกับความ ต้องการพัฒนาอาชีพด้านการตลาดของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะ จึงปฏิเสธสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 22)

ส่วน การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม / สถาบันเกษตรกร มีความสัมพันธ์กับความ ต้องการพัฒนาอาชีพด้านการตลาดของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.183 หมายความว่า เกษตรกรที่มีการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มหรือ สถาบันเกษตรกรมาก จะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการตลาดของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 22)

2.1.2 ด้านการปรับปรุงคุณภาพดิน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สมาชิกในครัวเรือน ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ แรงงานในครัวเรือน ประสบการณ์ในการทำการเกษตร รายได้ทางการเกษตร รายจ่ายทางการเกษตร การเป็นสมาชิกกลุ่ม / สถาบันเกษตรกร แหล่งน้ำที่ใช้ในการทำการเกษตร พื้นที่ถือครองที่ดิน และการเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากแหล่งต่างๆ ได้แก่ เพื่อนบ้าน เกษตรกรผู้นำในหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐ พนักงานบริษัทเอกชน โทรทัศน์ คลื่นวิทยุ เอกสารหรือสิ่งพิมพ์ ชมวิทยุทัศน์ทางการเกษตร และจากการเข้ารับการฝึกอบรม ได้แก่ การเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานของรัฐ การเดินทางไปศึกษาดูงานหน่วยงานของรัฐ การเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานของเอกชน การเดินทางไปศึกษา

คูงานหน่วยงานของเอกชน กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการปรับปรุงคุณภาพดินของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะ จึงปฏิเสธสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 22)

2.1.3 ด้านการแก้ไขปัญหาน้ำ

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ สมาชิกในครัวเรือน ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ แรงงาน ในครัวเรือน รายได้ทางการเกษตร รายจ่ายทางการเกษตร การเป็นสมาชิกกลุ่ม / สถาบัน แหล่งน้ำที่ใช้ในการทำ การเกษตรพื้นที่ถือครองที่ดิน และการเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากแหล่งต่างๆ ได้แก่ เพื่อน บ้าน เกษตรกรผู้นำในหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐ โทรทัศน์ คลื่นวิทยุ เอกสารหรือสิ่งพิมพ์ และจากการเข้ารับการฝึกอบรม ได้แก่ การเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานของรัฐ การเดินทางไปศึกษาดูงานหน่วยงานของรัฐ กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาน้ำของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะ จึงปฏิเสธสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 22)

อายุ มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาน้ำของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ -0.140 หมายความว่า เกษตรกรที่มีอายุน้อยจะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาน้ำของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 22)

ประสบการณ์ในการทำเกษตรมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาน้ำของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ -0.270 หมายความว่า เกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการทำ การเกษตรมากน้อยจะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาน้ำของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะ มาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 22)

การเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากพนักงานบริษัทเอกชน มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาน้ำของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.227 หมายความว่า เกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากพนักงานบริษัทเอกชน มากจะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาน้ำของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 22)

การเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากการชมวิดีโอทัศน์ทางการเกษตรมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาน้ำของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.307 หมายความว่า เกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากการชมวิดีโอทัศน์ทางการเกษตรมากจะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาน้ำของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 22)

การเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานของเอกชนกับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาน้ำของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.158 หมายความว่า เกษตรกรที่มีการเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานของเอกชนมากจะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาน้ำของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 22)

การเดินทางไปศึกษาดูงานหน่วยงานของเอกชนมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาน้ำของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.210 หมายความว่า เกษตรกรที่มีการเดินทางไปศึกษาดูงานหน่วยงานของเอกชนมากจะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาน้ำของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 22)

2.1.4 ด้านการผลิต

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สมาชิกในครัวเรือน ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ แรงงานในครัวเรือน ประสบการณ์ในการทำการเกษตร รายได้ทางการเกษตร รายจ่ายทางการเกษตร การเป็นสมาชิกกลุ่ม / สถาบัน แหล่งน้ำที่ใช้ในการทำการเกษตร พื้นที่ถือครองที่ดิน และการเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากแหล่งต่างๆ ได้แก่ เพื่อนบ้าน เกษตรกรผู้นำในหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐ พนักงานบริษัทเอกชน โทรทัศน์ คลื่นวิทยุ วิดีทัศน์ทางการเกษตร และจากการเข้ารับการฝึกอบรม ได้แก่ การเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานของรัฐ การเดินทางไปศึกษาดูงานหน่วยงานของรัฐ การเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานของเอกชน การเดินทางไปศึกษาดูงานหน่วยงานของเอกชน กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการผลิตของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะ จึงปฏิเสธสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 22)

การเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากเอกสารหรือสิ่งพิมพ์ มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการผลิตของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.146 หมายความว่า เกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากเอกสารหรือสิ่งพิมพ์มากจะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการผลิตของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 22)

2.1.5 ด้านการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สมาชิกในครัวเรือน ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ แรงงานในครัวเรือน ประสบการณ์ในการทำการเกษตร รายได้ทางการเกษตร รายจ่ายทางการเกษตร การเป็นสมาชิกกลุ่ม / สถาบันเกษตรกร แหล่งน้ำที่ใช้ในการทำการเกษตร พื้นที่ถือครองที่ดิน และการเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากแหล่งต่างๆ ได้แก่ เพื่อนบ้าน เกษตรกรผู้นำในหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐ พนักงานบริษัทเอกชน คลื่นวิทยุ วิดีทัศน์ทางการเกษตร และจากการเข้ารับการฝึกอบรม ได้แก่ การเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานของรัฐ การเดินทางไปศึกษาดูงานหน่วยงานของรัฐ การเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานของเอกชน การเดินทางไปศึกษาดูงานหน่วยงานของเอกชน กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธีของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะ จึงปฏิเสธสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 22)

การเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากโทรทัศน์ มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธีของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.156 หมายความว่า เกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากโทรทัศน์มากจะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธีของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 22)

ส่วนการเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากเอกสารหรือสิ่งพิมพ์ มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธีของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.178 หมายความว่า เกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากเอกสารหรือสิ่งพิมพ์มากจะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธีของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 22)

2.1.6 ด้านการใช้ภูมิปัญญา

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สมาชิกในครัวเรือน ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ รายได้ทางการเกษตร รายจ่ายทางการเกษตร การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม / สถาบันเกษตรกร และการเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากแหล่งต่างๆ ได้แก่ เพื่อนบ้าน เกษตรกรผู้นำในหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐ โทรทัศน์ เอกสารหรือสิ่งพิมพ์ และจากการเข้ารับการฝึกอบรม ได้แก่ การเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานของรัฐ การเดินทางไปศึกษาดูงานหน่วยงานของรัฐ และการเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานของเอกชน กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญาของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะ จึงปฏิเสธสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 22)

แรงงานในครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญาของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.195 หมายความว่า เกษตรกรที่มีแรงงานในครัวเรือนมากจะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญาของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 22)

ประสบการณ์ในการทำการเกษตร มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญาของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ -0.179 หมายความว่า เกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการทำการเกษตรน้อยจะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญาของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 22)

แหล่งน้ำที่ใช้ในการทำการเกษตร มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญาของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.161 หมายความว่า เกษตรกรที่มีแหล่งน้ำที่ใช้ในการทำการเกษตรมากจะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญาของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 22)

พื้นที่ถือครองที่ดิน มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญาของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ค่าสัมประสิทธิ์

สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.188 หมายความว่า เกษตรกรที่มีพื้นที่ถือครองที่ดินมากจะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญาของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 22)

การเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากพนักงานบริษัทเอกชน มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญาของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.183 หมายความว่า เกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากพนักงานบริษัทเอกชนมากจะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญาของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 22)

การเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากคลื่นวิทยุ มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญาของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.171 หมายความว่า เกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากคลื่นวิทยุมากจะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญาของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 22)

การเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากการชมวิดีโอทางอินเทอร์เน็ต มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญาของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.242 หมายความว่า เกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากการชมวิดีโอทางอินเทอร์เน็ตมากจะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญาของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 22)

การเดินทางไปศึกษาดูงานหน่วยงานของเอกชน มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญาของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.208 หมายความว่า เกษตรกรที่มีการเดินทางไปศึกษาดูงานหน่วยงานของเอกชนมากจะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญาของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 22)

2.1.7 ด้านการวิจัยร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สมาชิกในครัวเรือน ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ ประสบการณ์ในการทำการเกษตร รายได้ทางการเกษตร รายจ่ายทางการเกษตร การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม / สถาบันเกษตรกร แหล่งน้ำที่ใช้ในการทำการเกษตร และการเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากแหล่งต่างๆ ได้แก่ เพื่อนบ้าน เกษตรกรผู้นำในหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐ คลื่นวิทยุ และจากการเข้ารับการฝึกอบรม ได้แก่ การเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานของรัฐ การเดินทางไปศึกษาดูงานหน่วยงานของรัฐ การเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานของเอกชน การเดินทางไปศึกษาดูงานหน่วยงานของเอกชนกับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการวิจัยร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะ จึงปฏิเสธสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 22)

แรงงานในครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการวิจัยร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.189 หมายความว่า เกษตรกรที่มีแรงงานในครัวเรือนมากจะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการวิจัยร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 22)

พื้นที่ถือครองที่ดิน มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการวิจัยร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.185 หมายความว่า เกษตรกรที่มีพื้นที่ถือครองที่ดิน มากจะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการวิจัยร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 22)

การเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากพนักงานบริษัทเอกชน มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการวิจัยร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.164 หมายความว่า เกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากพนักงานบริษัทเอกชนมากจะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการวิจัยร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 22)

การเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากโทรทัศน์ มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการวิจัยร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.196 หมายความว่า เกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากโทรทัศน์มากจะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการวิจัยร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะมาก จึงขอรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 22)

การเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากเอกสารหรือสิ่งพิมพ์ มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการวิจัยร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.164 หมายความว่า เกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากเอกสารหรือสิ่งพิมพ์มากจะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการวิจัยร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะมาก จึงขอรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 22)

การเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากการชมวิดีโอทัศน์ทางการเกษตร มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการวิจัยร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.154 หมายความว่า เกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากการชมวิดีโอทัศน์ทางการเกษตรมาก จะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการวิจัยร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะมากจึงขอรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 22)

ตารางที่ 22 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม กับความต้องการพัฒนาอาชีพผู้ผลิตเงาะ

(n = 228)

ความต้องการ	ด้านกายภาพ			ด้านระบบการผลิต			ด้านการเรียนรู้	
	ด้านการตลาด	การปรับปรุงคุณภาพดิน	การแก้ไขปัญหาน้ำ	การผลิต	การควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี	การใช้ภูมิปัญญา	การร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน	
อายุ	-0.105	-0.068	-0.140*	-0.069	-0.033	-0.058	-0.086	
สมาชิกในครอบครัว	-0.050	-0.056	0.080	0.048	-0.038	0.086	0.068	
แรงงานในครัวเรือน	-0.004	-0.039	0.084	-0.038	-0.004	0.195**	0.189**	
ประสบการณ์ในการทำ	-0.068	-0.089	-0.270**	0.067	-0.057	-0.179**	-0.118	
การเกษตร								
รายได้ทางการเกษตร	0.017	0.068	-0.080	0.063	0.029	-0.103	-0.018	
รายจ่ายทางการเกษตร	-0.011	-0.034	0.021	-0.048	-0.061	0.010	0.084	
การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม/สถาบันเกษตรกร	0.183*	0.020	0.071	0.061	0.070	0.035	0.088	
แหล่งน้ำที่ใช้ในการทำ	0.107	0.092	0.077	0.027	0.030	0.161*	0.062	
การเกษตร								
พื้นที่ถือครองที่ดิน	0.008	0.000	0.094	-0.018	-0.001	0.188**	0.185**	

(n = 228)

ตารางที่ 22 (ต่อ)

(n = 228)

ความต้องการ	ด้านการตลาด		ด้านกายภาพ		ด้านระบบการผลิต			ด้านการเรียนรู้	
	การตลาด	การปรับปรุงคุณภาพดิน	การแก้ไขปัญหาน้ำ	การผลิต	การควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี	การใช้ภูมิปัญญา	การร่วมวิจัยกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน		
แหล่งข่าวสาร									
- เพื่อนบ้าน	-0.016	0.076	-0.108	0.050	0.088	-0.088	0.028		
- เกษตรกรผู้นำในหมู่บ้าน	-0.011	0.042	-0.090	0.036	0.041	-0.077	0.006		
- เจ้าหน้าที่ของรัฐ	0.016	-0.019	0.001	-0.018	-0.010	-0.039	0.048		
- จากพนักงานบริษัทเอกชน	0.054	0.079	0.227**	0.020	-0.022	0.183**	0.164*		
- โทรทัศน์	0.058	0.094	0.043	0.095	0.156*	0.118	0.196**		
- คดีวิทยุ	-0.019	0.009	0.122	0.078	0.043	0.171*	0.126		
- เอกสารหรือสิ่งพิมพ์	0.108	0.103	-0.110	0.146*	0.178**	-0.029	0.164*		
- ทัศนทัศน์ทางการเกษตร	0.087	0.038	0.307**	0.068	0.046	0.242*	0.154*		

ตารางที่ 22 (ต่อ)

(n = 228)

ความต้องการ	ด้านการตลาด	ด้านกายภาพ		ด้านระบบการผลิต		ด้านการเรียนรู้	
		การปรับปรุงคุณภาพดิน	การแก้ไขปัญหาน้ำ	การผลิต	การควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี	การใช้ภูมิปัญญา	การร่วมวิจัยกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน
การเข้ารับการฝึกอบรม							
- การเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานของรัฐ	0.039	0.002	0.112	0.005	0.031	0.064	0.010
- การเดินทางไปศึกษาดูงานหน่วยงานของรัฐ	0.105	0.089	0.061	0.024	0.067	0.050	-0.064
- การเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานของเอกชน	-0.111	-0.044	0.158*	-0.096	-0.076	0.101	0.047
- การเดินทางไปศึกษาดูงานหน่วยงานของเอกชน	-0.040	0.005	0.210*	-0.065	-0.082	0.208**	0.075
** ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01							
* ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05							

2.3 ความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียน

2.3.1 ด้านการตลาด

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สมาชิกในครัวเรือน ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ แรงงานในครัวเรือน ประสบการณ์ในการทำการเกษตร รายได้ทางการเกษตร แหล่งน้ำที่ใช้ในการทำการเกษตร พื้นที่ถือครองที่ดิน และการเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากแหล่งต่างๆ ได้แก่ เพื่อนบ้าน เกษตรกรผู้นำในหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐ พนักงานบริษัทเอกชน โทรทัศน์ คลื่นวิทยุ เอกสารหรือสิ่งพิมพ์ ทัศนียภาพทางการเกษตร และจากการเข้ารับการฝึกอบรม ได้แก่ การเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานของรัฐ การเดินทางไปศึกษาดูงานหน่วยงานของรัฐ การเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานของเอกชน การเดินทางไปศึกษาดูงานหน่วยงานของเอกชนกับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการตลาดของเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียน จึงปฏิเสธสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 23)

รายจ่ายทางการเกษตร มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการตลาดของเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ -0.163 หมายความว่า เกษตรกรที่มีรายจ่ายทางการเกษตรน้อยจะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการตลาดของเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียนมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 23)

ส่วน การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม / สถาบันเกษตรกร มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการตลาดของเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.168 หมายความว่า เกษตรกรที่มีการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มสถาบันเกษตรกรมาก จะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการตลาดของเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียนมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 23)

2.1.2 ด้านการปรับปรุงคุณภาพดิน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สมาชิกในครัวเรือน ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ แรงงานในครัวเรือน ประสบการณ์ในการทำการเกษตร รายได้ทางการเกษตร รายจ่ายทางการเกษตร การเป็น

สมาชิกกลุ่ม / สถาบันเกษตรกร แหล่งน้ำที่ใช้ในการทำการเกษตร พื้นที่ถือครองที่ดิน และการเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากแหล่งต่างๆ ได้แก่ เพื่อนบ้าน เกษตรกรผู้นำในหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐ พนักงานบริษัทเอกชน โทรทัศน์ คลื่นวิทยุ เอกสารหรือสิ่งพิมพ์ วิทยุทัศน์ทางการเกษตร และจากการเข้ารับการฝึกอบรม ได้แก่ การเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานของรัฐ การเดินทางไปศึกษาดูงานหน่วยงานของรัฐ การเดินทางไปศึกษาดูงานหน่วยงานของเอกชน และการเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานของเอกชนกับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการปรับปรุงคุณภาพดินของเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียน จึงปฏิเสธสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 23)

2.1.3 ด้านการแก้ไขปัญหาน้ำ

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ สมาชิกในครัวเรือน ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ รายได้ทางการเกษตร รายจ่ายทางการเกษตร พื้นที่ถือครองที่ดิน และการเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากแหล่งต่างๆ ได้แก่ เพื่อนบ้าน เกษตรกรผู้นำในหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐ โทรทัศน์ คลื่นวิทยุ เอกสารหรือสิ่งพิมพ์ และจากการเข้ารับการฝึกอบรม ได้แก่ การเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานของรัฐ และการเดินทางไปศึกษาดูงานหน่วยงานของรัฐ กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาน้ำของเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียน จึงปฏิเสธสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 23)

อายุ มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาน้ำของเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ -0.200 หมายความว่า เกษตรกรที่มีอายุน้อยจะมีความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรด้านการแก้ไขปัญหาน้ำมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 23)

แรงงานในครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรด้านการแก้ไขปัญหาน้ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.212 หมายความว่า เกษตรกรที่มีแรงงานในครัวเรือนมากจะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาน้ำของเกษตรกรมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 23)

ประสบการณ์ในการทำการเกษตร มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาน้ำของเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ค่าสัมประสิทธิ์

สหสัมพันธ์ เท่ากับ -0.239 หมายความว่า เกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการทำการเกษตรน้อยจะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 23)

การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม / สถาบันเกษตรกร มีความสัมพันธ์กับความ ต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.158 หมายความว่า เกษตรกรที่มีการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม / สถาบัน เกษตรกรมากจะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรมาก จึงยอมรับ สมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 23)

แหล่งน้ำที่ใช้ในการทำการเกษตร มีความสัมพันธ์กับความ ต้องการพัฒนา อาชีพด้านการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.148 หมายความว่า เกษตรกรที่มีแหล่งน้ำที่ใช้ในการทำการเกษตรมากจะมี ความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการ วิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 23)

การเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากพนักงานบริษัทเอกชนมี ความสัมพันธ์กับความ ต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาของเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.200 หมายความว่า เกษตรกรที่มีการ เปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากพนักงานบริษัทเอกชนมากจะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้าน การแก้ไขปัญหาของเกษตรกรมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 23)

การเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากการชมวิดีโอทางด้านการเกษตร มีความสัมพันธ์กับความ ต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาของเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.252 หมายความว่า เกษตรกรที่มีการ เปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากการชมวิดีโอทางด้านการเกษตรมากจะมีความต้องการพัฒนาอาชีพ ด้านการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 23)

การเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานของเอกชน มีความสัมพันธ์กับความ ต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาของเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.152 หมายความว่า เกษตรกรที่มีการเข้ารับการฝึกอบรมจาก

หน่วยงานของเอกชนมาก จะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาน้ำของเกษตรกรมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 23)

การเดินทางไปศึกษาดูงานหน่วยงานของเอกชน มีความสัมพันธ์กับความ ต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาน้ำของเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.219 หมายความว่า เกษตรกรที่มีการเดินทางไปศึกษาดูงาน หน่วยงานของเอกชนจะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาน้ำของเกษตรกรมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 23)

2.1.4 ด้านการผลิต

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สมาชิกในครัวเรือน ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ ประสบการณ์ในการทำการเกษตร รายได้ทางการเกษตร รายจ่ายทางการเกษตร การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม/สถาบันเกษตรกร แหล่งน้ำที่ใช้ในการทำการเกษตร พื้นที่ถือครองที่ดิน และการเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากแหล่งต่างๆ ได้แก่ เพื่อนบ้าน เกษตรกรผู้นำในหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐ พนักงานบริษัทเอกชน โทรทัศน์ คลื่นวิทยุ เอกสารหรือสิ่งพิมพ์ วิทยุทัศน์ทางการเกษตร และจากการเข้ารับการฝึกอบรม ได้แก่ การเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานของรัฐ การเดินทางไปศึกษาดูงานหน่วยงานของรัฐ การเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานของเอกชน การเดินทางไปศึกษาดูงานหน่วยงานของเอกชนกับความ ต้องการพัฒนาอาชีพด้านการผลิตของเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียน จึงปฏิเสธสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 23)

แรงงานในครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับความ ต้องการพัฒนาอาชีพด้านการผลิตของเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ -0.164 หมายความว่า เกษตรกรที่มีแรงงานในครัวเรือนน้อยจะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการผลิตของเกษตรกรมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 23)

2.1.5 ด้านการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สมาชิกในครัวเรือน ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ แรงงานใน

ครัวเรือน ประสบการณ์ในการทำการเกษตร รายได้ทางการเกษตร รายจ่ายทางการเกษตร การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม / สถาบันเกษตรกร แหล่งน้ำที่ใช้ในการทำการเกษตร พื้นที่ถือครองที่ดิน และการเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากแหล่งต่างๆ ได้แก่ เพื่อนบ้าน เกษตรกรผู้นำในหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐ พนักงานบริษัทเอกชน โทรทัศน์ คลื่นวิทยุ เอกสารหรือสิ่งพิมพ์ วิดีทัศน์ทางการเกษตร และจากการเข้ารับการฝึกอบรม ได้แก่ การเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานของรัฐ การเดินทางไปศึกษาดูงานหน่วยงานของรัฐ การเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานของเอกชน การเดินทางไปศึกษาดูงานหน่วยงานของเอกชนกับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธีของเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียน จึงปฏิเสธสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 23)

2.1.6 ด้านการใช้ภูมิปัญญา

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สมาชิกในครัวเรือน ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ ประสบการณ์ในการทำการเกษตร รายได้ทางการเกษตร รายจ่ายทางการเกษตร การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม / สถาบันเกษตรกร พื้นที่ถือครองที่ดิน และการเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากแหล่งต่างๆ ได้แก่ เพื่อนบ้าน เกษตรกรผู้นำในหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐ โทรทัศน์ คลื่นวิทยุ เอกสารหรือสิ่งพิมพ์ วิดีทัศน์ทางการเกษตร และจากการเข้ารับการฝึกอบรม ได้แก่ การเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานของรัฐ การเดินทางไปศึกษาดูงานหน่วยงานของรัฐ และการเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานของเอกชน กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญาของเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียน จึงปฏิเสธสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 23)

แรงงานในครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญาของเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.214 หมายความว่า เกษตรกรที่มีแรงงานในครัวเรือน มากจะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญาของเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียนมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 23)

แหล่งน้ำที่ใช้ในการทำการเกษตร มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญาของเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.176 หมายความว่า เกษตรกรที่มีแหล่งน้ำที่ใช้ในการทำ การเกษตรมากจะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญาของเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียนมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 23)

การเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากพนักงานบริษัทเอกชน มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญาของเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.175 หมายความว่า เกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากพนักงานบริษัทเอกชนมากจะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญาของเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียนมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 23)

การเดินทางไปศึกษาดูงานหน่วยงานของเอกชน มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญาของเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.194 หมายความว่า เกษตรกรที่มีการเดินทางไปศึกษาดูงานหน่วยงานของเอกชนมากจะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญาของเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียนมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 23)

2.1.7 ด้านการวิจัยร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สมาชิกในครัวเรือน ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ ประสบการณ์ในการทำการเกษตร รายได้ทางการเกษตร รายจ่ายทางการเกษตร การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม / สถาบันเกษตรกร แหล่งน้ำที่ใช้ในการทำการเกษตร พื้นที่ถือครองที่ดิน และการเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากแหล่งต่างๆ ได้แก่ เพื่อนบ้าน เกษตรกรผู้นำในหมู่บ้าน โทรทัศน์ คลื่นวิทยุ วิทยุชุมชน ทางการเกษตร และจากการเข้ารับการฝึกอบรม ได้แก่ การเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานของรัฐ การเดินทางไปศึกษาดูงานหน่วยงานของรัฐ การเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานของเอกชน การเดินทางไปศึกษาดูงานหน่วยงานของเอกชนกับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการวิจัยร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ของเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียน จึงปฏิเสธสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 23)

แรงงานในครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการวิจัยร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ของเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.209 หมายความว่า เกษตรกรที่มีแรงงานในครัวเรือนมากจะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการวิจัยร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ของเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียนมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 23)

การเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการวิจัยร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ของเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.157 หมายความว่า เกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากเจ้าหน้าที่ของรัฐมากจะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการวิจัยร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ของเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียนมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 23)

การเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากพนักงานบริษัทเอกชน มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการวิจัยร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ของเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.154 หมายความว่า เกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากพนักงานบริษัทเอกชนมาก จะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการวิจัยร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ของเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียนมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 23)

การเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากเอกสารหรือสิ่งพิมพ์ มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการวิจัยร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ของเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.159 หมายความว่า เกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากเอกสารหรือสิ่งพิมพ์มากจะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการวิจัยร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ของเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียนมาก จึงยอมรับสมมติฐานในการวิจัยในส่วนนี้ (ตารางที่ 23)

ตารางที่ 23 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม กับความต้องการพัฒนาอาชีพผู้ผลิตทุเรียน

ความต้องการ	ด้านกายภาพ					ด้านการเรียนรู้	
	ด้านการตลาด	การปรับปรุง		การผลิต		การใช้ภูมิปัญญา	การร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน
		คุณภาพดิน	การแก้ไขปัญหาน้ำ	การผลิ	การควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี		
อายุ	-0.091	-0.062	-0.200**	-0.056	-0.015	-0.055	-0.117
สมาชิกในครอบครัว	0.002	-0.053	0.099	0.010	-0.026	0.063	-0.012
แรงงานในครัวเรือน	-0.059	-0.036	0.212**	-0.164*	-0.035	0.214**	0.209**
ประสบการณ์ในการทำ	-0.043	-0.070	-0.239**	-0.068	0.016	-0.134	-0.127
การเกษตร							
รายได้ทางการเกษตร	0.053	0.031	0.034	0.067	0.064	0.008	0.037
รายจ่ายทางการเกษตร	-0.163*	-0.072	0.086	-0.046	-0.037	0.091	0.065
การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม/สถาบันเกษตรกร	0.168*	-0.063	0.158*	-0.073	-0.001	0.015	0.026
แหล่งน้ำที่ใช้ในการทำ	0.048	0.046	0.148*	-0.011	0.014	0.176*	0.053
การเกษตร							
พื้นที่ถือครองที่ดิน	0.015	-0.053	0.096	-0.056	0.046	0.056	0.114

(n = 207)

ตารางที่ 23 (ต่อ)

(n = 207)

ความต้องการ	ด้านการตลาด		ด้านกายภาพ		ด้านระบบการผลิต			ด้านการเรียนรู้	
	การตลาด	การปรับปรุงคุณภาพดิน	การแก้ไขปัญหาน้ำ	การผลิต	การควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี	การใช้ภูมิปัญญา	การร่วมวิจัยกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน		
แหล่งข่าวสาร									
- เพื่อนบ้าน	-0.079	0.061	-0.115	-0.023	0.011	-0.090	0.115		
- เกษตรกรผู้นำในหมู่บ้าน	-0.037	0.063	-0.098	0.023	-0.021	-0.103	0.095		
- เจ้าหน้าที่ของรัฐ	0.031	0.041	0.087	-0.079	-0.062	0.51	0.157*		
- จากพนักงานบริษัทเอกชน	0.053	0.076	0.200*	-0.062	-0.107	0.175*	0.154*		
- โทรทัศน์	0.030	0.064	-0.041	0.089	0.063	0.033	0.105		
- คลื่นวิทยุ	0.012	-0.028	-0.043	-0.005	-0.008	0.074	0.099		
- เอกสารหรือสิ่งพิมพ์	0.063	0.104	-0.136	0.117	0.126	-0.048	0.159*		
- วิดีทัศน์ทางการเกษตร	0.026	-0.075	0.252**	-0.066	-0.048	0.110	0.052		

ตารางที่ 23 (ต่อ)

(n = 207)

ความต้องการ	ด้านการตลาด		ด้านกายภาพ		ด้านระบบการผลิต		ด้านการเรียนรู้	
	การตลาด	การปรับปรุงคุณภาพดิน	การแก้ไขปัญหาน้ำ	การผลิต	การควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี	การใช้ภูมิปัญญา	การร่วมวิจัยกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน	
การเข้ารับการฝึกอบรม								
- การเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานของรัฐ	-0.060	-0.061	0.118	-0.099	-0.101	0.051	-0.006	
- การเดินทางไปศึกษาดูงานหน่วยงานของรัฐ	0.045	0.023	0.088	-0.074	-0.032	0.024	-0.016	
- การเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานของเอกชน	-0.103	-0.076	0.152*	-0.071	-0.078	0.101	0.028	
- การเดินทางไปศึกษาดูงานหน่วยงานของเอกชน	-0.016	-0.044	0.219**	-0.085	-0.109	0.194**	0.051	

** ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

* ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ข้อวิจารณ์

1. ความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการตลาดของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรมีแหล่งขายผลไม้หลายแหล่ง อาทิ ตลาดกลางผลไม้ตะพง ตลาดสตาร์เมืองระยอง สวนท่องเที่ยวเชิงเกษตร พ่อค้าคนกลาง และองค์การบริหารส่วนตำบล ฯลฯ แต่ราคาที่เกษตรกรขายผลผลิตได้ยังมีราคาต่ำ เกษตรกรถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง เนื่องจากผลผลิตที่ได้มีช่วงเวลาเก็บเกี่ยวใกล้เคียงกัน ทำให้เกษตรกรไม่มีเวลาในการหาตลาดหรือเพิ่มมูลค่าสินค้า แม้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลจัดโครงการประกันราคาผลไม้ ที่ให้ราคาสูงกว่าพ่อค้าคนกลาง แต่ก็ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการด้านตลาดของเกษตรกร

2. ความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาหน้าของเกษตรกร พบว่า เกือบทุกครัวเรือนมีบ่อน้ำดิน และในบางหมู่บ้านมีระบบชลประทาน แต่เกษตรกรยังขาดแคลนน้ำ เพราะพื้นที่ทำการเกษตรเป็นพื้นที่ขนาดใหญ่ในการรดน้ำแต่ละครั้งต้องใช้น้ำในปริมาณมาก ประกอบกับฝนตกไม่ตรงตามฤดูกาล เกษตรกรจึงต้องการการแก้ไขปัญหาหน้า

3. ความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธีของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรมีความสนใจการแก้ปัญหาโรคแมลง โดยการใช้สารเคมีเป็นอย่างมาก เนื่องจาก ในปัจจุบันสารเคมีมีราคาแพง ทำให้ไม่คุ้มทุนในการผลิต ประกอบด้วยเกษตรกรมีอายุมากอยากดูแลสุขภาพตนเอง

4. เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของความต้องการพัฒนาอาชีพผู้ผลิตมังคุด เงาะ และทุเรียน พบว่า เกษตรกรมีความต้องการระดับมากในการพัฒนาอาชีพด้านการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี ซึ่งเป็นการลดปริมาณประชากรและลดกิจกรรมของเชื้อโรคพืชที่จะก่อให้เกิดโรคจนอยู่ในระดับที่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายกับพืช (จิระเดช แจ่มสว่าง, 2550) มีผลให้ค่าใช้จ่ายลดลง รายได้เพิ่มขึ้น ผลผลิตมีคุณภาพ

5. การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม / สถาบันเกษตรกร มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการตลาดของเกษตรกรผู้ผลิตพืชทุกชนิด แสดงว่า หากเกษตรกรที่มีการเป็นสมาชิกกลุ่มมาก จะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการตลาดมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรมีการวางแผน

ร่วมกันทำให้มั่นใจว่าเมื่อเกิดการเข้าร่วมกลุ่มสามารถช่วยแก้ปัญหาด้านการตลาดของตนเองได้ เพราะการที่เกษตรกรมีการรวมกลุ่มกันหลายๆ คน ทำให้เกษตรกรมีอำนาจในการต่อรองมากขึ้น ส่งผลให้เกิดความต้องการที่จะพัฒนาตลาดมากขึ้น

6. เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของความต้องการพัฒนาอาชีพผู้ผลิตมังคุด เงาะ และทุเรียน พบว่า เกษตรกรมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญา ในส่วนความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญา พบว่า แรงงานในครัวเรือน มีความสัมพันธ์ กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญา หมายความว่า เกษตรกรที่มีแรงงานในครัวเรือนมาก จะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญามาก เป็นที่น่าสังเกต ไม่ว่าจะมีความต้องการในระดับใด ก็ไม่มีผลต่อความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญาของเกษตรกร

แสดงให้เห็นว่าแรงงานในครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญา เพราะการมีแรงงานในครัวเรือนมากทำให้เกิดการพูดคุย แลกเปลี่ยนความรู้กัน ในครัวเรือน มีกำลังในการผลิตมาก ซึ่งเป็นการเพิ่มโอกาสในการแสวงหาความรู้ และนำไปทดลองปฏิบัติ ทำให้มีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญาของเกษตรกรมากด้วย

7. เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของความต้องการพัฒนาอาชีพผู้ผลิตมังคุด เงาะ และทุเรียน พบว่า เกษตรกรมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญา ในส่วนความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญา พบว่า แหล่งน้ำที่ใช้ในการทำการเกษตร มีความสัมพันธ์ กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญา หมายความว่า แหล่งน้ำที่ใช้ในการทำการเกษตรมาก จะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญามาก เป็นที่น่าสังเกต ไม่ว่าจะมีความต้องการในระดับใด ก็ไม่มีผลต่อความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญาของเกษตรกร

เกษตรกรที่มีแหล่งน้ำที่ใช้ในการทำการเกษตรมาก ทำให้มีน้ำเพียงพอต่อการผลิตพืช และเพียงพอต่อการคิดที่จะใช้ภูมิปัญญาด้านการใช้น้ำไปใช้มากด้วย

8. เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของความต้องการพัฒนาอาชีพผู้ผลิตมังคุด เงาะ และทุเรียน พบว่า เกษตรกรมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญา ในส่วนความสัมพันธ์ระหว่าง การเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตร กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญา พบว่า การเปิดรับข่าวสารจากพนักงานเอกชน มีความสัมพันธ์ กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญา หมายความว่า เกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารจากพนักงานเอกชนมาก จะมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญามาก เป็นที่น่าสังเกต ไม่ว่าจะมีความต้องการในระดับใด ก็ไม่มีผลต่อความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญาของเกษตรกร

เกษตรกรที่มีการเปิดรับข่าวสารจากพนักงานเอกชนมาก มีโอกาสที่จะเห็นสิ่งต่างๆ รอบตัวมากขึ้น ทำให้เกิดการเปรียบเทียบถึงผลดี-ผลเสียจากภายนอก ส่งผลให้เกิดความคิดที่หลากหลายในการผลิตพืชเพื่อจะใช้ภูมิปัญญา

9. เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของความต้องการพัฒนาอาชีพผู้ผลิตมังคุด เงาะ และทุเรียน พบว่า เกษตรกรไม่มีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาน้ำ ในส่วนความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาน้ำ พบว่า อายุ มีความสัมพันธ์ ความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาน้ำของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดในทิศทางตรงกันข้าม ซึ่งหมายความว่า เกษตรกรผู้ผลิตมังคุดมีอายุน้อยมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาน้ำมาก แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรที่มีอายุน้อย ยังมีกำลังในการแก้ไขปัญหาน้ำ และพร้อมที่จะพัฒนาตัวเอง ใฝ่หาความรู้ในการแก้ไขปัญหาน้ำเพื่อพัฒนาการผลิต

10. เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของความต้องการพัฒนาอาชีพผู้ผลิตมังคุด เงาะ และทุเรียน พบว่า เกษตรกรไม่มีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาน้ำ ในส่วนความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาน้ำ พบว่า ประสบการณ์ในการทำการเกษตร มีความสัมพันธ์ ความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาน้ำของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดในทิศทางตรงกันข้าม ซึ่งหมายความว่า เกษตรกรผู้ผลิตมังคุดมีประสบการณ์ในการทำการเกษตรน้อยมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาน้ำมาก

แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการทำการเกษตรน้อย ยังมีแรงผลักดัน มีความต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม เพื่อที่จะพัฒนาการผลิต ให้มีคุณภาพและมีราคาสูง

11. ประสบการณ์ในการทำการเกษตร มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญาของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุด ในทิศทางตรงกันข้าม

จะเห็นได้ว่าเกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการทำการเกษตรน้อย มีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญาผู้ผลิตมังคุดมาก เพราะในพื้นที่ที่มีเกษตรกรผลิตมังคุดผิวมัน เพื่อส่งออก ทำให้เกษตรกรมีความสนใจที่จะเรียนรู้เพิ่มเติม เพื่อที่จะพัฒนาการผลิตมังคุด ให้มีราคาสูง

12. เพศไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร ซึ่งสอดคล้องกับฉันทิตา ห้าวหาญ (2550 : 67) พบว่า เพศไม่มีความแตกต่างการมีความพร้อมของสวนไม้ผลเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตร และความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตร พรรณี พิบูลย์ (2545 : 40-55) พบว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการด้านการตลาด เทคโนโลยีการเกษตร การฝึกอบรมด้านการผลิตพืช และสัตว์ ดังนั้นไม่ว่าเกษตรกรเพศใดก็ไม่มีผลต่อความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร

13. ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร ซึ่งสอดคล้องกับช่อผกา อินทเสโน (2551 : 64) พบว่า ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพ เสกศักดิ์ เชยชม (2544 : 111) พบว่า ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับประเภทอาชีพที่เกษตรกรต้องการ ฉันทิตา ห้าวหาญ (2550 : 71) พบว่า ระดับการศึกษาไม่มีความแตกต่างกับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกษตร บัญญัติ ลายพยัคฆ์ (2537 : 72) ระดับการศึกษาไม่มีความแตกต่างกับการเข้าร่วมประชุมหน่วย การเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญ การมีส่วนร่วมกู้เงินระยะสั้น การมีส่วนร่วมในการรวบรวมผลผลิตเพื่อขาย การมีส่วนร่วมรับบริการความรู้ การมีส่วนร่วมบำเพ็ญสาธารณะประโยชน์ ดังนั้นไม่ว่าเกษตรกรจะมีระดับการศึกษาต่ำหรือระดับการศึกษาสูงก็ไม่มีผลต่อความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร

14. แหล่งข่าวสารจากเพื่อนบ้าน เกษตรกรผู้นำในหมู่บ้าน การเข้ารับการฝึกอบรมจากรัฐ และการเดินทางไปศึกษาดูงานหน่วยงานของรัฐ ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพ

ของเกษตรกร ทั้งนี้เป็นเพราะเกษตรกรคิดว่าตนเองมีความรู้ด้านการเกษตรเท่าเทียมกับเพื่อนบ้าน และไม่มีเวลาในการพบปะเพื่อนบ้านจึงไม่สนใจเปิดรับข่าวสาร

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง จากจำนวนเกษตรกรตัวอย่าง 358 ราย ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม

เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 61.2 มีอายุเฉลี่ย 56.3 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน เฉลี่ย 4 คน มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2 คน เกษตรกรมีประสบการณ์การทำงานเกษตรเฉลี่ย 29.4 ปี มีขนาดพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 19.5 ไร่ ซึ่งมีเอกสารแสดงสิทธิ์ถือครองที่ทำกินเป็นโฉนด เกษตรกรใช้แหล่งน้ำได้ดิน เช่น บ่อบาดาล บ่อน้ำตื้น บ่อน้ำถาวร เพื่อทำการเกษตร มีการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม / สถาบันเกษตรกร ร้อยละ 83.8 โดยส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ร้อยละ 21.4

เกษตรกรมีการเปิดรับข่าวสาร 1-3 ครั้ง/สัปดาห์ ได้แก่ จากเพื่อนบ้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐ โทรทัศน์ ส่วนการเปิดรับข่าวสารจากเกษตรกรผู้นำในหมู่บ้าน พนักงานบริษัทเอกชน คลื่นวิทยุ เอกสารสิ่งพิมพ์ ทัศนทัศน์ทางการเกษตร นานๆ ครั้งจึงจะเปิดรับข่าวสาร

ความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร

ผู้ศึกษาทำการศึกษาความต้องการพัฒนาอาชีพโดยพิจารณาจากพืชหลักที่เกษตรกรผลิต โดยมีเกษตรกรผู้ผลิตมังคุด จำนวน 273 คน ร้อยละ 76.3 เกษตรกรผู้ผลิตเงาะ จำนวน 228 คน ร้อยละ 63.7 และเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียน จำนวน 207 คน ร้อยละ 57.8

ความต้องการพัฒนาอาชีพของผู้ผลิตมังคุด

เกษตรกรมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการตลาด การปรับปรุงคุณภาพดิน การผลิต การควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี การใช้ภูมิปัญญา และการร่วมวิจัยกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ระดับมาก ส่วนความต้องการพัฒนาอาชีพการแก้ไขปัญหาหน้า เกษตรกรมีความต้องการในระดับ ปานกลาง

ความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะ

เกษตรกรมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการตลาด การปรับปรุงคุณภาพดิน การผลิต การควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี และการร่วมวิจัยกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ระดับมาก ส่วน ความต้องการพัฒนาอาชีพการแก้ไขปัญหาหน้า การใช้ภูมิปัญญา เกษตรกรมีความต้องการในระดับ ปานกลาง

ความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียน

เกษตรกรมีความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการตลาด การปรับปรุงคุณภาพดิน การผลิต การควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี และการร่วมวิจัยกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ระดับมาก ส่วน ความต้องการพัฒนาอาชีพการแก้ไขปัญหาหน้า การใช้ภูมิปัญญา เกษตรกรมีความต้องการในระดับ ปานกลาง

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม การเปิดรับข่าวสาร การเกษตรกับความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร

1. ความต้องการพัฒนาอาชีพผู้ผลิตมังคุด

อายุ มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาน้ำ และการร่วมวิจัยกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดในทิศทางตรงกันข้าม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ (ตารางที่ 24)

แรงงานในครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาน้ำของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญา และการร่วมวิจัยกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.01ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ (ตารางที่ 24)

ประสบการณ์ในการทำการเกษตร มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาน้ำ การผลิต การร่วมวิจัยกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดในทิศทางตรงกันข้าม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญาของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดในทิศทางตรงกันข้าม อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.01ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ (ตารางที่ 24)

การเป็นสมาชิกกลุ่ม / สถาบันเกษตรกร และแหล่งน้ำที่ใช้ในการทำการเกษตรมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการตลาดของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ (ตารางที่ 24)

แหล่งน้ำที่ใช้ในการทำการเกษตรมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญาของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 ตามลำดับ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ (ตารางที่ 24)

การเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากพนักงานบริษัทเอกชน มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาหนี้ การใช้ภูมิปัญญา และการร่วมวิจัยกับหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.01

การเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากโทรทัศน์ มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการร่วมวิจัยกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดในทิศทางเดียวกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ (ตารางที่ 24)

การเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากเอกสารหรือสิ่งพิมพ์ มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการตลาด การผลิตของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.01 และมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี และการร่วมวิจัยกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ (ตารางที่ 24)

การเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากการชมวิดีโอทางอินเทอร์เน็ต มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาหนี้ การร่วมวิจัยกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 และมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญาของเกษตรกรผู้ผลิตมังคุดในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ (ตารางที่ 24)

2. ความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะ

อายุ มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะในทิศทางตรงกันข้าม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ (ตารางที่ 24)

แรงงานในครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญา และการร่วมวิจัยกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ (ตารางที่ 24)

ประสบการณ์ในการทำการเกษตรมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหา และการใช้ภูมิปัญญาของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะในทิศทางตรงกันข้าม อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ (ตารางที่ 24)

การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม/สถาบันเกษตรกร มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการตลาด ของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ (ตารางที่ 24)

แหล่งน้ำที่ใช้ในการทำการเกษตร มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญา ของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ (ตารางที่ 24)

พื้นที่ถือครองที่ดิน มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญา และการร่วมวิจัยกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ (ตารางที่ 24)

การเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากพนักงานบริษัทเอกชน มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาหนี้ และการใช้ภูมิปัญญาของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ (ตารางที่ 24)

การเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากโทรทัศน์ มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี และการร่วมวิจัยกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ (ตารางที่ 24)

การเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากเอกสารหรือสิ่งพิมพ์มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการผลิต การร่วมวิจัยกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธีของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.01ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ (ตารางที่ 24)

การเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากการชมวิดีโอทัศน์ทางการเกษตรมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาหนี้ของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 และมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญา และการร่วมวิจัยกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ (ตารางที่ 24)

การเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากคลื่นวิทยุ มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญาของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ (ตารางที่ 24)

การเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากการเข้ารับฝึกอบรมจากหน่วยงานของเอกชน มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาน้ำของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ (ตารางที่ 24)

จากการเดินทางไปดูงานจากหน่วยงานของเอกชนมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาน้ำ การร่วมวิจัยกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการใช้ภูมิปัญญาของเกษตรกรผู้ผลิตเงาะในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ (ตารางที่ 24)

3. ความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียน

อายุ มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาน้ำของเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียนในทิศทางตรงกันข้าม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ (ตารางที่ 24)

แรงงานในครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาน้ำการใช้ภูมิปัญญา และการร่วมวิจัยกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนของเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียนในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.01 และมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการผลิตของเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียนในทิศทางตรงกันข้าม อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ (ตารางที่ 24)

ประสบการณ์ในการทำการเกษตร มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาน้ำของเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียนในทิศทางเดียวกันตรงกันข้าม อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ (ตารางที่ 24)

รายจ่ายทางการเกษตร มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการตลาดของเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียนในทิศทางตรงกันข้าม อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ (ตารางที่ 24)

การเป็นสมาชิกกลุ่ม/สถาบันเกษตรกร มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการตลาด และการแก้ไขปัญหาหนี้ของเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียนในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ (ตารางที่ 24)

แหล่งน้ำที่ใช้ในการทำเกษตรมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาหนี้ของเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียนในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ (ตารางที่ 24)

การเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากเจ้าหน้าที่ของรัฐมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการร่วมวิจัยกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ของเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียนในทิศทางเดียวกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ (ตารางที่ 24)

การเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากพนักงานบริษัทเอกชน มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาหนี้ การใช้ภูมิปัญญา และการร่วมวิจัยกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนของเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียนในทิศทางเดียวกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ (ตารางที่ 24)

การเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากเอกสารหรือสิ่งพิมพ์มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการร่วมวิจัยกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนของเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียนในทิศทางเดียวกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ (ตารางที่ 24)

การเปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรจากการชมวิถีทัศน์ทางการเกษตร มีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาน้ำของเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียนในทิศทางเดียวกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ (ตารางที่ 24)

การเข้ารับฝึกอบรมจากหน่วยงานของเอกชนมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาน้ำของเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียนในทิศทางเดียวกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ (ตารางที่ 24)

การเดินทางไปดูงานจากหน่วยงานของเอกชนมีความสัมพันธ์กับความต้องการพัฒนาอาชีพด้านการแก้ไขปัญหาน้ำ และการใช้ภูมิปัญญาของเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียนในทิศทางเดียวกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ (ตารางที่ 24)

ตารางที่ 24 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม กับความต้องการพัฒนาอาชีพเกษตรกรผู้ผลิตมังคุด เงาะ และทุเรียน

ความต้องการ	ประเภท	ด้านกายภาพ					ด้านการผลิต			ด้านการเรียนรู้	
		การตลาด	การปรับปรุง คุณภาพดิน	การแก้ไข ปัญหาน้ำ	ระบบการผลิต	การควบคุม โรคพืชโดย ชีววิธี	การนำภูมิ ปัญญาไป ใช้	การร่วมวิจัยกับ หน่วยงานภาครัฐและ เอกชน			
เพศ	ผู้ผลิตมังคุด	0.356	0.802	0.125	0.045	0.925	0.019	0.019			0.019
	ผู้ผลิตเงาะ	0.168	0.351	0.506	0.099	0.430	0.891	0.059			0.059
	ผู้ผลิตทุเรียน	0.025	0.902	0.081	0.588	0.959	0.959	0.006			0.006
	ผู้ผลิตมังคุด	-0.068	-0.033	-0.152*	-0.066	0.050	-0.108	-0.137*			-0.137*
	ผู้ผลิตเงาะ	-0.105	-0.068	-0.140*	-0.069	-0.033	-0.058	-0.086			-0.086
อายุ	ผู้ผลิตทุเรียน	-0.091	-0.062	-0.200**	-0.056	-0.015	-0.055	-0.117			-0.117
	ผู้ผลิตมังคุด	0.591	0.096	0	0.266	0.855	0	0			0
	ผู้ผลิตเงาะ	0.330	0.157	0	0.202	0.047	0.015	0.001			0.001
	ผู้ผลิตทุเรียน	0.839	0.593	0	0.573	0.736	0.066	0			0
	ผู้ผลิตมังคุด	-0.039	-0.084	0.099	0.033	-0.015	0.072	0.048			0.048
สมาชิกใน ครัวเรือน	ผู้ผลิตเงาะ	-0.050	-0.056	0.080	0.048	-0.038	0.086	0.068			0.068
	ผู้ผลิตทุเรียน	0.002	-0.053	0.099	0.010	-0.026	0.063	-0.012			-0.012

(n= 358)

ตารางที่ 24 (ต่อ)

(n= 358)

ความต้องการ	ประเภท ผู้ผลิต	ด้านการตลาด		ด้านกายภาพ		ด้านการผลิต		ด้านการเรียนรู้	
		การตลาด	การปรับปรุง คุณภาพดิน	การแก้ไขปัญหาน้ำ	ระบบการผลิต	การควบคุม โรคพืชโดยชีววิธี	การนำภูมิ ปัญญาไปใช้	การร่วมวิจัยกับหน่วยงาน ภาครัฐและเอกชน	
แรงงานใน	ผู้ผลิตมังคุด	0.015	-0.007	0.125*	-0.104	0.03	0.181**	0.204**	
ครัวเรือน	ผู้ผลิตเงาะ	-0.004	-0.039	0.084	-0.038	-0.004	0.195**	0.189**	
	ผู้ผลิตทุเรียน	-0.059	-0.036	0.212**	-0.164*	-0.035	0.214**	0.209**	
ประสบการณ์	ผู้ผลิตมังคุด	0.016	-0.105	-0.230*	-0.135*	-0.007	-0.160**	-0.121*	
การทำการเกษตร	ผู้ผลิตเงาะ	-0.068	-0.089	-0.270**	0.067	-0.057	-0.179**	-0.118	
	ผู้ผลิตทุเรียน	-0.043	-0.07	-0.239**	-0.068	0.016	-0.134	-0.127	
รายได้ทาง	ผู้ผลิตมังคุด	-0.021	-0.087	0.048	0.012	-0.018	0.032	-0.062	
การเกษตร	ผู้ผลิตเงาะ	0.017	0.068	-0.08	0.063	0.029	-0.103	-0.018	
	ผู้ผลิตทุเรียน	0.053	0.031	0.034	0.067	0.064	0.008	0.037	
รายจ่ายทาง	ผู้ผลิตมังคุด	0.095	-0.044	0.039	0.071	0.008	0.047	0.011	
การเกษตร	ผู้ผลิตเงาะ	-0.011	-0.034	0.021	-0.048	-0.061	0.010	0.084	
	ผู้ผลิตทุเรียน	-0.163*	-0.072	0.086	-0.046	-0.037	0.091	0.065	

ตารางที่ 24 (ต่อ)

ความต้องการ	ประเภทผู้ผลิต	ด้านกายภาพ			ด้านการผลิต		ด้านการเรียนรู้	
		การตลาด	การปรับปรุงคุณภาพดิน	การแก้ไขปัญหาหน้า	ระบบการผลิต	การควบคุมโรคพืชโดยวิธี	การนำภูมิปัญญาไปใช้	การร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน
การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม	ผู้ผลิตมังคุด	0.127*	-0.035	0.003	0.044	0.035	0.003	0.053
	ผู้ผลิตเงาะ	0.183*	0.020	0.071	0.061	0.007	0.035	0.088
แหล่งน้ำที่ใช้ในการทำการเกษตร	ผู้ผลิตทุเรียน	0.127*	-0.035	0.030	0.044	0.035	0.003	0.053
	ผู้ผลิตมังคุด	0.139*	0.112	0.110	0.084	0.089	0.195*	0.059
พื้นที่ถือครองที่ดิน	ผู้ผลิตเงาะ	0.107	0.092	0.077	0.027	0.030	0.161*	0.062
	ผู้ผลิตทุเรียน	0.048	0.046	0.148*	-0.011	0.014	0.176*	0.053
แหล่งสินค้าเชื้อ	ผู้ผลิตมังคุด	-0.017	-0.012	0.079	-0.052	0.013	0.109	0.139*
	ผู้ผลิตเงาะ	0.008	0	0.094	-0.018	-0.001	0.188**	0.185**
	ผู้ผลิตทุเรียน	0.015	-0.053	0.096	-0.056	0.046	0.056	0.114
	ผู้ผลิตมังคุด	0.435	0.025	0.825	0.821	0.121	0.088	0.088
	ผู้ผลิตเงาะ	0.900	0.108	0.290	0.590	0.590	0.196	0.548
	ผู้ผลิตทุเรียน	0.392	0.039	0.154	0.783	0.241	0.101	0.070

ตารางที่ 24 (ต่อ)

ความต้องการ	ประเภทผู้ผลิต	ด้านการตลาด	ด้านกายภาพ		ด้านการผลิต		ด้านการเรียนรู้	
			การปรับปรุงคุณภาพดิน	การแก้ไขปัญหาหน้า	ระบบการผลิต	การควบคุมโรคพืชโดยวิธี	การนำภูมิปัญญาไปใช้	การร่วมวิจัยกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน
แหล่งข่าวสาร	- เพื่อนบ้าน	ผู้ผลิตมังคุด	-0.018	-0.006	-0.008	0.096	0.010	0.094
			0.076	-0.108	0.050	0.088	-0.088	0.028
- เกษตรกร	ผู้นำหมู่บ้าน	ผู้ผลิตทุเรียน	0.061	-0.115	-0.023	0.011	-0.009	0.115
			-0.005	-0.075	0.023	0.070	-0.054	0.070
- เจ้าหน้าที่ของรัฐ	ผู้นำหมู่บ้าน	ผู้ผลิตมังคุด	0.042	-0.090	0.036	0.041	-0.077	0.006
			0.063	-0.098	0.023	-0.021	-0.103	0.095
- จากพนักงานบริษัทเอกชน	เพื่อนบ้าน	ผู้ผลิตทุเรียน	-0.044	0.026	-0.013	0.006	0.025	0.069
			-0.019	0.001	-0.018	-0.010	-0.039	0.048
	เพื่อนบ้าน	ผู้ผลิตมังคุด	0.041	0.087	-0.079	-0.062	0.510	0.157*
			0.077	0.274**	-0.013	0	0.214**	0.187**
	เพื่อนบ้าน	ผู้ผลิตทุเรียน	0.079	0.227**	0.020	-0.022	0.183**	0.164*
			0.076	0.200*	-0.062	-0.107	0.175*	0.154*

ตารางที่ 24 (ต่อ)

ความต้องการ	ประเภทผู้ผลิต	ด้านการตลาด	ด้านกายภาพ		ด้านการผลิต		ด้านการเรียนรู้	
			การปรับปรุง คุณภาพดิน	การแก้ไขปัญหาน้ำ	ระบบการผลิต	การควบคุม โรคพืชโดยชีววิธี	การนำภูมิ ปัญญาไปใช้	การร่วมมือกับ หน่วยงานภาครัฐและ เอกชน
- โทรทัศน์	ผู้ผลิตมังคุด	0.103	0.025	0.007	0.037	0.068	0.065	0.122*
	ผู้ผลิตเงาะ	0.058	0.094	0.043	0.095	0.156*	0.118	0.196**
	ผู้ผลิตทุเรียน	0.030	0.064	-0.041	0.089	0.063	0.033	0.105
	ผู้ผลิตมังคุด	0.010	0.032	0.081	0.014	-0.023	0.106	0.670
- คลื่นวิทยุ	ผู้ผลิตเงาะ	-0.019	0.009	0.122	0.078	0.043	0.171*	0.126
	ผู้ผลิตทุเรียน	0.012	-0.028	-0.043	-0.005	-0.008	0.074	0.099
- เอกสาร หรือสิ่งพิมพ์	ผู้ผลิตมังคุด	0.129*	0.161**	-0.049	0.176**	0.142*	0.010	0.197*
	ผู้ผลิตเงาะ	0.108	0.103	-0.110	0.146*	0.178**	-0.029	0.164*
	ผู้ผลิตทุเรียน	0.063	0.104	-0.136	0.117	0.126	-0.048	0.159*
	ผู้ผลิตมังคุด	0.077	0.001	0.242*	-0.018	-0.024	0.181**	0.124*
- ชม วิดีโอผ่านทาง	ผู้ผลิตเงาะ	0.087	0.038	0.307**	0.068	0.046	0.242*	0.154*
	ผู้ผลิตทุเรียน	0.026	-0.075	0.252**	-0.066	-0.048	0.110	0.052

ตารางที่ 24 (ต่อ)

ความต้องการ	ประเภทผู้ผลิต	ด้านการตลาด	ด้านกายภาพ		ด้านการผลิต			ด้านการเรียนรู้	
			การปรับปรุงคุณภาพดิน	การแก้ไขปัญหาหน้า	ระบบการผลิต	การควบคุมโรคพืชโดยชีววิธี	การนำภูมิปัญญาไปใช้	การร่วมวิจัยกับหน่วยงานภาครัฐ	
									และเอกชน
การเข้ารับการฝึกอบรม									
- การเข้า	ผู้ผลิตมังคุด	0.037	-0.023	0.059	-0.056	-0.067	0.070	-0.008	
รับการฝึกอบรม	ผู้ผลิตเงาะ	0.039	0.002	0.112	0.005	0.031	0.064	0.010	
จากหน่วยงานรัฐ	ผู้ผลิตทุเรียน	-0.06	-0.061	0.118	-0.099	-0.101	0.051	-0.006	
- การ	ผู้ผลิตมังคุด	0.118	0.076	0.051	0.017	0.033	0.033	-0.015	
เดินทางไปศึกษา	ผู้ผลิตเงาะ	0.105	0.089	0.061	0.024	0.067	0.050	-0.064	
งานหน่วยงานของรัฐ	ผู้ผลิตทุเรียน	0.045	0.023	0.088	-0.074	-0.032	0.024	-0.016	
- การเข้า	ผู้ผลิตมังคุด	-0.043	-0.067	0.089	-0.070	-0.045	0.077	0.013	
รับการฝึกอบรม	ผู้ผลิตเงาะ	-0.111	-0.044	0.158*	-0.096	-0.076	0.101	0.047	
จากหน่วยงานของรัฐ	ผู้ผลิตทุเรียน	-0.103	-0.076	0.152*	-0.071	-0.078	0.101	0.028	
เอกชน									

ตารางที่ 24 (ต่อ)

(n= 358)

ความต้องการ	ประเภทผู้ผลิต	ด้านการตลาด	ด้านกายภาพ		ด้านการผลิต		ด้านการเรียนรู้	
			การปรับปรุงคุณภาพดิน	การแก้ไขปัญหาหน้า	ระบบการผลิต	การควบคุมโรคพืชโดยชีววิธี	การนำภูมิปัญญาไปใช้	การร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน
- การ	ผู้ผลิตมังคุด	-0.009	-0.048	0.192**	-0.032	0.169**	0.048	0.086
เดินทางไปศึกษา	ผู้ผลิตเงาะ	-0.040	0.005	0.210*	-0.065	-0.082	0.208**	0.075
งานหน่วยงานเอง	ผู้ผลิตทุเรียน	-0.016	-0.044	0.219**	-0.085	-0.109	0.194**	0.051
เอกชน								
** ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01								
* ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05								

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาครั้งนี้

การศึกษาความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรจัดฝึกอบรมเกษตรกรให้มีความรู้เรื่องการผลิตพืชแบบครบวงจร รวมทั้งด้านการตลาด และการแปรรูป ก่อนฤดูการผลิตพืชในแต่ละช่วง เพื่อช่วยให้เกษตรกรสามารถกำหนดแนวทางการดูแลรักษาได้อย่างถูกต้อง สามารถแก้ไขปัญหาการผลิตทางการเกษตร และพัฒนาอาชีพเกษตรกรทำให้เกิดความสมดุลระหว่างภาคการเกษตรและอุตสาหกรรมควบคู่กัน โดยการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีทั้งทางด้านการผลิตและการตลาด อันจะนำไปสู่การพัฒนาและความมั่นคงในอาชีพเกษตรกรอีกทั้งประชาคมทุกอาชีพสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างยั่งยืนต่อไป
2. ควรมีการผลักดันลูกหลานเกษตรกรให้หันมาสนใจการทำเกษตรให้มีศักยภาพการผลิตทางการเกษตรและสามารถต่อยอดเชิงธุรกิจได้ แทนการออกไปทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม เนื่องจากในปัจจุบันเกษตรกรในพื้นที่มีอายุมาก ทำให้ไม่มีกำลังพอในการผลิตพืช
3. ควรมีการสนับสนุนการถ่ายทอดความรู้ในรูปแบบการศึกษาดูงานในพื้นที่ใกล้เคียง การสาธิตงาน เพื่อให้เกษตรกรเป็นตัวอย่างจริงและนำไปพิจารณา ทำให้เกิดการยอมรับและนำไปใช้ได้
4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการออกติดตามผลการทำการเกษตร เพื่อให้ทราบปัญหาของเกษตรกรในแต่ละช่วงการผลิต เพื่อจะนำปัญหาไปวิเคราะห์ และแก้ไขได้ทัน และควรนำผลวิจัยนี้มาเปรียบเทียบกับแผนพัฒนาเกษตรประจำตำบลเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรโดยแท้จริง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการวิจัยเพิ่มเติมในเรื่องต่อไปนี้

1. ควรมีการศึกษาวิจัยถึงปัญหาและอุปสรรคการทำการเกษตรในพื้นที่ 4 ตำบล หรือพื้นที่ทำการเกษตรใกล้เคียงพื้นที่อุตสาหกรรม เพื่อให้ทราบถึงปัญหาในการทำการเกษตร
2. ควรศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการทำการเกษตรของเกษตรกรในพื้นที่ 4 ตำบล หรือพื้นที่ทำการเกษตรใกล้เคียงพื้นที่อุตสาหกรรม
3. ควรศึกษาถึงผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงจากสภาวะแวดล้อมทางธรรมชาติ ที่ส่งผลต่อการผลิตพืช

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กฤษณา ศักดิ์ศรี. 2534. มนุษย์สัมพันธ์ เล่ม 1. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อักษรวิทยา.

กนิษฐา สุขช่วย. 2551. การประเมินทางเศรษฐกิจและสังคมของโครงการการพัฒนาและสาธิตการทดลองผลิตไบโอดีเซลจากสับปะรด กรณีศึกษา วิชาศึกษชุมชนพลังงานทดแทน จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

กิจจา ทิพย์เที่ยงแท้. 2541. การศึกษาเปรียบเทียบสถานภาพและความต้องการในการพัฒนาอาชีพของผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและผู้ประกอบอาชีพรับจ้างเจียรไนพลอย อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร, มหาวิทยาลัยมหิดล.

โครงการความร่วมมือทางวิชาการเพื่อจัดตั้ง “ศูนย์วิจัยเกษตรเครือข่ายชุมชน” บริษัท ไออาร์พีซี (จำกัด) – มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2555. รายงานประจำปี.

จิระเดช แจ่มสว่าง. 2550. การควบคุมโรคพืชโดยชีววิธีบนเส้นทางของการเกษตรยุคใหม่. (Online). <http://www.thaigreenagro.com/Article.aspx?id=1768&keyword=hydroponic>, 29 ธันวาคม 2555.

ช่อผกา อินทะเสน. 2551. ความต้องการพัฒนาอาชีพเกษตรกรรมของเกษตรกรในพื้นที่ ตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ณัฐธิดา ท้าวหาญ. 2550. ความพร้อมของเกษตรกรเพื่อการจัดการท่องเที่ยวเกษตรในตำบลตะพง อำเภอมะนัง จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ทรงพล ภูมิพัฒน์. 2540. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

ทำนอง สิงคาลวณิช. 2527. **ปัญหาการส่งเสริมอาชีพเกษตรกร**. เอกสารการสอนชุดวิชาการศึกษาศาสตร์และส่งเสริมอาชีพเกษตรกร; หน่วยที่ 15. บริษัทประชาชน จำกัด(แผนการพิมพ์), กรุงเทพฯ.

บัญญัติ ลายพยัคฆ์. 2537. **ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรจังหวัดระยอง**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เบญจมาศ ณ ทองแก้ว. 2548. **ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการของเกษตรกรในการเปิดสวนไม้ผลเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร บริเวณเกาะช้าง จังหวัดตราด**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาอุทยานและนันทนาการ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ประดินันท์ อุปรมัย. 2543. **มนุษย์กับการเรียนรู้**. สาขาศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช

ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา, เดือน สิริพันธุ์ประทุม, สุภาพรรณ พรหมพิทักษ์, นิรมล ชยุตสาหกิจ, ไพบลีย์ เทวรักษ์, วัชรินทร์ ทรัพย์มี และ โยชิน ศันสนบุตร. 2516. **จิตวิทยา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. แผนกจิตวิทยา, คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2535. **จิตวิทยาการบริหารงานงานบุคคล**. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริม กรุงเทพฯ.

ปิยะดา วชิระวงศกร, ม.ป.ป. **ปัญหาสิ่งแวดล้อม**. (Online).

http://science.psru.ac.th/teaching/data/envi/GEES142_4.pdf, 29 ธันวาคม 2555.

พนิจดา วีระชาติ. 2543. **การฝึกอบรมกับการพัฒนาอาชีพ**. โอเอสพริ้นติ้ง, กรุงเทพฯ.

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. 2542. **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.

พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์. 2537. **การนิเทศงานส่งเสริมการเกษตร**. ร้านฟิอาร์ค้อมพิวเตอร์, เชียงใหม่.

พรรณี พิบูลย์. 2545. ความต้องการพัฒนาการเกษตรของเกษตรกรเพื่อขอรับการสนับสนุนจาก
องค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์
มหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540. วิธีการวิจัยทางพฤกษศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ฉบับปรับปรุงใหม่
ล่าสุด). กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ลักขณา ศรีวัฒน์. 2530. จิตวิทยาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์โอเดียนสโตร์.

วิจิตร อวະกุล. 2535. หลักการส่งเสริมการเกษตร. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

วิฑูรย์ สิมะโชคดี. 2542. จิตวิทยาองค์การอุตสาหกรรม. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์ ส.เอเชียเพรส.

วีรวุฒิ พรหมมาและคณะ. 2548. สภาพและแนวทางพัฒนาไม้ผล อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์.
คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

ศูนย์วิจัยข้าวปราชญ์บุรี และสำนักวิจัยและพัฒนาข้าว. (2552). เอกสารวิชาการ การจัดเขต
ศักยภาพการผลิตข้าว จังหวัดระยอง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่ง
ประเทศไทย กรุงเทพมหานคร.

สันติชัย เสมือนใจ. 2547. ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู นักเรียน และเกษตรกรที่มีต่อการใช้
แหล่ง เรียนรู้ด้านเกษตรในท้องถิ่น เพื่อจัดการเรียนรู้วิชาเกษตรกรรม ในจังหวัดพัทลุง.
วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เสกศักดิ์ เชยชม. 2544. ความต้องการพัฒนาอาชีพเกษตรกรรมของเกษตรกรในพื้นที่ตำบลเชียง
เครือ อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาส่งเสริม
การเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุรินทร์ นิยมางกูร. 2548. สถิติการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุวิมล มawangศ์. 2549. พัฒนาการทางพื้นที่ของการเพาะปลูกไม้ผลเชิงพาณิชย์ในตำบลแม่ฐาน
อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร มหาบัณฑิต สาขาภูมิศาสตร์,
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สำนักงานเกษตรจังหวัดระยอง. 2553. ข้อมูลพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจ: เอกสารวิชาการ. (เอกสารอัด
สำเนา)

_____. 2554ง. แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร
ประจำตำบลเชิงเนิน อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง พ.ศ.2555-2557.

_____. 2554ง. แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร
ประจำตำบลตะพง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง พ.ศ.2555-2557.

_____. 2554ง. แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร
ประจำตำบลนาตาขวัญ อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง พ.ศ.2555-2557.

_____. 2554ง. แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร
ประจำตำบลบ้านแลง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง พ.ศ.2555-2557.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2554. บัญชีประชาชาติ.

สำนักงานจังหวัดระยอง. 2554. แผนพัฒนาจังหวัดระยอง 4 ปี (2553 – 2556).

สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร. 2548. รายงานผลการศึกษาการเปลี่ยนแปลงการกระจายรายได้และ
ทรัพย์สินของครัวเรือนเกษตร.

เสมอ แผนปั้น. 2548. ความต้องการของเกษตรกรร่อบทบาทการดำเนินการของศูนย์บริการ
และถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
หนึ่งฤทัย ไชยสมบูรณ์. 2547. ความต้องการพัฒนาอาชีพเกษตรกรกรรมของเกษตรกรตามแนว

ทฤษฎีใหม่ในพื้นที่โครงการพัฒนาลุ่มน้ำลำพะยังตอนบน อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์.
วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการลุ่มน้ำ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อรุณชัย พุทธเจริญ. 2539. ความต้องการเลี้ยงปลาอุกผสมของเกษตรกรในหมู่บ้านจุฬาภรณ์
พัฒนา 1 ตำบลท่ายาง อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ASTV ผู้จัดการออนไลน์. 2550. ม็อบต้านโรงไฟฟ้าไออาร์พีซีเตรียมบุกทำเนียบฯ หากเจรจาไม่
สำเร็จ. (Online).
<http://www.manager.co.th/Local/ViewNews.aspx?NewsID=9500000104239>., 29
ธันวาคม 2555

Super, D.E. 1975. **Interest and Vocation Development**. Science Research Association Inc,
Chicago.

ภาคผนวก

ชื่อเกษตรกรผู้ให้สัมภาษณ์ (เขียนให้อ่านได้ชัดเจน) นาย/นาง/นางสาว บ้านเลขที่.....หมู่ที่..... (ชื่อหมู่บ้าน.....) ตำบล.....อำเภอ..... จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์..... โทร (มือถือ).....	ชื่อผู้สัมภาษณ์..... สัมภาษณ์วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ลงนาม..... ☐ ได้ตรวจแบบสัมภาษณ์แล้ว ข้อมูลสมบูรณ์ครบถ้วน ลงนาม..... (.....) วันที่...../...../.....
--	---

เลขที่แบบสัมภาษณ์

--	--	--	--	--

(1) (2) (3) (4) (5)

แบบสัมภาษณ์ครัวเรือนเกษตรกร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรผู้ให้สัมภาษณ์และของครัวเรือน (ผู้ให้สัมภาษณ์ควรเป็นหัวหน้าครัวเรือน หรือสามี/ภรรยาของหัวหน้าครัวเรือน หรือผู้รู้ข้อมูลของครัวเรือนเป็นอย่างดี)

คำแนะนำ โปรดขีดเครื่องหมาย ✓ ลงใน ช่อง ☐ หรือ ☐ และ/หรือกรอกข้อมูลลงในช่องว่าง

- เพศ ☐ 1.1 ชาย ☐ 1.2 หญิง
- อายุ..... ปี (นับจากปีเกิดถึงปีปัจจุบัน)
- ระดับการศึกษา

☐ 3.1 ไม่ได้เรียนหนังสือ	☐ 3.2 ประถม
☐ 3.3 มัธยม	☐ 3.4 อนุปริญญาตรี
☐ 3.5 ปริญญาตรี	☐ 3.6 สูงกว่าปริญญาตรี
☐ 3.7 อื่นๆ	
- ท่านเป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือเกี่ยวข้องกับหัวหน้าครัวเรือนอย่างไร

☐ 4.1 เป็นหัวหน้าครัวเรือน	☐ 4.2 เกี่ยวพันกับหัวหน้าครัวเรือน คือเป็น.....
--	---
- ท่านมีสมาชิกในครัวเรือนทั้งหมด.....คน
- การประกอบอาชีพของท่าน

		รายได้	รายจ่าย
กิจกรรมหลัก	☐ ทำเกษตรกรรม		
	☐ ไม่ทำเกษตรกรรม เพราะประกอบอาชีพ... ☐ รับราชการ ☐ รัฐวิสาหกิจ ☐ ธุรกิจส่วนตัว ☐ รับจ้างทั่วไป ☐ ค้าขาย ☐ อื่นๆ(ระบุ).....		
กิจกรรมรอง	☐ ทำเกษตรกรรม		
	☐ รับราชการ ☐ รัฐวิสาหกิจ ☐ ธุรกิจส่วนตัว ☐ รับจ้างทั่วไป ☐ ค้าขาย ☐ อื่นๆ (ระบุ).....		

7. ท่านมีประสบการณ์ในการทำการเกษตร ปี
8. จำนวนแรงงานที่ท่านใช้ในการทำการเกษตรทั้งหมด.....คน
9. พืชหลักที่ท่านเพาะปลูก (เลือกได้ 1-2 ชนิด)

- ☐ เงาะ ☐ มังคุด ☐ทุเรียน
- ☐ มะปราง / มะยงชิด ☐ ลองกอง ☐ ยางพารา
- ☐ เงาะ

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้ให้สัมภาษณ์และของครัวเรือน

10. ความหลากหลายทางด้านการเกษตร ในปีเพาะปลูก 2554/2555

ที่	ชื่อพืช ที่ปลูก	ขนาดเนื้อ ที่ปลูก (ไร่-งาน)	ตำบลที่ทำ การเกษตร	ช่วงที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต (เดือนใด ถึงเดือนใด)	ผลผลิต ที่ได้ (กก.)	สถานที่ จำหน่าย	รายได้ (บาท/ปี)	ค่าใช้จ่าย ภาค การเกษตร (บาท/ปี)
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								

11. ลักษณะการถือครองที่ดิน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ แล้วใส่รายละเอียด)

- ☐ 10.1 เป็นของตนเองและคนในครัวเรือน จำนวน.....ไร่.....งาน
- ☐ 10.2 เป็นที่เช่า จำนวน.....ไร่.....งาน
- ☐ 10.3 เป็นที่ให้เปล่า จำนวน.....ไร่.....งาน

12. มีเอกสารสิทธิ์ที่ดินหรือไม่

- ☐ 11.1 มีเอกสารสิทธิ์ คือ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ☐ น.ส. 3 ☐ น.ส.3 ก
- ☐ น.ส.3 ข ☐ สปก
- ☐ ภ.ท.บ.5 ☐ ใบจอง ส.ค. 1-3
- ☐ อื่น(ระบุ).....
- ☐ 11.2 ไม่มีเอกสารสิทธิ์

13. แหล่งน้ำที่ใช้ทำการเกษตรกรรมของครัวเรือน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ แหล่งน้ำตามธรรมชาติ เช่น ห้วย หนอง คลอง บึง
- ☐ น้ำฝน
- ☐ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นเอง เช่น อ่าง ฝาย เขื่อน
- ☐ น้ำใต้ดิน เช่น น้ำบาดาล บ่อน้ำตื้น บ่อน้ำถาวร
- ☐ อื่นๆ ระบุ.....

14. ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มหรือสถาบันใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

13.1 วิชาหกิจชุมชน	☐ เป็น	☐ ไม่เป็น
13.2 กองทุนหมู่บ้าน	☐ เป็น	☐ ไม่เป็น
13.3 ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธกส.)	☐ เป็น	☐ ไม่เป็น
13.4 กลุ่มเกษตรกร	☐ เป็น	☐ ไม่เป็น
13.5 กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	☐ เป็น	☐ ไม่เป็น
13.6 สหกรณ์การเกษตร	☐ เป็น	☐ ไม่เป็น
13.7 กลุ่มยุวเกษตรกร	☐ เป็น	☐ ไม่เป็น
13.8 สหกรณ์อื่นๆ	☐ เป็น	☐ ไม่เป็น
13.9 (ระบุ).....	☐ เป็น	☐ ไม่เป็น

15. แหล่งสินเชื่อทางการเกษตร

- ☐ 15.1 ไม่ได้กู้ยืม ☐ 15.2 ได้กู้ยืม จากแหล่งต่อไปนี้ (ระบุได้มากกว่า 1 ข้อ)

(1) ระบุชื่อแหล่งเงินกู้	(2) กู้ยืมเป็นเงินสด	
	2.1 จำนวน เงินต้น (บาท)	2.2 วัตถุประสงค์ของการกู้ยืม (ระบุได้มากกว่า 1)
(1) ☐ ธกส.		
(2) ☐ ธนาคารพาณิชย์		
(3) ☐ สหกรณ์การเกษตร		
(4) ☐ กลุ่มสถาบันเกษตรกร		
(5) ☐ ญาติ-พี่น้อง		
(6) ☐ อื่นๆ ระบุ.....		
รวมเงินที่กู้ยืม เป็นเงินต้น		

ตอนที่ 4 ความต้องการพัฒนาอาชีพของเกษตรกร

16. คำแนะนำ : โปรดทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องตามผลสัมฤทธิ์

ด้านพืช

ประเภทอาชีพเกษตรกร	ไม่ต้องการ เพราะ	ต้องการ			หมายเหตุ
		น้อย	ปานกลาง	มาก	
เงาะ					
1. ด้านการตลาด					
2. ด้านการปรับปรุงคุณภาพดิน					
3. การแก้ไขปัญหา					
4. การผลิต					
5. การควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี					
6. การนำภูมิปัญญาไปใช้					
7. การร่วมวิจัยกับหน่วยงานต่างๆ					
8. อื่นๆ(ระบุ).....					
ทุเรียน					
1. ด้านการตลาด					
2. ด้านการปรับปรุงคุณภาพดิน					
3. การแก้ไขปัญหา					
4. การผลิต					
5. การควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี					
6. การนำภูมิปัญญาไปใช้					
7. การร่วมวิจัยกับหน่วยงานต่างๆ					
8. อื่นๆ(ระบุ).....					
มังคุด					
1. ด้านการตลาด					
2. ด้านการปรับปรุงคุณภาพดิน					
3. การแก้ไขปัญหา					
4. การผลิต					
5. การควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี					
6. การนำภูมิปัญญาไปใช้					
7. การร่วมวิจัยกับหน่วยงานต่างๆ					
8. อื่นๆ(ระบุ).....					
ลองกอง					
1. ด้านการตลาด					
ลองกอง (ต่อ)					

ประเภทอาชีพเกษตรกรรม	ไม่ต้องการ เพราะ	ต้องการ			หมายเหตุ
		น้อย	ปานกลาง	มาก	
2. ด้านการปรับปรุงคุณภาพดิน					
3. การแก้ไขปัญหาน้ำ					
4. การผลิต					
5. การควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี					
6. การนำภูมิปัญญาไปใช้					
7. การร่วมวิจัยกับหน่วยงานต่างๆ					
8. อื่นๆ(ระบุ).....					
มะปราง/มะยงชิด					
1. ด้านการตลาด					
2. ด้านการปรับปรุงคุณภาพดิน					
3. การแก้ไขปัญหาน้ำ					
4. การผลิต					
5. การควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี					
6. การนำภูมิปัญญาไปใช้					
7. การร่วมวิจัยกับหน่วยงานต่างๆ					
8. อื่นๆ(ระบุ).....					
ข้าว					
1. ด้านการตลาด					
2. ด้านการปรับปรุงคุณภาพดิน					
3. การแก้ไขปัญหาน้ำ					
4. การผลิต					
5. การควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี					
6. การนำภูมิปัญญาไปใช้					
7. การร่วมวิจัยกับหน่วยงานต่างๆ					
8. อื่นๆ(ระบุ).....					

17. การเปิดรับข่าวสารทางด้านการเกษตร

แหล่งข่าวสารทางด้านการเกษตร	ครั้ง/สัปดาห์			ช่วงเวลา
	0	1-3	4-7	
1.1 จากเพื่อนบ้าน				
1.2 จากเกษตรกรผู้นำในหมู่บ้าน				
1.3 จากเจ้าหน้าที่ของรัฐ				
1.4 จากพนักงานบริษัทเอกชน				
1.5 จากโทรทัศน์				
1.6 จากคลื่นวิทยุ				
1.7 จากเอกสารหรือสิ่งพิมพ์				
1.8 การชมวิดีโอทางการเกษตร				
1.9 การเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานของรัฐ				
1.10 การเดินทางไปศึกษาดูงานหน่วยงานของรัฐ				
1.11 การเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานเอกชน				
1.12 การเดินทางไปศึกษาดูงานเอกชน				

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะปัญหาและการพัฒนาอาชีพการเกษตร

1. ด้านกายภาพ

1.
2.
3.

2. ด้านชีวภาพ

1.
2.
3.

3. ด้านเศรษฐกิจ

1.
2.
3.

4. ด้านสังคม

1.
2.
3.

ภาคผนวก ข
การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

การหาความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ ตอนที่ 2 ความต้องการพัฒนาอาชีพเกษตรกร
ของเกษตรกร จำนวน ทั้งหมด 21 ข้อความ สัญลักษณ์ที่ใช้แทนข้อความต้องการพัฒนาอาชีพ
เกษตรกรของเกษตรกรแต่ละข้อ คือ ได้ผลลัพธ์ดังนี้

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
NP_N1.1	31.7000	194.5621	.5313	.9071
NP_N1.2	31.8000	194.8552	.4372	.9093
NP_N1.3	33.4000	192.5241	.5446	.9067
NP_N1.4	31.6333	187.8954	.6418	.9044
NP_N1.5	31.2333	201.9092	.3871	.9099
NP_N1.6	33.4000	189.2138	.6188	.9050
NP_N1.7	33.1667	184.7644	.7033	.9027
NP_D1.1	32.2000	191.6138	.4493	.9097
NP_D1.2	32.3000	188.0793	.5723	.9062
NP_D1.3	33.7000	194.8379	.6175	.9058
NP_D1.4	31.9333	190.2023	.4849	.9087
NP_D1.5	31.5667	202.7368	.2111	.9142
NP_D1.6	33.5333	187.9816	.6923	.9033
NP_D1.7	33.4667	195.8437	.4189	.9097
NP_M1.1	31.3333	196.7126	.6066	.9064
NP_M1.2	31.9667	183.5506	.7043	.9026

NP_M1.3	33.4333	193.9782	.4945	.9079
NP_M1.4	31.4333	194.8747	.5808	.9063
NP_M1.5	31.2667	201.4437	.4014	.9097
NP_M1.6	33.1333	183.2920	.6765	.9033
NP_M1.7	33.0667	183.4437	.7669	.9011

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0 N of Items = 21

Alpha = .9108

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ – นามสกุล	นางสาวชนกกาญจน์ สุวรรณรัตน์
วัน เดือน ปี ที่เกิด	16 กรกฎาคม พ.ศ. 2529
สถานที่เกิด	จังหวัดพัทลุง
ประวัติการศึกษา	วิทยาศาสตรบัณฑิต (วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางไม้) คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ประวัติการทำงาน	บริษัท เมโทร เอ็มดีเอฟ จำกัด